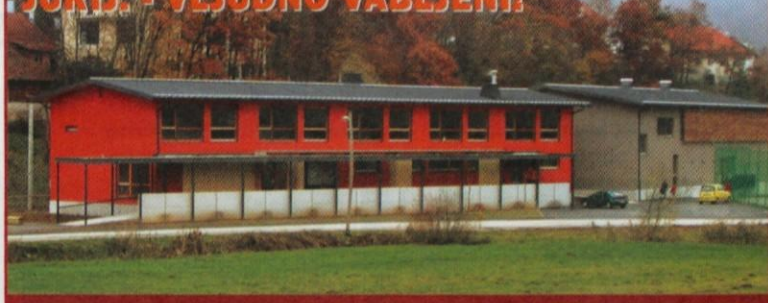

**OBČINA GROSUPELJE IN
OSNOVNA ŠOLA "LOUIS ADAMIČ"
GROSUPELJE
OBVEŠČATA VSE OBČANE,
DA BO V SOBOTO, 22. NOVEMBRA 2003,
OB 10.00 URI, SLAVNOSTNA OTVORITEV
NOVE PODRUŽNIČNE OSNOVNE ŠOLE ŠT.
JURIJ. - VLJUDNO VABLJENI!**

Šmarje v zgodovini in sedanosti - ŠMARSKI SIMPOZIJ

Sredi meseca oktobra (od 16. do 18.) se je v Šmarju-Sapu dogajal Šmarski simpozij, tj. prireditve, na kateri so strokovnjaki predstavili rezultate svojih raziskav o Šmarju in njegovih ljudeh. Idejno zasnoval, organiziral in vodil ga je **prof. Jakob Müller** z Grosupljava. Sodelovalo je 35 predavateljev s 34 predavanji - eno (o naravni in družbeni geografiji KS Šmarje) je bilo delo dveh avtorjev - štiri predavanja (o vključitvi župnije Šmarje v ljubljansko škofijo, o šmarskih urbarjih, o turških vpadih na šmarsko področje in o šmarskih podjetnikih) pa so bila

že po izidu programa odpovedana, s čimer je bila, žal, okrnjena načrtovana celostna podoba Šmarja in okolice. Delno bo to dopolnil načrtovani zbornik, ki naj bi izšel junija naslednje leto, saj bosta vsaj dve dodatni temi iz umetnostne zgodovine (o zlatih oltarjih in o vizitacijskih zapisnikih) objavljeni v njem v pisni obliki.

Otvoritveni del je potekal v Osnovni šoli Šmarje-Sap. Simpozij je bil namreč posvečen 500-letnici šolstva v Šmarju in šolska avla je veliko prostornejša kot dvorana v Turenčku, s tem pa primernejša za večje število poslušalcev. Vodstvo šole je upravičeno želelo, da bi uvodnemu slavnostnemu delu in predavanjem o šolstvu prisostvovali tudi učenci višjih razredov.

Šolske teme so segale od leta 1504, ko je iz listinskega gradiva, hranjenega v nadškofijskem arhivu v italijanskem Vidmu, razvidno, da je bila v Šmarju šola, njen učitelj pa Ribničan Štefan Pehlar. Listine je prevedel in jih v obliki uvodnega predavanja interpretativno predstavil **France Baraga**, eden naših najboljših poznavalcev starejših arhivov in zanesljiv bralec ter prevajalec zlasti latinskih in nemških rokopisov. Naslednje štiri teme so bile razporejene časovno. **Jože Ciperle**, strokovnjak za zgodovino šolstva iz Arhiva Univerze v Ljubljani, je s pomočjo analognega razvoja šol drugje po Slovenskem ugotovil, da je bila to verska šola za otroke, ki ni obstajala brez prekinitve, in da so se v njej učili zlasti branja (namen je bil izrazito verski), tisti, ki so šolanje nadaljevali drugje, pa tudi pisanja, računanja in petja. O šmarski šoli od leta 1774 (prva šolska zakonodaja) do 1869 je govoril **Stane Okoliš** iz Šolskega muzeja. Leta 1774 po njegovih ugotovitvah v Šmarju ni bilo redne šole; kljub obljubam župnika Antona pl. Gallenfelsa se je začel pouk v Šmarju šele leta 1782. V referatu nas seznanja s krajevnimi šolskimi zadevami

Nadaljevanje
na strani 18

Blagoslov jubilejnega Slomškovega zvona

Šmarje-Sap, 15. oktobra - V Šmarju so imeli zvonove že pred letom 1783. Viri govorijo, da je tega leta v zvonik udarila strela. Zvonik in streha sta zgorela, zvonovi pa so se raztopili. Uničene zvonove so leta 1799 nadomestili s tremi novimi, ki jih je ulil Janez Jakob Samassa iz Ljubljane. Četrti zvon je bil ulit leta 1858, leta 1884 pa ga je zaradi razbitja preli Albert Samassa. Ti štiri zvonovi so služili svojemu namenu ob začetku prve svetovne vojne, ki pa je Šmarju vzela kar tri zvonove. Farani so leta 1918 naredili nabirko in leto kasneje v jeklarni na Jesenicah nabavili dva jeklena zvonova. Preostali (bronasti) zvon, ki je bil počen, so leta 1924 dali preli v livarno Šentvid nad Ljubljano. Župljani so za zvonove ponovno

Nadaljevanje na strani 19

Spominski zvon so po blagoslovu dvignili v zvonik.

Otvoritev Šmarskega simpozija

Šmarje-Sap, 16. oktobra - Uvodni korak Šmarskega simpozija ob 500-letnici šole je bil storjen v avli Osnovne šole Šmarje-Sap. Na prireditvi ob slavnostnem začetku simpozija, na kateri je bilo opaziti kar nekaj eminentnih gostov, so spregovorili pomočnica ravnateljice in vodja podružnične Osnovne šole Šmarje-Sap **Olga Meglen**, šmarski župnik **Jože Mrvar**, predsednik občinskega odbora **Matjaž Trontelj**, župan Občine Grosuplje **Janez Lesjak** ter direktor **Vladnega urada za verske skupnosti dr. Drago Čepar**.

V kulturnem programu slavnostnega začetka simpozija so nastopili flavtistka **Tina Šlajpah**, basbaritonist **Marko Fink** ter citrar **Dušan Mazaj**. Programski vodja Simpozija prof. **Jakob Müller** je pozdravil prisotne sodelavke in sodelavce Šmarskega simpozija, predstavnike Občine, Občinskega sveta in Krajevne skupnosti ter druge goste.

Olga Meglen je v pozdravnem nagovoru izrazila prepričanje, da se bodo s Šmarskim simpozijem razblinili vsi dvomi o tem, da je bila v Šmarju šola res že pred 500 leti, na kratko predstavila sedanjo šolo ter obžalovala, da je šmarska šola še vedno podružnična.

Župnik **Jože Mrvar** je šolo primerjal z njivo in šolo poimenoval "Njiva življenja". Poudaril je, da si Cerkev želi vzgojenih in izobraženih ljudi, zato si bo skupaj z državnimi šolami prizadevala predvsem za vzgojo in

Nadaljevanje na strani 19

Na predlog Marka Finka se je s skupaj zapeto pesnijo Kje so tiste stezice Šmarski simpozij prevesil v strokovni del.

Glasilo
prebivalcev
občine
Grosuplje

Letnik
XXXVIII
številka 11
november
2003

BLACK & DECKER Piranha DEWALT

Akumulatorski
vrtalnik
CD 12 CE

13.990,00 SIT

Kotni brusilnik CD 115

8.990,00 SIT

z dodatnim popustom!

Ugodne cene tudi drugih
garnitur električnega orodja
in pribora!

Primerno
tudi za
darila!

GM

G - M & M Proizvodnja in marketing d.o.o.
1290 Grosuplje, Brvace 11, Slovenija
tel. servis: +386 (0)1 7866-573, 7866-572
Delovni čas: pon.-pet. 8.00-18.00, sob. 8.00-12.00
E. pošta: gmm@g-mm.si www.g-mm.si

Feri avto d.o.o.
Ljubljanska 17
1290 Grosuplje
tel. 01/ 787-34-22
GSM 040/ 22-44-07

PRODAJA:
* REZERVNIH DELOV
ZA VSE VRSTE
OSEBNIH VOZIL,
* DODATNA OPREMA,
* MOTORNA OLJA
ZA OSEBNA IN
TOVARNNA VOZILA,
* AUTOPLAŠKI

4 X NA DAN DOSTAVA
ISKANIH REZERVNIH
DELOV V TRGOVINO.

SERVIS IN PRODAJA KOLES
OPREMA ZA PROSTI ČAS
PRIPRAVA
KOLES ZA
ZIMOVANJE

TBS
BRUŠENJE IN MONTAŽA SMUČI

Šprinter d.o.o.
CYCLES ŠKERLJ

Pod gozdom c. IV/20
Tel.: 01/7861 875, 01/7871 482 GSM 041/668 788

MOJSTRI IZ PEKARNE

KO SE DAN ZAČNE Z NASMEHOM

Najlepše je spoznati ljudi, ki te napolnijo z optimizmom, prav taka pa je tudi Barbara Zajc Tekavec. Živilska tehnologinja iz Pekarne Grosuplje opravlja zahtevno, a zelo zanimivo delo, pri tem pa ji nikoli ne zmanjka energije; poudarja pa, da je vsak izdelek plod sodelovanja vseh ljudi v pekarni.

Ko je Barbara Zajc Tekavec končala študij, si je želela, da bi delala izdelke, ki lepo dišijo. Še zdaleč pa ni vedela, da je poklic živilskega tehnologa lahko tako raznolik. V grosupeljski pekarni je začela takoj po končanem študiju, danes pa je glavna tehnologinja in jo je moč najti tako v proizvodnji kot v kontroli in razvoju pa tudi v laboratoriju. Njeno delo je zelo odgovorno, vendar prinaša veliko zadovoljstva.

Kot živilska tehnologinja Barbara natančno pozna sestavo kruha, razume, kako surovine med seboj reagirajo, predvideti pa mora tudi vse vplive, ki na kruh delujejo med njegovim nastankom. Zato je njeno delo tako, da budno bdi nad vsemi fazami nastanka kruha in ugotavlja, ali bo nastal prav tak, kot je predpisano.

Posebno zahtevno in zanimivo je umeščanje novih izdelkov v obstoječe pekarniške postopke ali pa delo z novo tehnologijo. Zato je imela posebno polne roke dela ob uvedbi nove tehnologije za hlajenje izdelkov. "Naša pekarna je sodobno opremljena. Z najboljšo tehnologijo pa moramo narediti tak izdelek, kot bi ga naredile samo roke. Zato moraš natančno poznati vse naprave in delo z njimi," pravi.

"Zame je velik izziv, da imam v Pekarni Grosuplje možnost delati z najnovejšo tehnologijo in dobrimi peki," pravi Barbara Zajc Tekavec, glavna tehnologinja v Pekarni Grosuplje.

Znanje je potrebno ves čas dopolnjevati, zato se Barbara rada udeležuje sejmov ali izobraževanj, veliko pa tudi prebira strokovne revije. Posebno dragocene so zanjo izkušnje in mnenja, ki jih dobi od mojstrov pekov iz proizvodnje ter iz oddelka za razvoj in kakovost. "Vsak izdelek je plod sodelovanja vseh ljudi v pekarni, zato je pomembno upoštevati nasvete in izkušnje vseh," pravi Barbara. Kljub temu da opravlja delo tehnologa, z veseljem priskoči na pomoč pekom v proizvodnji, ko je v pekarni še posebno veliko dela.

Da je njeno delo resnično raznoliko, dokazujejo tudi obiski v osnovnih šolah, kjer vodi predstavitve poklica peka, učence pa sprejme tudi na organiziranih obiskih v pekarni.

Družina Barbare Zajc Tekavec je zelo aktivna, ukvarjajo se z veliko stvarmi. Skupaj so nastopili tudi v filmu za televizijski oglas.

Kljub zahtevnemu delu ji ostane še dovolj prostega časa. Rada obiskuje jezikovne tečaje, največ časa pa nameni družini. Posebno rada bere svojim trem deklicam pravljico Pekarna Miš Maš, sicer pa vsi radi smučajo, veslajo s kajaki na Krki in Kolpi ali pa kolesarijo. Barbara pravi, da ji družina daje energijo in je zato tudi delo v grosupeljski pekarni lepše.

Pekarna
Grosuplje

O uredniškem odboru in sodelavcih

Ustanovitelj časopisa:
Občinski svet občine Grosuplje

Odgovorni urednik:
Jože Miklič
tel. popoldne 786-07-22, 786-07-21
GSM 041-982-233
e-pošta: lozem@siol.net

Uredniški odbor:
Barbara Pance,
Janez Pintar,
Marija Samec,
mag. Tatjana Jamnik Skubic,
Vera Šparovec,
Matjaž Trontelj.

Naslov uredništva:
1290 Grosuplje, Taborska 2
(hišna centrala 788 87 50)

Lektoriranje:
Marija Samec

Oblikovanje in fotografije:
Jože Miklič

COBISS-ID: 6 1 1 4 8 1 6 0
ISSN: 1580-0911

Računalniška priprava:
AMSET - MACEDONI
1290 Grosuplje, Pod gozdom 3/9

Tisk:
PARTNER GRAF d.o.o.
1290 Grosuplje, Kolodvorska 2

V skladu z določili Zakona o medijih (Ur. list 35/2001) je z odločbo št. 006-611/2002 z dne 13. septembra 2002 lokalni časopis "Grosupeljski odmevi" vpisan v razvid medijev pri Ministrstvu za kulturo Republike Slovenije. Na podlagi Zakona o davku na dodano vrednost (Ur. list RS št. 89/98) spada časopis med izdelke, za katere se obračunava davek na dodano vrednost po stopnji 20 %. Glasilo izhaja enkrat mesečno v nakladi 5.600 izvodov in ga prejemajo vsa gospodinjstva v občini brezplačno.

V skladu z Zakonom o medijih (Ur. list št. RS 35/2001), veljavnim Statutom občine Grosuplje in Odlokom o ustanovitvi in izdajanju lokalnega časopisa Grosupeljski odmevi št. 006-1/95-1 z dne 30. 10. 2002 sem predlagal v potrditev občinskemu svetu za člane uredniškega odbora naslednje osebe:

roj.: 27. septembra 1971, stanuje: Partizanska 17, 1290 Grosuplje, poklic: magister ekonomije, zaposlena: Nova ljubljanska banka v Ljubljani

VERA ŠPAROVEC, roj.: 20. septembra 1959, stanuje: Seliškova 4, 1290 Grosuplje, poklic: dipl. vzgojiteljica, zaposlena: Osnovna šola in vrtec na Škofljici,

MATJAŽ TRONTELJ, roj.: 28. maja 1970, stanuje: Gregorčičeva 12a, 1293 Šmarje-Sap, poklic: dipl. org. manager zaposlen: Vzajemna DVZ v Ljubljani

Predlog sem oddal z naslednjo utemeljitvijo:

Uredniški odbor je posvetovalno telo in je po veljavni zakonodaji predvsem v pomoč pri odločanju odgovornemu uredniku, članstvu v odboru je nepoklicno in enakovredno ostalim občinskim odborom. Neposreden nadzor nad delom odgovornega urednika in uredniškega odbora opravlja občinski svet. Vse ostale organizacijske, pravne, finančne in druge operativne rešitve v zvezi z izdajanjem časopisa pa so bile navedene v ponudbi, ki jo je občinski svet potrdil hkrati s

potrditvijo odgovornega urednika na občinski seji 28. maja letos.

Osebe, ki sem jih predlagal občinskemu svetu v potrditev za uredniški odbor Grosupeljskih odmevov v mandatnem obdobju 2003 do 2006, so že v preteklem mandatu dokazale, da so sposobne in željne sodelovati v uredniškem odboru in so prispevale pomemben del predvsem v organizacijskem, strokovnem in novinarskem področju. Med predlaganimi imeni ni samo prof. Jakoba Müllerja, ki je zaključil delo v uredništvu na lastno željo. Namesto njega sem predlagal prof. Marijo Samec, ki opravlja tudi lektorsko delo.

Občinski svet je na 11. redni seji v sredo, 5. 11. 2003, predlog brez razprave potrdil z 18 glasovi za in 1 glasom proti.

Odgovorni urednik sklicuje seje uredniškega odbora. Datum, ura in lokacija so predvidoma določeni po terminskem načrtu za vse leto v naprej. Iz utemeljenih razlogov (referendumi, volitve, pomembnejši javni dogodki...) pa so lahko posamezne seje prestavljene glede na spremenjen terminski načrt. Dnevni red seje uredniškega odbora predlaga odgovorni urednik na začetku vsake seje posebej, lahko pa se dnevni red dopolni na predlog katerega koli člana uredništva in se s predlogom strinja večina prisotnih članov.

V uredništvu časopisa Grosupeljski odmevi skrbimo za vsebino časopisa in njegovo preglednost na ta način, da vsebinsko prispevke razvrščamo po programski zasnovi ter v skladu z veljavno zakonodajo v stalne RUBRIKE, ki se pojavljajo glede na dogajanje v ožjem občinskem in tudi v širšem prostoru.

V uredništvu se dogovarjamo tudi o "pokrivanju posameznih tem", javno razpravljamo o prispelih gradivih pred njihovo objavo ter komentiramo posamezne javne dogodke in objavljene vesti.

Lektorska dela opravlja oseba z opravljeno diplomo iz slovenskega jezika in z dolgoletnimi izkušnjami, za tehnično urejanje in korekcije pa skrbi odgovorni urednik.

Občasne zunanje sodelavce (novinarje, fotografe...) vabimo k sodelovanju osebno ali prek občasnih javnih obvestil v Grosupeljskih odmevih. Za ostala tehnična in druga dela vabimo strokovnjake in poznavalce posameznih področij. Vsi ti sodelavci niso člani uredniškega odbora.

Sodelujemo pa tudi z mediji (radijem, televizijo, časopisi...) v našem neposrednem lokalnem sosesstvu z različnimi informacijami oziroma si pomagamo med seboj z raznimi tehničnimi rešitvami.

ZAHVALA

Naj se g. Jakobu Müllerju (tudi) na tem mestu zahvalim za plodno sodelovanje v preteklih štirih letih, še posebej za zahtevno delo - spremljanje sej občinskega sveta. Želim pa si, da bi tudi v bodoče namenil nekaj črnila Grosupeljskim odmevom in zanimivim sporočilom o področjih, s katerimi se srečuje poklicno ali zgolj osebno v javnem interesu. Prav tako velja zahvala vsem ostalim članom uredniškega odbora, zunanjim rednim sodelavcem in zaposlenim na občini, ki imajo kakršna koli opravila ali stike s časopisom. Nadalje velja zahvala Mateju in Dragu ter vsem ostalim v tiskarni Partner Graf, pa tudi poštam Grosuplje, Šmarje-Sap, Škofljica, Turjak in Videm-Dobrepolje.

Zahvala velja tudi vsem ostalim, ki ste nas seznanili na kakršen koli način o kakršnih koli dejavnostih in dogodkih v občini in nasploh v družbi. Posebna zahvala pa velja vsem vam, bralcem, ki mi sporočate različne pohvale in kritike.

Želim si in prizadeval si bom za to, da bodo stiki z vami in časopis ostali vsaj na takšni ravni, če ne še boljši.

"Za prijazno Grosuplje" odgovorni urednik Jože Miklič

BARBARA PANCE, roj.: 25. junija 1974, stanuje: Sp. Blato 29, 1290 Grosuplje, poklic: prof. slovensčine in univ. dipl. novinar, zaposlena: svobodni novinar

JANEZ PINTAR roj.: 13. december 1967, stauje: Adamičeva 6, 1293 Šmarje-Sap pokic: profesor fizike, zaposlen: Gimnazija Ljubljana Šiška

MARIJA SAMEC, roj.: 26. maja 1953, stanuje: Ljubljanska 35, 1290 Grosuplje, poklic: prof. slovenskega in ruskega jezika s književnostima, zaposlena: Knjižnica Grosuplje,

MAG. TATJANA SKUBIC JAMNIK,

Občina Grosuplje objavlja na podlagi Odloka o proračunu Občine Grosuplje za leto 2003 (Ur. list RS, št. 26/03, 101/03), Pravilnika o dodelitvi enkratne občinske pomoči za izobraževanje na področju kmetijstva (Ur. list RS, št. 62/94) in v skladu z določili Pravilnika o izvrševanju proračuna Republike Slovenije (Ur. list RS, št. 47/03), ki se smiselno uporablja tudi za lokalne skupnosti,

IX. JAVNI RAZPIS

za dodelitev enkratne občinske pomoči za izobraževanje na področju kmetijstva

- Vsebina in pogoji razpisa:
- 1. Uporabnik proračunskih sredstev: Občina Grosuplje, Taborska cesta 2, 1290 Grosuplje.
- 2. Predmet javnega naročila je dodelitev enkratne občinske pomoči za izobraževanje na področju kmetijstva.
- 3. Skupni znesek razpisanih sredstev je 500.000,00 SIT.
- 4. Maksimalna višina dodeljene denarne pomoči je za dijake 130.000,00 SIT, za študente pa 180.000,00 SIT. V primeru večjega števila prosilcev so vrednosti sorazmerno manjše.
- 5. Za dodelitev enkratne denarne pomoči lahko zaposijo učenci srednjega izobraževanja in študenti dodiplomskega študija v kmetijskih programih, ki izpolnjujejo razpisne pogoje.
- 6. Za sredstva štipendije lahko zaposijo upravičenci, ki izpolnjujejo naslednje pogoje:
 - da imajo stalno bivališče na območju občine Grosuplje,
 - da so predvideni prevzemniki kmetije, kar se v postopku ugotovi na podlagi pisne izjave staršev ali samega upravičenca ter potrdi z mnenjem kmetijske svetovalne službe,
 - da že dodeljena štipendija iz kakršnegakoli drugega naslova ne presega 10.000,00 SIT mesečno, pri čemer niso vštet potni stroški.
 - 7. K vlogi za dodelitev enkratne občinske pomoči mora biti priložena naslednja dokumentacija:
 - potrdilo o vpisu v kmetijski izobraževalni program,
 - posestni listi kmetije staršev oz. upravičenca,
 - pisna izjava staršev ali samega upravičenca o predvidenem prevzemu kmetije,
 - mnenje kmetijske svetovalne službe,
 - zadnje šolsko spričevalo.
 - 8. Rok za vložitev prošnje za dodelitev enkratne občinske pomoči za izobraževanje na področju kmetijstva je **25. 11. 2003 do 11.00 ure**. Prosilci vložijo prošnje za dodelitev sredstev denarne pomoči na naslov: **Občina Grosuplje, Urad za gospodarstvo, družbene dejavnosti in finance, Taborska cesta 2, Grosuplje**, kjer lahko zainteresirani v času uradnih ur dobijo vse dodatne informacije in dvigljive razpisne obrazce pri ge. Dunji David. Vloge morajo biti dostavljene v zapečateni kuverti, kuverta pa mora biti označena z **"NE ODPIRAJ - VLOGA ZA DODELITEV ENKRATNE DENARNE POMOČI"**.
 - 9. Odpiranje vlog bo 1. 12. 2003, ob 8.00 uri, v sejni sobi Občine Grosuplje, Taborska cesta 2, Grosuplje.
 - 10. Župan Občine Grosuplje bo sprejel sklep o dodelitvi enkratne denarne pomoči najkasneje v 15 dneh od poteka roka za vložitev prošenj. Sklep bo prosilcem posredovan v osmih dneh po sprejemu.
 - 11. Medsebojna razmerja med Občino Grosuplje in dobitniki proračunskih sredstev se bodo uredila s pisno pogodbo.

Občina Grosuplje,
župan Janez Lesjak

ANKETA

O ZADOVOLJSTVU STRANK Z DELOM UPRAVNE ENOTE GROSUPELJE

ODGOVORI NA VPRAŠANJA SVETNIKOV:

Aloju Verbajsu (SDS) v zvezi z ureditvijo signalizacije ob šolski poti skozi naselje Velika Račna:

Skladno z veljavno zakonodajo prometno signalizacijo na regionalni cesti postavlja in vzdržuje Direkcija RS za ceste, ki je upravljalca te cest. Predloge z utemeljitvijo za spremembe oz. dopolnitve prometne signalizacije občine posredujejo Direkciji RS za ceste in odločitev je v njihovi pristojnosti.

Prav tako spadajo v njeno pristojnost prehodi za pešce na regionalnih cestah. Na zgoraj navedeni cesti ob novozgrajenem avtobusnem postajališču v letu 2001 sta bila že v projektni dokumentaciji ureditve avtobusnega postajališča in naselju Velika Račna predvidena dva prehoda za pešce. Skladno z zapisnikom revizijske komisije pa je bilo projekt potrebno popraviti tako, da ni vključeval prehodov za pešce, ker v naselju ni pločnikov.

Strokovne službe Občine Grosuplje bodo na predlog krajanov KS Račna in Sveta za preventivo in vzgojo v cestnem prometu skušale skladno s programom dela začeti s postopkom za izdelavo idejne projektne dokumentacije ureditve enostranskega pločnika in dveh prehodov za pešce. Projektno dokumentacijo mora pripraviti občina, potrdi pa jo Direkcija RS za ceste. Prav tako je tudi sama izvedba pločnika investicija občine.

Predlog strokovnih služb je, da se najprej s posnetkom terena ugotovi, če so na razpolago zemljišča oz.

Upravna enota Grosuplje bo v skladu z Uredbo o načinu poslovanja organov javne uprave s strankami že tretje leto zapored izvedla anketo o zadovoljstvu strank. Mnenja občanov bomo pričeli zbirati 17. 11. 2003 na sedežu UE, Kolodvorska 2 v Grosupljem in na Krajevnem uradu v Ivančni Gorici. Anketa bo potekala toliko časa, dokler ne bo zbrano ustrezno število anketnih vprašalnikov.

Občane prosimo, da se povabijo k sodelovanju v anketi odzovejo. Rezultate ankete bomo predstavili v lokalnih časopisih in na spletni strani upravne enote na naslovu: <http://upravneenote.gov.si/upravneenote/grosuplje/> v rubriki obvestila in novice.

Nevenka Dolgan, načelnica Upravne enote Grosuplje

kako je pridobitvijo le teh. Svet za preventivo in vzgojo v cestnem prometu pa bo skušal s postavitvijo čezcestnega trans-parenta "Šolska pot" poskrbeti za dodatno varnost. Za postavitev dodatne signalizacije zaradi boljše varnosti vseh udeležencev v prometu pa bomo posredovali pri Direkciji RS za ceste.

Mihu Kaduncu (N.Si) v zvezi z vprašanjem, zakaj je bilo v letošnjem letu tako malo storjenega na občinskih in krajevnih poteh.

Svet za preventivo in vzgojo v cestnem prometu je v decembru 2002 pisno zaprosil vse krajevne skupnosti, naj sporočijo svoje predloge v zvezi z izboljšanjem prometne varnosti vseh udeležencev v prometu na svojem območju. Vse krajevne skupnosti so predloge posredovale. Obravnavani so bili na svetu,

strokovne službe pa skladno z zapisnikom sveta in razpoložljivimi sredstvi sprejete rešitve izvajajo.

Jožetu Širciju (neodvisni mladi) v zvezi s postavitvijo prometnih znakov na križišču Ceste Toneta Kralja s cesto proti Spodnji Slivnici.

Predlagal je, da se postavijo trije prometni znaki, ki bi označevali potek prednostne ceste z vsake strani. Zanimalo ga je tudi, če so bila s strani občine podana soglasja za gradnjo petega uvoza/izvoza pri Stari pošti na novo parkirišče za tovorna vozila ob državni cesti Grosuplje - Cikava.

Na 8. redni seji dne 9. 7. 2003 je Občinski svet Občine Grosuplje sprejel sklep s predlagano II. varianto spremembe prometne ure-

Nadaljevanje na strani 5

Ponovska cesta in Cesta Toneta Kralja

SPREMEMBE IN DOPOLNITVE ODLOKOV DVEH ZAZIDALNIH NAČRTOV

DVORI III

Že 8. 4. 1999 je bil sprejet zazidalni načrt DVORI III. Območje zazidalnega načrta ob Grosupeljski je v planskih dokumentih namenjeno strnjeni stanovanjski zazidavi. Zemljišče IV. kategorije po površini meri približno 2,7 ha. Glede na razpoložljiv prostor so načrtovalci predvideli po tem načrtu naselitev 336 novih prebivalcev v Grosuplje. Območje se razteza ob Grosupeljski od nove šole Brinje pa do teniških igrišč ter se dotika hiš ob Ljubljanski cesti.

DVORI IV

Območje Dvorov IV se dotika Dvorov III in zajema teniška igrišča, se nadaljuje ob Grosupeljski do priključne ceste nasproti podjetja Bossplast ter zajema že zgrajene vile bloke ob Ljubljanski cesti. Prav tako je bil tudi za Dvori IV že leta 1999 sprejet zazidalni načrt, namenjen strjni stanovanjski pozidavi. V obravnavanem območju je bila narejena že vrsta strokovnih podlag in prostorskih izvedbenih načrtov. Tako je že v decembru leta 1990 Urbanistični inštitut RS izdelal zazidalni načrt Dvori II, ki je deloma obsegal tudi območje današnjega zazidalnega načrta. Območje seže na zamočvirjen travnik, nastalega po regulaciji Grosupeljske. Zato je bila lastniška struktura in parcelacija zelo razdrobljena, saj je sledila prvotnim meandrom toka Grosupeljske. Po številnih uskladih na občini je bila skupaj z lastniki določena nova parcelacija.

S stališča racionalne rabe prostora in zazidljivih površin so načrtovalci zgostili pozidavo in tak trend naj bi bil ob kvalitetni prostorski zasnovi dobrodošel. Pri tem so skušali čim bolj upoštevati potencialne in kvalitete danega prostora zeleni pas ob Grosupeljski, novo osnovno šolo in dobro prometno povezavo. Pričakujejo, da se bo v to območje naselilo cca 381 novih prebivalcev.

Tako je bilo napisano med drugim v obrazložitvah pripravljenih osnutkov odlokov. V uvodni predstavitvi pa je vodja urada **Mojca Lovšin** povedala, da se je javna razprava za to območje nadaljevala tudi v letu 2002. Na seji občinskega sveta je bil prisoten arhitekt **Andrej Erjavec** z Urbanističnega inštituta RS, ki je pojasnil nekatera svetniška vprašanja. Predsednik odbora za prostor **Franc Štibernik** (LDS) je v imenu odbora dodal nekaj manjših dopolnil oziroma popravkov odloka, predvsem v navedbi o medsebojnem ločevanju objektov s požarnim zidom, pa tudi da naj se pred dograditvijo cest preveri vse komunalno omrežje na tem območju razen primarnih vodov. V ta namen je Javno komunalno podjetje Grosuplje že dalo izjavo v zvezi s preveritvijo omrežja, ki pravi, da omrežje ustreza. Morebitne dodatne spremembe glede infrastrukture pa naj investitorji nosijo sami.

V razpravi je dr. **Peter Hostnik** (N.Si) vprašal, ali je praksa popravljanja zazidalnih načrtov po že sezidanih objektih izjema ali pravilo, kakšno je povečanje površin stanovanj in kaj pomeni izraz poljavne površine, ki je naveden v odloku. **Anton Perme** (SLS) je zgrajene enokapnice označil za barakarski način gradnje in ga je zanimalo, če so s strokovnimi rešitvami sodelovali tudi krajinski arhitekti.

Andrej Erjavec (UI RS): Poljavne površine – naj bi bile skupne površine vseh uporabnikov, vendar neposredno na vstopu na posamezna privatna zemljišča (parkirišča ob cesti, ki jih ni mogoče spreminjati v zasebnem interesu), strehe enokapnice pa naj bi predstavljale sodoben trend gradnje v Evropi. Za samo pozidavo je dejal, da je ni bilo potrebno spreminjati, saj je sledila prvotnemu zazidalnemu načrtu.

Za dopolnitvi, ki ju je predlagal odbor za prostor..., je od 20 prisotnih svetnikov glasovalo za 19. Osnutka obeh odlokov s spremembama so nato preategorizirali v predloga in ju tudi tako dopolnjena sprejeli vsakega zase z 19 glasovi.

Jože Miklič

SPREMEMBE IN DOPOLNITVE ODLOKA O NADOMESTILU ZA UPORABO (NEZAZIDANEGA) STAVBNEGA ZEMLJIŠČA

Jože Miklavčič, vodja pristojnega občinskega urada, je pojasnil razlog za spremembo in dopolnitev omenjenega odloka v osnutku, ki ga je uvedel Zakon o graditvi objektov. Le-ta je začel veljati s 1. 1. 2003 in določa, da morajo občine uskladiti odloke z določbami zakona. Ministrstvo za finance pa je v septembru naslovalo na občino dopis, v katerem jo je opozorilo na revalorizacijo vrednosti točke, zato občina predlaga, če Občinski svet Občine Grosuplje ne sprejme nove vrednosti točke, da se vrednost točke revalorizira glede na indeks rasti cen življenjskih potrebščin za preteklo leto in sicer po podatkih, ki jih objavlja Statistični urad RS.

Glede na to, da država pripravlja nove strokovne podlage in zakonodajo na področju obdavčenja nepremičnin, bo spremenjeni odlok o nadomestilu veljal verjetno le nekaj več kot leto dni. V odloku pa je med drugim navedeno, da se za nezazidana stavbna zemljišča, ki so opredeljena kot zazidljiva v prostorsko ureditvenih pogojih oziroma predvideni prostorski strategiji, krajinskih zasnovah in prostorskem redu nadomestilo zanje plačuje v višini 60 %, kjer pa je sprejet prostorsko izvedbeni načrt oziroma občinski lokacijski načrt pa celo 200 %. Občina pa je v preteklosti že sprejela sklep, po katerem se od 1. 1. 2001 ne plačuje nadomestila za nepozidana zemljišča, za katere še ni bilo izdanega lokacijskega načrta, pa tudi za vse tiste, ki bodo pred nameravano gradnjo pravočasno plačali določeno akontacijo komunalnega prispevka za predmetno zemljišče.

Svetniki »z obeh političnih bregov« so imeli kar precej pripomb v zvezi s spremembami in dopolnitvami, a jih je župan **Janez Lesjak** med drugim prepričeval, da (tudi s tem odlokom) Grosuplje želi slediti razvitim občinam, sama sprememba pa pravzaprav samo sledi novi zakonodaji in po njegovem ne gre za nikakršno povečanje nadomestila. Vsi ostali kriteriji za izračun nadomestila pa so že sprejeti s prejšnjimi odloki in sklepi. Izhodišča za novi davek na nepremičnine pa še niso jasna, vendar pa jih bo nedvomno nova zakonodaja spremenila. Na repliki o vsebini oziroma finančnih posledicah (**Predalič, Verlič**) pa je dejal, da občinski svet sicer lahko sprejme odločitev, da ne bo sledil inflaciji, a to pomeni tudi zmanjševanje izvirnih prihodkov občine. Zato se na področju gospodarske infrastrukture v občini le-ti že »sesipajo».

Franc Štibernik (LDS): Odbor za prostor je razpravjal predvsem o razlikah po območjih (npr. za Perovo je v predlogu za cca 10 % večja razlika, kot npr. za kompleks pri Mercatorju ali pa pri Gumi.) Zato bi bilo treba izboljšati kriterije za izračun nadomestila. Dr. **Miro Kranjc** (LDS) pa je nanizal dva načina vladanja (v Ameriki Clinton in Bush – prvi je povečal davke in pustil pozitivno blagajno, drugi je zmanjšal davke in ima veliko luknjo za vojno vred). Po njegovem to pomeni, da so tisti, ki zagovarjajo manjše davkatve, tudi proti razvoju, s čimer pa se ni strinjal dr. Peter Verlič (SDS).

Kljub velikim pomislekom v razpravi so glede na trenutno prisotnost svetniki z 9 glasovi osnutek odloka sprejeli, v nadaljevanju pa so ga tudi preategorizirali v predlog in potrdili.

Jože Miklič

POVIŠANJE CENE NADOMESTILA ZA UPORABO STAVBNEGA ZEMLJIŠČA

Zadnja sprememba vrednosti točke se je začela uporabljati od 1. 1. 2002 dalje in (izhodiščna vrednost) je znašala za poslovne prostore 0,358 SIT/m², za stanovanjske prostore pa 0,493 SIT/m². Rast drobnoprodajnih cen se je v letu 2002 povečala za 7,80 %, v letu 2003 pa se predvideva 5,5 % rast, skupno za 13,3 %. **Franc Štibernik** (LDS) je za odbor povedal, naj bi bilo povečanje po mnenju odbora manjše, in sicer le za 9,4 %. Na koncu so svetniki izglasovali popravljen predlog, da se za poslovne prostore uporablja cena 0,392 sit/m², za stanovanjske pa 0,539 sit/m². Sklep so potrdili z 11 za in 3 glasovi proti.

Dr. **Peter Verlič** (SDS) je v razpravi zagovarjal stališče, da ni izračunov o finančnih posledicah Podobno je menil **Dušan Hočevar** (SDS) in dodal, da se strinja z usklajevanjem cen z inflacijo, a pripomnil, da ni nikakršnih osnovnih izhodišč za to ceno. Temu stališču so se pridružili tudi **Jože Intihar** (LDS) in **Božo Predalič** (SDS). **Jože Intihar** (LDS) meni, da bi lahko počakali s podražitvijo, čeprav namerava podpreti odlok. **Stane Žvegla** (ZL) bo glasoval za, ker si želi, da se na področju infrastrukture v Grosupljem naredi nekaj več. **Janez Pintar** (SDS) pa je opozoril na neskladnost predlaganih izračunov in precej večjo razliko. Dr. **Peter Hostnik** (N.Si) je vprašal, kaj je bilo narejenega na področju posodobitve registra, in v nadaljevanju komentiral, da ne želi glasovati za povišanje cene, ki spada v pretekli mandat občinskega sveta. **Miha Kadunc** (N.Si) pa je v imenu stranke predlagal povišanje samo za zadnje leto v višini 5,5 %. **Aleš Medved** (LDS) je pripomnil, da priložene tabele (za občine Hrastnik, Litija...) niso primerljive z občino Grosuplje.

Jože Miklavčič s pristojnega občinskega urada je pojasnil, da se register še vedno sproti dopolnjuje in da bo predlog odbora vplival na zmanjšanje letnega proračuna za približno 4 mio sit. Pintarju pa je pojasnil, da bo nekaj dodatnih prihodkov prinesla tudi davčna izterjava. Župan **Janez Lesjak** je menil, da bo predvideno povišanje za 1. območje treba dodatno plačevati nekaj več kot 1000 sit (in največ do »dva jurja«), za podeželje še nekaj manj, in dodal, če občina pobere več denarja z davki, več dobi stimulacije od države.

Jože Miklič

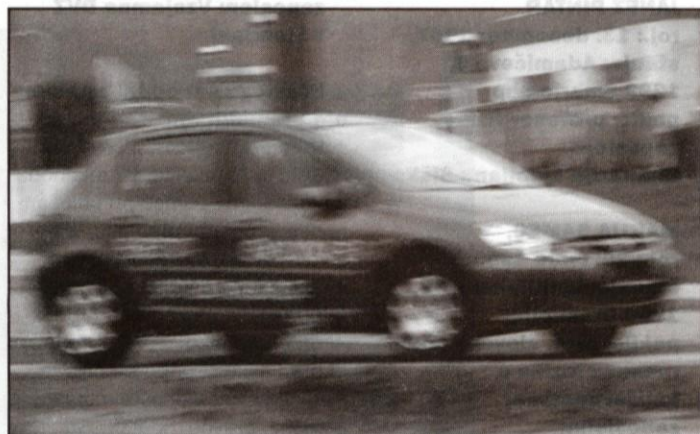
SKLEP O VREDNOSTI TOČKE ZA IZRAČUN KOMUNALNIH TAKS

Komunalna taksa se predvsem nanaša na uporabo plakatnih mest, postavitev reklamnih napisov, objave in oglase na panojih, tablah, uporabo javnih površin za začasne namene in uporabo priložnostnih javnih parkirišč.

Zadnji sprejeti Sklep o vrednosti točke za izračun komunalne takse je bil objavljen koncem leta 1999 in je začel veljati s 1. 1. 2000. Taksa je znašala 6,9 SIT. V letu 2000 se je rast drobnoprodajnih cen povečala za 10,6 %, v letu 2001 za 7 %, v letu 2002 za 7,8 %, v letu 2003 pa se predvideva 5,5 %. Zato je občina predlagala, da se vrednost točke za izračun komunalne takse uskladi z rastjo drobno prodajnih cen v skupni vrednosti za 30,9 %. Tako naj bi nova vrednost točke za izračun komunalnih taks znašala 9 SIT, odbor za prostor pa je soglašal s predlagano ceno.

Jože Šircelj (neodvisni mladi) je menil, da so takse izredno nizko postavljene in predlagal povišanje na 12 sit, svetniki pa so njegov predlog povišanja za 73,9 % podprli z 11 glasovi. Trije svetniki so bili proti.

Jože Miklič

SKLEP O SESTAVI IN PRISTOJNOSTI KOMISIJE ZA PETICIJE, PRITOŽBE IN PORAVNAVE

Komisija po sklepu šteje predsednika in dva člana, ima pa naslednje pristojnosti:

- obravnava vloge, prošnje, pritožbe in predloge, ki jih občani, podjetja, organizacije in druge stranke v postopkih naslavljajo na občinski svet in s katerimi opozarjajo na določene probleme ter pomanjkljivosti pri izvajanju občinskih predpisov in predpisov, ki jih uporabljajo pri svojem delu druge javne institucije,

- obravnava pritožbe, ki se nanašajo na posamične zadeve, posreduje pri pristojnih organih, da v skladu z veljavnimi predpisi rešujejo pritožbo ter obvešča o tem vlagatelja pritožbe in mu lahko ustrezno svetuje,

- proučuje prošnje, pritožbe, vloge in druge pobude javnega pomena, ki jih pošiljajo občani, podjetja, organizacije in skupnosti občinskemu svetu in drugim organom občine, ugotavlja vzroke zanje, pridobiva podatke zaradi preverjanja njihove utemeljenosti ter predlaga ustrezne rešitve in ukrepe za odpravo nepravilnosti in pomanjkljivosti,

- pri obravnavi vlog ugotavlja, ali je bilo delo občinskega organa ali delo organizacij skladno s predpisi ter o svojih ugotovitvah najmanj enkrat letno obvešča občinski svet, obravnava spore na različnih področjih delovanja, ki nastanejo med občani ali med občani in različnimi organi ali institucijami v občini, za katere ni možno doseči drugega ustreznega dogovora ter predlaga ustrezne rešitve,

- lahko opravlja funkcijo poravnalnega organa v sporih med občani na različnih področjih delovanja in skuša doseči ustrezen dogovor,

- obravnava vse zadeve s področja varstva uporabnikov javnih dobrin, predvsem probleme potrošnikov, povezane z gospodarskimi javnimi službami, daje mnenja o zadevah, ki mu jih da v obravnavo občinski svet ali župan, obravnava druge zadeve, ki jih naloži občinski svet.

Svetniki so sklep z 19 glasovi podprli.

Jože Miklič

OBVEZNA RAZLAGA

5. ČLENA ODLOKA O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH PROSTORSKIH SESTAVIN DOLGOROČNEGA IN SREDNJOČNEGA PLANA OBČINE GROSUPELJE ZA OBDOBJE 1996-2000

Marko Podvršnik, direktor občinske uprave, je uvodoma razložil, da je območje centra Miles v prostorskem planu opredeljeno kot zazidljivo zemljišče v okviru območja naselja Grosuplje znotraj urbanistične zasnove in območja proizvodnih in servisnih dejavnosti. V prostorskih ureditvenih pogojih pa je bilo opredeljeno kot območje, namenjeno gospodarskim dejavnostim. Glede na dejstvo, da pojem »servisnih dejavnosti« ni v nobenem predpisu natančno definiran, se to obvezno razlago samo natančneje opredeljujejo dejavnosti, ki so dovoljene na tem območju.

Zaradi navedenega je Urad za prostor Občine Grosuplje soglašal s pobudo, ki jo je dal Študentski klub Groš iz Grosupljeja, pobuda pa hkrati rešuje predmetno problematiko tudi za druge investitorje v tem kompleksu.

Jože Miklič

OBČINSKI SVET IN ODBORI, IZ PISARN

SOFINANCIRANJE PROJEKTA »ZASNOVA MREŽE KOLESARSKIH POTI REGIJE«

Na začetku je župan **Janez Lesjak** seznanil občinski svet, da se je leta na eni od svojih predhodnih sej že odločil, da podpira program Ljubljanske urbane regije za obdobje 2002-2006. Med pomembnimi projekti v tem programu je tudi izgradnja mreže kolesarskih poti v Ljubljanski urbani regiji. Po načrtih naj bi bili projekti za izgradnjo mreže kolesarskih poti zaključeni v letu 2004, izgradnja pa v letu 2006. 25 občin, podpisnik programa Ljubljanske urbane regije in tudi vključenih v projekt, podpira izgradnjo mreže kolesarskih poti, vendar morajo občinski sveti zagotoviti v občinskem proračunu do leta 2006 sredstva za ta projekt. Delež občine Grosuplje za izdelavo projekta je 256.000 sit, višina investicije, ki bo bremenila občinski proračun, pa bo znana šele po izdelavi projekta.

Sprejem sklepa daje osnovo za podpis pogodbe o sofinanciranju izvedbe projektne dokumentacije »zasnova mreže kolesarskih poti«, katere podpisniki so župani 25-tih občin, saj sprejem sklepa daje občinskemu svetu obvezo za zagotovitev sredstev v proračunu občine Grosuplje. **Marko Podvršnik** je opozoril, da je treba že zdaj razmišljati o prihodnjih zagotovilih sredstev za samo izvedbo.

Stane Žvegla (ZL) je z zadovoljstvom ugotavljal, da se je končno le začelo nekaj dogajati tudi področju rekreacije. Zanimalo ga je tudi, kako je s pridobivanjem evropskih sredstev za takšne projekte. **Jože Šircelj** (neodvisni mladi) je želel vedeti, kaj pomeni navedba v sklepu, ki pravi, da je treba že naprej zagotoviti sredstva tudi za izvedbo. **Dejan Vuča** (LDS) podpira predlog, predlaga pa, da se 2. člen črta, **Alojz Verbajc** (SDS) je predlagal, naj se popravi samo letnico v drugem členu iz 2006 (ki je nejasno razmejevala projektno dokumentacijo in projektno izvedbo) na 2004 in naj sklep jasno velja samo za projektno dokumentacijo. **Dr. Peter Verlič** (SDS) je opozoril na že sprejeti program, ki je dal zeleno luč. Normalno pa je, da se bo občinski svet moral o posameznih nalogah odločiti sproti. Za kolesarske poti meni, da ne bodo bistveno posegale v proračun in da bo uvajanje in izvedba projekta javnega potniškega prometa s cestno železnico (tramvaj) veliko težji zaloga za občinski proračun.

Župan **Janez Lesjak** je o evropskih sredstvih dejal, da še ni nič jasnega v zvezi z denarji. Šlo pa bo za refundiranje - sofinanciranje za nazaj.

Sprejeto spremembo v drugem členu, ki je natančneje opredelila višino sredstev, so nato sprejeli z navedbo, da gre samo za pristop k izdelavi projektne dokumentacije.

Jože Miklič

UMAKNjene IN ZAVRNJENE TOČKE

UMAKNjena IZHODIŠČNA CENA ZA IZRAČUN SORAZMERNEGA DELA STROŠKOV OPREMLJANJA STAVBNEGA ZEMLJIŠČA IZVEN OBMOČJA UREJANJA STAVBNEGA ZEMLJIŠČA

Občinske strokovne službe so posredovale napačne podatke za obračun stroškov, zato je **Franc Štibernik** (LDS) v imenu odbora povedal, da je odbor načeloma sprejel potrditev, vendar člani niso bili seznanjeni s pravimi podatki. **Jože Šircelj** (neodvisni mladi) je nato predlagal, naj se točka umakne in se jo da s pravimi podatki v obravnavo na naslednji seji, saj so člani odbora tudi zunanji člani in ne samo občinski svetniki. Z glasovanjem so potrdili predlog **Jožeta Šircelja** in umaknili točko z dnevnega reda.

OBČINA (ŠE) NIMA PREDSTAVNIKA V DOMU STAREJŠIH OBČANOV

Na začetku 11. seje občinskega sveta je župan **Janez Lesjak** po predhodnem sklepu komisije za mandatna vprašanja, volitve in imenovanja umaknil 12. točko dnevnega reda, po kateri naj bi občina imenovala enega člana v svet preoblikovanega Doma starejših občanov Grosuplje v javni zavod. V svetu naj bi bili 4 predstavniki ustanovitelja, 1 predstavnik delavcev, 1 predstavnik oskrbovancev in 1 predstavnik lokalne skupnosti.

ZAVRNjen OSNUTEK ODLOKA O OGLAŠEVANJU

Po nepredvidljivi razpravi in več nejasnostih med svetniki v zvezi z odlokom o oglaševanju so svetniki zavrnili predlagani osnutek odloka. **Borut Hrovatin** (LDS) je menil, da gre za kompleksno zadevo in se lahko preloži obravnavo o tem področju.

Razprava: **Aleš Medved** (LDS) je imel vprašanje v zvezi s prometno varnostjo, ki naj bi se upoštevala pri oglaševanju. **Dr. Peter Hostnik** je pripomnil, da je treba določiti do kdaj naj bi bil izdelan kataster plakatnih mest, reklamni napisi na drogih javne razsvetljave naj bodo prihodek krajevnih skupnosti in da bi bilo treba poskrbeti za pravilno oglaševanje. Še posebej naj bi črtali pristojnost županu, da odloča o oglasnih mestih v času volilnih kampanj, na kar je **Marko Podvršnik** kot pravnik dejal, da gre za nekatera brezplačna plakatna

mesta, ki jih določi župan in do zdaj ni bilo problemov. **Dušan Hočevar** (SDS) je predlagal, naj se osnutek vrne na pristojni odbor in ga šele nato dajo v obravnavo na občinski svet, kar je podprl tudi **dr. Peter Verlič** (SDS). Mag. **Breda Škrjanec** (LDS) se je strinjala z razvrstitvijo oglasnih mest, le prelična oglasna mesta je treba bolje opredeliti. **Franc Štibernik** (LDS) je predlagal, naj se osnutek vseeno sprejme in se ga da v naknadno razpravo odborom pred drugim dvostopenjskim sprejemanjem na naslednji seji.

ZAVRNJENA PRODAJA STARE ŠENTJURSKE ŠOLE

Zaradi zgrajene nove šole v Št. Juriju občina predlaga, da se proda stara šola neznanemu/nenavedenemu lastniku v sklepu. Gradivo so svetniki dobili na mizo neposredno pred sejo občinskega sveta. **Miha Kadunc** (N.Si) pa je predlagal, naj se točko umakne z dnevnega reda in naj se v postopek vključi krajevno skupnost, v čemer ga je podprl strankarski kolega **dr. Peter Hostnik**. **Dejan Vuča** (LDS) je vprašal, iz kakšnih razlogov točka ni bila na pristojnem odboru. **Jože Šircelj** (neodvisni mladi) je dodal, da se mora v sklepu navesti namen odprodaje. **Franc Štibernik** (LDS) pa je opozoril, da bo treba vrt pri stari šoli nameniti funkcionalnemu prostoru nove šole, a se ni strinjal, da se odloži sklepanje o odtujitvi.

Predlog Mihe Kadunca so svetniki sprejeli in naknadno uvrščeno točko umaknili z dnevnega reda.

Jože Miklič

POPRAVEK IN OPRAVIČILO

V oktobrski številki Grosupeljskih odmevov (št. 10 - 2003) sem na strani 4 v prispevku Pravilnik za ohranjanje in razvoj kmetijstva napačno zapisal stavek na začetku zadnjega odstavka: Po zapleteni proceduri in nervozi o predlogu niso glasovali. Pravilno pa bi bilo: Po zapleteni proceduri in nervozi so Pravilnik za ohranjanje in razvoj kmetijstva svetniki kljub temu izglasovali.

Napaka je nastala zaradi nejasnega zvočnega posnetka. Bralecem, še posebej pa svetnikom, županu in delavcem na občinski upravi, se za napako opravičujem.

Jože Miklič

KRATKE NOVIČKE IZ OS

SKLEP O ODTUJITVI NEPREMIČNINE V ŠMARJU-SAPU

Nepremičnina na Pošti Šmarje-Sap je stanovanje brez sanitarij. Objekt je bil zgrajen pred letom 1900. **Jože Šircelj** (neodvisni mladi) je pojasnil, da je treba definirati pojem javne dražbe. **Marko Podvršnik** pa je dodal, da postane problematična javna dražba z vidika socialnega statusa najemnikov v takšnih stanovanjih, ki ne bo sposoben plačati na javni dražbi dosežene cene. Spremenjeni predlog s Širceljevim predlogom so svetniki podprli.

MNENJE K DIREKTORJEVANJU DOMA STAREJŠIH OBČANOV GROSUPLJE

Občinski svet občine Grosuplje je sprejel pozitivno mnenje k imenovanju **JOŽETA VUNDERLA**, Adamičeva 3a, Grosuplje, za direktorja javnega socialnovarstvenega zavoda »Dom starejših občanov Grosuplje«. Svetniki so sklep potrdili z 18 glasovi za.

PODPORA PREDLOGU POSLANCA DZ NA RESOLUCIJO O NACIONALNEM PROGRAMU IZGRADNJE AVTOCEST RS

Občinski svet soglasja z izjavo o podpori predloga poslanca Državnega zbora RS, **Jožeta Tanko**, ki ga je v obliki amandmaja vložil na Resolucijo o nacionalnem programu izgradnje avtoceste v RS. Predlog podpira poleg občine Grosuplje tudi 11 občin, ki so neposredno ali posredno odvisne od te ceste (Dobrepolje, Ig, Kočevje, Kostel, Loški Potok, Osilnica, Ribnica, Sodražica, Velike Lašče, Ivančna Gorica in Škofljica).

Župan **Janez Lesjak** je pojasnil, da se zaradi sedanjih neurejenih razmer na »kočevski cesti«, še posebej ob Škofljico do Ljubljane, kar precej avtomobilistov odloča za pot od Rašice čez Dobrepolje in Grosuplje v Ljubljano. »Kočevska cesta« naj bi se po tem predlogu odcepila pod Pijavo Gorico na Barje in vključila pri gospodarski coni na Rakovniku.

Občinski svet občine Grosuplje je brez razprave podprl predlog.

UGOTOVITVENI SKLEP

Zaradi smrti člana občinske volilne komisije **Vinka Kobilce** in zato, ker se mandat članom komisije izteče v marcu 2004, so svetniki potrdili sklep, da se postopki za imenovanje novega člana ne izvedejo.

Jože Miklič

ODGOVORI NA VPRAŠANJA SVETNIKOV (nadaljevanje s 3. strani)

ditve križišča Taborske ceste in ceste proti Sp.Slivnici. S tem je bila sprejeta sprememba prometne ureditve v smislu zaprtja priključka lokalne ceste s Sp. Slivnice na Taborsko cesto tako, da se cesta na severu slepo konča. Za spremembo prometne ureditve navedenega križišča skladno s sprejetim sklepom občinskega sveta ni potrebna postavitev predlagane prometne signalizacije.

S strani občine niso bila podana nobena soglasja za gradnjo uvoza na novo parkirišče za tovorna vozila ob državni cesti Grosuplje - Cikava.

V zvezi s spodnjelivniško cesto je **Anton Perme** (SLS) predstavnik občinske uprave in svetnike seznanil, da sta skupaj z **dr. Petrom Hostnikom** (N.Si) predlagala, da se jo ponovno strokovno obravnava in se išče rešitve, ki bodo ustrezale tudi Slivničanom.

Dr. Petru Verliču v zvezi z vprašanjem, v kateri fazi je postopek sprememb in dopolnitev prostorskega plana občine Grosuplje in kako je s pripravo nove občinske strategije in prostorskega reda?

Urad za prostor še pridobiva soglasja MOPE UPP (Urad za prostorsko planiranje) glede poselitve. Ko so vsa soglasja pridobljena, pripravljalec pripravi grafični in pisni del. Prostorski plan bodo hkrati spremenili z novo legendo v skladu s Pravilnikom o pripravi prostorskih sestavin dolgoročnih in srednjeročnih družbenih planov v digitalni obliki (UR. I. RS, št. 20/03). Celoten plan bodo preverili na občini, nakar bo plan "odšel" v zadnje usklajevanje na UPP, ki bo pripravil predlog za sprejem na vladi. Z vlade se bo Plan "vrnil" v sprejem na Občinski svet Občine Grosuplje.

Z Zakonom o urejanju prostora - ZUreP-1 se je poimenovanje pros-

torskih planov spremenilo, prav tako ne bo prostorsko ureditvenih pogojev (PUP). Plan in PUP se bosta spremenila v Prostorski red občine. Novost pa je Strategija občine, ki jo bo treba sprejeti pred Prostorskim redom ali hkrati. Nobenega od prostorskih aktov pa ne bo mogoče sprejeti, dokler država ne bo sprejela Strategije države in Prostorskega reda države, katere usmeritve bomo upoštevali v občinskih aktih.

Prostorski plan, ki se trenutno zaključuje, je že naravnano kot predpriprava na Strategijo in Prostorski red. Z njima pa bo mogoče začeli takoj, ko bo država sprejela svoje prostorske akte. Aktivnosti že tečejo.

Občini Grosuplje v zvezi z vprašanjem o preselitvi okoljske inšpekcijske službe:

»V zvezi z vašim navedenim dopisom, v katerem protestirate zaradi ukinitve inšpekcijske pisarne v Grosupljem, pojasnjujemo, da je Inšpektorat Republike Slovenije za okolje in prostor (v nadaljevanju IRSOP) za leto 2003 načrtoval ukinitve več inšpekcijskih pisarn po Sloveniji, med katerimi je tudi Inšpekcijska pisarna v Grosupljem. Razlog za ukinitve pisarn je zmanjševanje materialnih stroškov poslovanja. Neracionalno po našem mnenju namreč je, da vzdržujemo inšpekcijske pisarne, v katerih dela po 1 sam inšpektor, ki se nenazadnje v npr. Grosuplje vozi iz Ljubljane. Takšne ukinitve, ki jih do konca tega leta načrtujemo še tri, pa v ničemer ne spreminjajo delovnega področja inšpektorjev Inšpektorata RS za okolje in prostor, saj se število inšpektorjev, zaradi ukinitve njihovega sedeža, ni zmanjšalo.

NADALJE PA JE V DOPISU NAVEDENO, DA SO »URADNE URE VSAK PONEDELJEK IN SREDO OD 8.00 DO 10.00 URE V PROSTORIH INŠPEKTORATA RS ZA OKOLJE IN PROSTOR,

OBMOČNA ENOTA LJUBLJANA, VILHARJEVA 33, tako da je mogoče nemoteno kontaktirati z njim. Prijave nedovoljenih posegov pa je mogoče sporočiti tako po telefonu, kakor tudi v elektronski in pisni obliki.

Na ta odgovor je **Franc Štibernik** (LDS) pripomnil, da občani niso bili seznanjeni niti z novim naslovom, kam naj se obračajo. **Dejan Vuča** (LDS) pa je na predhodno vprašanje odgovornemu uredniku, ali smo bili morebiti obveščeni o načrtovani selitvi inšpekcije sploh obveščeni, dobil odgovor, da na uredništvo ni bilo poslanega nikakršnega obvestila in ob tej ugotovitvi označil postopek preselitve inšpekcije brez seznanitve občanov za nesramnost brez primerjave.

Ministrstvo za promet in DARS sta odgovorila Občini Grosuplje v zvezi s pobudo o gradnji vzporedne ceste ob avtocesti.

Dr. Peter Verlič (SDS) je menil, da je treba odločno zavrniti odgovor DARS-a, saj ne navaja nekdanje »cesto bratstva in enotnosti« kot »cesto smrti«. Dejansko pa odgovor, ki ga je pripravil Državni zbor, služba za peticije, v katerem po DARS-u in DDC-ju, ugotavljajo, da so dolenske občine imele neko prednost, ker je bila cesta zgrajena že v petdesetih letih prejšnjega stoletja. Verlič meni, da se mora občina Grosuplje pridružiti pobudi Civilne iniciative, ki pripravlja zaporo ceste. Cestninska postaja v občini Grosuplje bo, in če ne bo solidne vzporedne ceste, bo kaos v prometu, še posebej v samem Grosupljem in Šmarju-Sapu, še veliko večji kot se že zdaj pojavlja. Župan je dodal, da je bil pred petimi leti med prvimi pobudniki, zdaj pa je treba nedvomno zgraditi vzporednico, odgovori DARS-a pa so milo rečeno nesramni in žaljivi.

Na pobudo Boža Predaliča (SDS) o podatkih občinske bilance in seznama premoženja Občine Grosuplje.

Bilanco premoženja so svetniki Občinskega sveta Občine Grosuplje že dobili in sicer je bila posredovana v Zaključnem računu proračuna Občine Grosuplje za leto 2002.

Seznam premoženja je obsežna dokumentacija, s katero razpolagajo samo v elektronski obliki. Ta seznam si zainteresirani lahko ogledajo pri ge. **Eriki Podobnik**. Za ugotavljanje lokacije premoženja, ki ga ima občina v zemljiščih, pa služi informacijski sistem PISO, ki je dosegljiv na Internetu.

Dr. Petru Verliču (SDS) v zvezi s podanim vprašanjem na zadnji seji odbora za družbene dejavnosti, in sicer, kakšna je višina sredstev, ki se namenja Romom v naši občini.

»Sredstva, ki se namenjajo socialnim programom in izobraževanju Romov, so bila v letošnjem letu koriščena v sledečih zneskih:

1. denarne pomoči	240.000,00,
2. izobraževanje odraslih	odobreno 9 vlog 200.000,00
3. regresiranje šolskih potrebščin za Rome	150.000,00
4. zdravstveno zavarovanje Romov	2.700.000,00 (za 50 oseb mesečno cca 225.000,00)
5. preventivni programi za romske otroke	300.000,00
6. darilo za novorojence	60.000,00
Skupaj:	3.650.000,00

Jože Miklič

LDS IN ZLSD ŽELITA S PREDLAGANIMI ZAKONI O T.I. "IZBRISANIH" V KRATKEM ROKU PRIDELATI NEKAJ DESET TISOČ NOVIH VOLILCEV NA RAČUN VSEH DAVKOPLAČEVALCEV

Oba zakona o t.i. "izbrisanih", ki sta trenutno v parlamentarni proceduri, že nekaj časa vznemirjata slovensko javnost in delita slovensko politično prizorišče. Državni svet je na t.i. "tehnični zakon" izglasoval veto, če pa bo ponovno izglasovan, je nanj že napovedan naknadni zakonodajni referendum.

1. Uporaba termina "izbrisani" je zavajajoča, vendar žal že preveč uveljavljena, da bi jo spreminjali. Opisuje pa kategorijo prebivalcev Slovenije brez slovenskega državljanstva, ki so na dan 23. decembra 1990 imeli v Sloveniji stalno bivališče in bi morali v roku, ki ga je določil zakon, zaprositi za državljanstvo ali za (če državljanstva niso želeli) status tujca z začasnim bivališčem. To bi morali storiti najkasneje v dveh mesecih po roku, v katerem bi si lahko, vendar si niso želeli urediti državljanstva statusa.

2. Zakon o tujcih, sprejet 5. junija 1991, je določal zelo blage pogoje za pridobitev statusa tujca z začasnim prebivanjem, prav tako pa tudi za status tujca s stalnim bivališčem. Predvideval je tudi številne olajšave za družinske člane itd. Glavni pogoj za priznavanje statusa tujca s stalnim bivališčem je bilo triletno neprekinjeno prebivanje v RS. Ta rok je bil s treh na osem let podaljšan šele julija leta 1997.

3. Ministrstvo za notranje zadeve je bilo dolžno spoštovati obstoječo zakonodajo in je moralo po preteku zakonitih rokov uskladiti evidence z veljavno pravno podlago. Tisti državljani katere od drugih republik bivše SFRJ, ki ni zaprosil niti za državljanstvo niti za status tujca z začasnim bivališčem in tako jasno izrazil voljo, da bo odšel iz države, seveda ni mogel biti več v evidencah prebivalstva RS. Dejstvo je, da večine t.i. izbrisanih takrat tudi dejansko ni bilo več v Sloveniji. Iz nje so odšli, ne da bi odjavili stalno bivališče. Nekateri med njimi, predvsem oficirji JLA in uslužbenci nekaterih drugih zveznih organov, so ta stalna bivališča pred umikom iz Slovenije oktobra 1991 sicer fizično demolarili, uradno pa se niso odjavili. Seveda obstaja možnost, da je npr. kak nepismen prebivalec spregledal nastanek samostojne Slovenije in ni poznal javno sicer precej opisovane spremenjene zakonodaje ter da zaradi tega ni uredil svojega formalnega statusa, vendar to ni krivda slovenske države in še manj je zaradi lastne malomarnosti upravičen do odškodnine.

4. Dolga leta po osamosvojitvi kategorija t.i. "izbrisanih" v Sloveniji praktično ni obstajala. Slovenija pa se je vsem tistim, ki so leta 1991 arogantno zavrnili našo zelo velikodušno ponudbo državljanstev, naenkrat zazdela kar privlačna država. In mnogi so se v Slovenijo ilegalno, brez prijave, tako kot so iz nje odšli, tudi vrnili.

5. Ker je kategorija t.i. "izbrisanih" vse bolj naraščala ter izvajala notranji ter mednarodni politični pritisk, je slovenski parlament na predlog vlade julija leta 1999 sprejel Zakon o urejanju statusa državljanov drugih držav, nastalih na območju nekdanje SFRJ. Ta zakon je ponovno zelo radodarno omogočil podelitev stalnega bivanja vsem tistim, ki so v svoji vlogi dokazali, da od 23. 12. 1990 neprekinjeno živijo v Sloveniji, razen tistim, ki so bili v tem času obsojeni za teža kazniva dejanja. Seveda pa zakon statusa ni podeljeval za nazaj, saj leta 1999 nikomur ni prišlo na misel, da bi za malomarnost ali špekulacije posameznikov v letu 1992 krivil državo.

6. V zakon je poseglo ustavno sodišče ter razveljavilo nekatere njegove določbe. Med drugim je razveljavilo možnost, da se zavrne podelitev statusa tistim, ki so bili v tem času obsojeni za teža kazniva dejanja. V popolnem nasprotju z ustavo je ustavno sodišče določilo, da mora MNZ vsem t.i. "izbrisanim", ki so si status tujca medtem že uredili, avtomatsko izdati dopolnilne odločbe s priznavanjem stalnega bivanja za nazaj vse od plebiscita. Ta sklep ustavnega sodišča je tako absurd, da si ga ni upala uresničiti niti vlada, saj je v direktnem nasprotju s 153. ter v vsebinskem nasprotju s 155. členom ustave. Državni organ namreč lahko izdaja odločbe le na podlagi zakona. Ob polemikah v zvezi s tem vprašanjem je zelo zanimivo stališče bivšega ustavnega sodnika, ki danes trdi, da mora MNZ odločbe izdajati brez zakona, ker zadostuje splošna odločba ustavnega sodišča. Ista oseba je namreč leta 2000 javno pozivala k bojkotu odločbe ustavnega sodišča o večinskem volilnem sistemu, češ da je le-ta protiustavna.

7. Vlada je letos spisala predlog zakona o izvršitvi 8. točke odločbe ustavnega sodišča RS št. Ur. l. št. 246/02-28, ki je ponesrečen tako po naslovu kot po vsebini. Zakon ne rešuje statusa t.i. "izbrisanim", ker ga že imajo. Kot pove že v prvem členu, gre za ljudi z državljanstvom drugih držav, ki imajo poleg tega v Sloveniji že urejeno stalno bivališče. Zakon pa jim podeljuje še neprekinjeno stalno bivanje za nazaj vse do plebiscita, kar je ustavno sporno in hkrati nosi s sabo dve težki posledici. Daljše neprekinjeno stalno bivanje v Sloveniji je temeljni pogoj za pridobitev statusa državljanstva RS (od maja prihodnjega leta hkrati tudi EU). Praktično takoj lahko dobijo še en potni list in še eno volilno pravico. Podelitev statusa za nazaj omogoča tudi vlaganje odškodninskih tožb, ki so že javno najavljene in kar lahko močno omaje slovenske javne finance oziroma lahko močno poseže v žepe davkoplačevalcev.

8. Vlada je v obrazložitvi zakona zatrjevala, da le-ta ne omogoča vnaprejšnjega izračuna posrednih finančnih posledic in da je govorjenje o 800 milijardah SIT visokih potencialnih odškodninah zavajanje javnosti. Zagotovo slovenski davkoplačevalci t.i. izbrisanim ne bomo nikoli plačali 800 milijard odškodnin, ker tega denarja preprosto nimamo.

9. Vlada je ob predstavitvi zakona zatrjevala, da so vsi, ki so si medtem že pridobili status tujca in ki jim ga bi zakon podaril tudi za nazaj, doslej že dokazali, da so v Sloveniji neprekinjeno bivali vse od plebiscita. To preprosto ni res, saj jim tega ni bilo treba storiti. Zakon o tujcih, ki je veljal od leta 1991 do leta 1997, je namreč omogočal, da se stalno bivališče pridobi že po treh letih neprekinjenega začasnega bivanja v RS. Zato so v kategoriji t.i. "izbrisanih", ki jim želi vlada s t.i. "tehničnim" zakonom podariti status tudi za nazaj in to brez posamičnega preverjanja, lahko spretno skriti tudi številni najbolj sporni posamični primeri izigravanja naših predpisov. Gre namreč za tiste pripadnike nekdanje JLA, ki so leta 1991 sodelovali v agresiji na Slovenijo, nato po porazu brez odjave stalnega bivališča odšli iz nje, se udeleževali velikosrbske agresije in etničnega čiščenja na Hrvaškem in v BiH in se po ponovnem porazu večinoma ilegalno spet vrnili v Slovenijo. Nekateri so tu prijavi in dobili začasno bivališče, po treh letih pa v skladu s takratnim zakonom status tujca s stalnim bivališčem. Kdor je torej leta 1991 nezakonito odšel iz države ter se vanjo leta 1994 vrnil ter takrat dobil začasno bivališče, je do spremembe zakona o tujcih julija 1997 že izpolnil

pogoj za stalno bivališče.

10. T.i. tehnični zakon o izbrisanih omogoča, da se stalno bivališče za nazaj podari samo državljanom drugih držav, ki so nastale na ozemlju nekdanje SFRJ. Izpušča vse tiste, ki so 23. 12. 1990 stalno prebivali v Sloveniji kot državljani drugih takratnih republik skupne države, danes pa imajo morda državljanstvo kake tretje države, ki ni nastala na ozemlju bivše SFRJ. Nikakor ni mogoče vnaprej trditi, da takšni primeri ne obstajajo, saj tega preprosto na hitro ni mogoče preveriti. V tej točki so pripravljenci zakona (in tudi odločbe US) v svoji politični zagledanosti v bivšo SFRJ ali iz preprostega neznanja zagrešili očitno diskriminacijo, ki je hudo sporna ne samo po naši ustavi, ampak tudi glede na osnovna načela evropskega pravnega reda.

11. Predstavnica poslanske skupine LDS je ob utemeljitvi stališča večinske stranke, ki je zakon podprla, dejala, da človekove pravice nimajo cene in vse, ki mu nasprotujejo, označila za nestrpnost. Povsem jasno je, da so človekove pravice posameznika ali skupine v družbi ali državi omejene z enakimi pravicami drugih posameznikov in skupin. Demokratičen sistem drugače ne more delovati, saj se v primeru zagovarjanja absolutne svobode na koncu ponovno uveljavlja pravica najmočnejšega. Pred nekaj leti pa smo mukoma po dolgih in konfliktnih razpravah spravili skozi proceduro naš predlog zakona o odškodninah svojcem padlih v vojni za Slovenijo, pri katerem so iste stranke s svojimi dopolnili močno oklestile štipendije otrokom padlih. Pri tisti razpravi je LDS vztrajno dokazovala, da imajo ne samo pravice, ampak celo življenja padlih za Slovenijo zanje zelo nizko ceno.

12. Vsebinsko natančno enaka zakona, ki t.i. "izbrisanim" skušata podariti pravice za nazaj, bi lahko napisali za vse, ki so bili (oni pa dejansko proti svoji volji) z odločbami in ravnaji komunističnih oblasti po letu 1945 izbrisani iz državljanstev ali pregnani s stalnih bivališč in so zaradi tega utrpeli veliko krivic in škode. Če človekove pravice po mnenju LDS odslej naprej nimajo cene, potem je potrebno tudi tem desetisočim povrniti res krivično izbrisan status za nazaj za vsa desetletja in jim tako posledično omogočiti vlaganje odškodninskih tožb. Si predstavljate šele te vsote? Če bo LDS uveljavila ta princip za t.i. izbrisane, bosta Italija in Avstrija brez večjih težav upravičeno zahtevali enak retroaktiven pristop do optantov in po vojni pregnanih in izbrisanih pripadnikov nekdanje nemške manjšine.

13. Ko smo nekaj dni zbirali podpise za referendumsko pobudo, so jo podpisovali tudi državljani neslovenskega porekla, ki so bili leta 1991 Sloveniji lojalni, kar še posebej v primerih nekaterih mešanih zakonov ali off-cirskih družin ni bila vedno lahka odločitev. Sedaj pa nemočno opazujemo, kako se skuša privilegirati tiste, ki so jih takrat zasmehovali ali jim celo grozili. Predlagani zakon nikakor ne zasluži oznake akta, ki popravlja krivice, kajti v mnogo večji meri jih glede na svojo neselektivnost na eni ter diskriminacijo na drugi strani povzroča. Če bo oblastna večina v Državnem zboru ponovno z najmanj 46 glasovi zakon potrdila kljub vetu Državnega sveta, bomo vložili nanj pobudo ali zahtevo za naknadni zakonodajni referendum. Referendumskega odločanja ustavno sodišče ne more preprečiti, razen če ne dobi takšne zahteve od poslancev. Če bo oblastna večina takšno zahtevo podala in tako preprečila referendumsko odločanje državljanov, bo s to odločitvijo prevzela nase vso odgovornost za posledice katastrofalnega zakona. Nič več se ne bo mogla izgovarjati, da zgolj uresničuje odločitve ustavnega sodišča. To bo njena politična odločitev in njena nesporna odgovornost.

Janez Janša

V N.SI. - KRŠČANSKI LJUDSKI STRANKI SMO PROTI PODRAŽITVAM!

Minilo bo leto, ko smo izvoljeni svetniki zasedli svoje sedeže v Občinskem svetu Občine Grosuplje. V stranki N.Si imamo izdelan program, ki nas izvoljene svetnike obvezuje, da podpiramo tiste programe, ki temeljijo na dobrobiti vseh ljudi, ki živijo v naši občini. Zato nikakor ne moremo in ne bomo podpirali tezo o vsakoletnih podražitvah, oziroma (tako imenovanih usklajevanjih) na večini segmentov občinskega proračuna. Tudi letos smo v občinskem gradivu za zadnje sejo dobili zajeten zalogaj predlogov podražitev in nekateri predlogi so bili podani celo do 30 %. Svetniki N.Si smo te podražitve ostro zavrnili in smo glasovali proti, vendar smo bili preglasovani (podobno kot na državni ravni).

Ko prebiram gradivo za sejo, imam občutek, da smo še vedno v obdobju, ko se vse dogaja in gradi na podražitvah, ne zavedamo pa se, da smo tik pred vstopom v EU. Tam o teh stvarih razmišljajo drugače in takemu razmišljanju se pridružuje tudi stranka N.Si - Krščanska ljudska stranka. Zato z zanimanjem pričakujemo, kako se bodo pripravljenci takih predlogov obnašali takrat, ko se bo potrebno podrediti evropskim standardom in predpisom.

Vzrokov, zakaj v stranki N.Si. ne odobravamo podražitev, je več. Kot svetniki se veliko srečujemo in pogovarjamo s prebivalci občine. Tako spoznavamo, kakšne tegobe in skrbi spremljajo njihove družine. Ko poslušamo njihove zgodbe, velikokrat ugotovimo, da jih veliko živi na robu človeka vrednega življenja za današnji čas. Za tako stanje je v prvi vrsti kriva vlada RS s svojimi ukrepi, posledično pa k takemu stanju pripomorejo tudi občinske uprave s svojimi predlogi, saj se take podražitve dogajajo vsako leto.

Eden izmet vzrokov, da ne podpiramo podražitev, je tudi ta, da je občina Grosuplje že sedaj glede cen komunalnih storitev in ostalih stroškov, ki jih moramo plačevati občani, na samem državnem vrhu. A kaj imamo od tega?

V stranki N.Si se zavedamo, da bi bilo navkljub podražitvam še vedno premalo denarja za izpolnitev vseh želja v proračunskih postavkah. Zato želimo, da bi v bodoče več sodelovali pri pripravi programov ter njihovih izvedbah, kajti le tako bomo sprejemali tudi odgovornosti.

Pa naj bo o tem dovolj, saj se bliža mesec december, mesec, v katerem je nekaj prostora za vse nas, da bomo lahko opravili obračun skozi celo leto in ugotovili, kaj vse je bilo postorjenega, predvsem pa, kaj bomo v naslednjem letu lahko storili bolje.

NO VA SLOVENIJA - KRŠČANSKA LJUDSKA STRANKA
OO GROSUPLJE Mihael Kadunc

ILOVA GORA - GORA SMRTI - PO ŠESTDESETIH LETIH

Franc Štibernik pri pozdravu udeležencem spominskega srečanja na Ilovi Gori.

Radenskem polju, ki so ga zaključili nekoliko pred prireditvijo na Ilovi Gori.

V imenu krajevne organizacije borcev je nekaj sto (po oceni okoli 500 udeležencev) obiskovalcev pozdravil predsednik organizacije **Franc Štibernik**. Posebej je med njimi pozdravil še živeče borce 5. Cankarjeve in 10. ljubljanske brigade ter člane odbora Grosupeljsko-stiškega okrožja.

Župan občine Grosuplje **Janez Lesjak** je v svojem nagovoru precej poudarkov namenil današnji organiziranosti slovenske obrambe. Dejal je, da so se pozitivne izkušnje partizanskega boja pozneje vgradile v samoobrambni sistem v konceptu splošnega ljudskega odpora. Tak koncept obrambe pa se je izkazal za pozitivnega tudi pred dobrim desetletjem, ko smo se Slovenci morali ponovno dokazati. "Še več: V kratkem, a uspešnem osamosvojitvenem spopadu smo si priborili samostojno državo. Bili smo uspešni. Prvič v zgodovini smo kot narod složno in enotno stopili skupaj... Kaj pa se dogaja danes?...". Menil je, da je usahnila volja po samoobrambi in da razpadata v sedanjem času tudi narodna in domoljubna zavest. Z ukinjanjem splošne vojaške obveznosti smo se odrekli osnovnemu načelu varnosti in obrambe malega naroda. "Slovensko vojsko imamo organizirano po tujem modelu in za tuje interese."

Minister za delo, socialno in družinske zadeve, dr. **Vlado Dimovski**, se je v slavnostnem govoru povrnil šestdeset let nazaj. Po kapitulaciji Italije je nastalo na Dolenjskem in v Beli Krajini širše osvobodeno ozemlje, ki pa so ga želeli Nemci prevzeti v svoje roke. Po osebnem Hitlerjevem naročilu je feldmaršal dobil nalogo, da mora zatrei komunistično gibanje. Bitka na Ilovi Gori se je začela v začetku novembra 1943. Prvi napad so partizani odbili, nakar so Nemci pritisnili z vso silo in uporabili celo težko topništvo. V bojih je so imeli partizani veliko ranjencev, za katere se je začela prava bitka. Premestili so jih proti Javham, kjer so imeli partizansko bolnišnico. Bilo pa je veliko mrtvih, tudi med prebivalci Ilove Gore, vas pa požgana. "Ta spomin moramo varovati zaradi nas, zaradi našega dostojanstva in naše samozavesti..." O današnjem času pa je dejal, da je veliko dilem in vprašanj 20. stoletja prenesenih tudi v 21. stoletje, a je prepričan, da se bomo znali samouresničiti v evropskem svetu vrednost, ki ga prinaša novo zavezništvo. Kot prvi mož v ministristvu pa je obljubil, da si bo še naprej prizadeval za pravičnost in socialno varnost vseh državljanov.

Delegacije borcev so med prireditvijo položile k spomeniku vence in prižgale sveče. V programu pa so nastopali: mezosopranistka Nataša Loborec Perovšek, Moški pevski zbor KD Vokal pod vodstvom Primoža Cedilnika, Godba Stična, Nada Rovšek in Franc Marn. Nekdanji predsednik države Milan Kučan se prireditve ni udeležil, čeprav je bil najavljen v vabilu.

Za ozvočenje je poskrbel radio Zeleni val. Prireditve je vodila televizijska novinarka Tadeja Anžlovar, posnela pa TV Slovenija. Po prireditvi je bilo pred velikokilovskim gasilskim domom "tovariško srečanje s partizanskim golažem".

Jože Miklič

POVOŽENA AVTOCESTA

Občine Grosuplje, Žužemberk in Ivančna Gorica ter civilna iniciativa za ohranitev regionalne ceste Ljubljana - Novo mesto so naslovile na Državni zbor Republike Slovenije peticijo, v kateri nasprotujejo izgradnji cestninske postaje v Ivančni Gorici, dokler ne bo zagotovljena vzporedna cesta za prebivalce dolenske regije. Dolenjska avtocesta je namreč edina avtocesta v Sloveniji, ki večinoma poteka po trasi bivše hitre ceste. Dolenjska avtocesta je praktično "povozila" obstoječo hitro cesto, ki so jo projektanti predvsem izkoristili kot enega izmed voznih pasov nove avtoceste. Še posebej je to očitno ravno na poteku avtoceste skozi našo občino. V primeru izgradnje cestninske postaje v Ivančni Gorici lahko upravičeno pričakujemo precejšen odliv prometa z avtoceste na vzporedne ceste. Poleg tega se pospešeno razvija tudi sistem plačevanja cestnin v prostem prometnem toku, ki naj bi v praksi zaživel leta 2008. S tem sistemom se bo uvedlo popolno plačevanje cestnin na vseh priključkih na avtoceste. Glede na to, da je tik pred sprejetjem zakon, ki bo omogočil privatizacijo družbe za avtoceste DARS, je interes za vzpostavitev plačevanja cestnin na vseh priključkih izredno velik. Cestnine bodo predstavljale velik del prihodka privatiziranega Darsa. To je dodaten argument, zaradi katerega nas je lahko upravičeno strah, da bodo vozniki za vožnjo proti Ljubljani namesto drage avtoceste uporabljali obstoječe poti proti Ljubljani, to pa bo povzročilo občutno povečanje prometa po obstoječih poteh. V naši občini je edina obstoječa vzporedna regionalna cestna povezava v naravnost katastrofalnem stanju. Potek regionalne ceste je na ravni izpred stotih let, ko je bila izvedena zadnja posodobitev ceste v Šmarju z ridami in je izboljšala promet s jonske vprege.

Na zadnji seji občinskega sveta smo občinski svetniki prejeli mnenje o

potrebnosti vzporedne cestne povezave po izgradnji avtoceste, ki so ga po naročilu Darsa pripravili v Družbi za državne ceste. Pod strokovno mnenje so se podpisali Ida Šubič, univ. dipl. inž. gradbeništva, Tomaž Košič, univ. dipl. inž. grad., vodja sektorja za plan in investicijsko dokumentacijo, ter Slavko Žličar, univ. dipl. inž. gradbeništva, direktor projekta Dolenjska.

Poglejmo nekatere bistvene ugotovitve, opisane v tem mnenju. Po ugotovitvah strokovnjakov je bila obstoječa hitra cesta od Ljubljane do mejnega prehoda Obrežje zgrajena kot "avtocesta bratstva in enotnosti" že koncem petdesetih let prejšnjega stoletja in sicer s tehničnimi elementi dvopasovne ceste s kontroliranimi dostopi, to je izvenivojskimi križanji. Z gradnjo te ceste v novem koridorju se je razbremenila dotodanja glavna cesta, ki je potekala skozi posamezna naselja. Tako je Dolenjska kot edini koridor za tisto obdobje pridobila kvalitetno cestno povezavo, katere osnovne prednosti so potek ceste izven naselij in kontrolirani dostopi (izvenivojski priključki na vsa križanja). Poleg tega pa je bila bistvena prednost za uporabnike ta, da je bila cesta celotno obdobje necestninska.

Na podlagi tega strokovnega mnenja je eden od razlogov, da si občani Grosupljega ter ostali prebivalci Dolenjske ne zaslužimo boljše vzporedne ceste, torej ta, da smo imeli v preteklosti boljši cestni standard od ostalih Slovencev. Strokovnjaki, ki so pisali mnenje, pa so povsem prezrli dejstvo, da so cesto "bratstva in enotnosti" imenovali cesta smrti, saj je med vsemi cestami v zadnjih petdesetih letih pobirala največji smrtni davek. Samo na področju grosupeljske občine sta bili na tej cesti dve t.i. črni točki, kjer je število prometnih nesreč s smrtnim izidom močno izstopalo. Ali smo torej res imeli boljši "cestni" standard v preteklosti, kot to trdijo strokovnjaki?

Občinski svet je v razpravi menil, da je takšno mnenje povsem nesprejemljivo, zato ga je posebnim sklepom v celoti zavrnil in od Vlade Republike Slovenije zahteval takojšno ureditev sodobne regionalne vzporedne cestne povezave v občini Grosuplje ter izgradnjo obvoznice.

Dr. Peter Verlič, občinski svetnik

KULTURNA PREPOZNAVNOST

V zadnjem času me vedno znova "presenečajo" velike besede o kulturni prepoznavnosti, ki jih izrekajo ob različnih praznovanjih, odprtjih, sejah in kongresih razni pomembneži, tako na lokalni kot na državni ravni. O slovenski kulturni prepoznavnosti pa je precej napisanega tudi v Nacionalnem programu kulture za obdobje 2004 do 2007, ki ga je nedavno obelodanila ministrica Rihtarjeva. Torej program, ki bo veljal za obdobje, v katerem bomo Slovenci epohalno odšli med sorazmerno visoko (tudi kulturno) razvite evropske narode.

ZA ZAČETEK: O NACIONALNEM PROGRAMU KULTURE

Zakon, ki je določil Nacionalni program kulture, je začel veljati 14. novembra 2003. Program je bil napisan v štiristo straneh obsežni brošuri. Obravnava "pravilnična in odredbojoča" prednostna področja kulture: mrežo izvajalcev, ponudbo in povpraševanje, kulturno infrastrukturo, izobraževanje, strokovni tisk, stanovske organizacije, mednarodno sodelovanje, finančni potencial, tehnični potencial, razpoložljive kadre.

Predvideno je ohranjanje in razvoj slovenskega jezika, spodbujanje kulturne raznolikosti, zagotavljanje dostopnosti kulturnih dobrin in pogojev za ustvarjalnost, kulturna vzgoja kot ustvarjalna vzgoja in kot vzgoja za ustvarjalnost, izobraževanje za poklice v kulturi, kultura kot kategorija razvoja, kultura kot generator gospodarskega razvoja, človeških virov, kvalitete življenja in socialne kohezivnosti, neposredna podpora ustvarjalcem, informatizacija v kulturi in posodobitev javnega sektorja v kulturi. Veliko prostora je namenjeno knjigam, pa nenazadnje tudi varovanju kulturne dediščine in razvoju "kulturnega turizma".

Posebno mesto v programu je namenjeno medijem. "Med drugim zlasti zato, ker so še posebej pomembni v kulturah z manjšim številom prebivalstva, saj kot nosilci kulturnih sporočil učinkujejo izobraževalno in kulturno (in)formativno ter sploh socialno integrativno. Nacionalna kulturna politika bo zanje vse bolj zainteresirana, saj so ob drugem sami mesto ustvarjalnih idej in neredko kreacije same, njihov pomen pri vrednotenju tekoče kulturne ponudbe oziroma ustvarjalnosti pa nima nadomestila. ..."

Posebej je treba omeniti Sklad za pluralizacijo medijev, kot ga predvideva vladni predlog Zakona o medijih. Ta Sklad je namenjen tudi bogatenju kulturnih programov tako v elektronskih kot tudi tiskanih medijih.

V programu pa je nekoliko nedoločljivo zapisano, da "se je evropsko in tudi slovensko kulturno ustvarjanje vselej upiralo poenotenju; ideološkemu, nazorske-mu, celo nacionalnemu. Zato bo morala sodobna kulturna politika pozorno spremljati izzive, kakršne prinaša globalizacija, da prav ta neizogibni proces ne bi začel brisati razlik in da se ne bi spremenil v nov monolit."

Torej: je vse skupaj namenjeno široki kulturi. V zadnji navedeni izjavi celo tako široki, da bi ji morali reči vsaj interkultura, če že ne multikultura, kar pa je skoraj isto kot nikakršna oziroma nikogaršnja kultura. In prav na tem mestu iščimo odgovor!

KAJ PA, NA PRIMER, MANJKA PROGRAMU IN ČESA NE ODPRAVLJA?

Vsekakor je prav, da je program sprejet, vendar je problem v tem, da se v naši družbi kljub lepo napisanim programom in zakonom stvari razvijajo precej po svoje. Naj naštejemo le nekaj primerov:

Trženje nacionalnega (arhivskega) blaga za potrebe kulturnih raziskovalcev. - Ste se morda že kdaj podali v kakšen arhiv in skušali pridobiti nekaj podatkov na različnih medijih? Če seštetate vse stroške skupaj, boste za potrebe nekoliko kompleksnejše naloge morali odšteli 50.000, 70.000 ali tudi več SIT za stroške v arhivih. Od bruto zneska okoli 100.000 SIT, ki ga boste nato uspeli iztržiti s svojim izdelkom pa boste plačali še DDV, a vam davčna uprava ne bo niti približno upoštevala vseh materialnih stroškov. Predno pa je izdelek objavljen v knjigi ali na drugem mediju, nastane še "nekaj" drugih stroškov, da o potrebnem času in drugih ustvarjalnih komponentah ni govora. Iz tega si lahko izračunate, za kakšno ceno boste delali kot kulturni ustvarjalec ali morda celo nosilec kulture, še posebej, če delujete ljubiteljsko.

Avtorstvo in DDV - Novi načrtovani predlog o odbadenju avtorskih honorarjev bo marsikomu povzročil nekonkurenčnost na že tako osiromašenem slovenskem trgu, ki ga vedno bolj polnijo s tujimi "kulturnimi" izdelki.

Vnašanje komercialnih elementov ob tipičnih praznovanjih slovenskih praznikov bi moralo biti posebej obdavčeno. - Že dolgo nas nekateri močno moti banalna razlaga trgovcev in spodbujevalcev verske neustrpnosti ob kresovanjih, božiču, veliki noči in še nekaterih drugih praznikov, ki so duhovno, versko in etnološko zelo bogati in so se ohranili in nadgradili tudi v več kot tisočletni slovenski zgodovini. K tako prazno "praznovanjam" praznikom so pridružili še dan vseh svetih oziroma dan spomina na mrtve. Tega dne naj bi po novem praznovali noč čarovnic. Zame osebno pa to ni le posmehovanje Cerkev, ampak popolno zanikanje pietete in celo norčevanje iz vseh mrtvih.

Državni simboli

Predlagatelj za zamenjavo državnih simbolov je bil nekdanji kulturni minister,

naročnik javnega natečaja za grb in zastavo pa je bil Državni zbor. Dejstvo pa je, da pred razpisom ni bilo nobene širše strokovno vodene javne razprave med državljanji o tem, ali sploh podpiramo spremembe državnih simbolov. Po objavi se je pokazalo, da oblikovalci zelo slabo poznajo slovensko zgodovino.

Srčna kultura

Svetovalec vlade in inšpektor na ministrstvu za kulturo je septembra lani prepovedal izhajanje časopisa Grosupeljski odmevi. Kdo je "zamočil" zadevo, mi je kot odgovornemu uredniku popolnoma jasno. In tudi upal bi si predvideti, zakaj, a opravičila se do danes nisem prejel - ne pisnega ne ustnega.

Nadalje: Družina kot temelj jezikovne in kulturne identitete???

... pa še več primerov bi lahko naštel.

(NE)KULTURNA PREPOZNAVNOST

Včasih so v kulturni prepoznavnosti veljali duhovna globina in ustvarjalna smelost. S pohodom znanosti, umetnosti in filozofij se je začelo zanimanje za izvirnost. Domišljija pa ne stavi več le na kombinatoriko že obstoječih, odkritih znanj in veščin ter na njihovo poustvarjanje in nadgrajevanje, temveč na novosti, ki jih uvažamo celo iz daljnega vzhoda ali drugih kulturnih okolij in jih presajamo z raznimi novodobnimi voditelji in "svetovalskimi mrežami" v naše okolje. (Feng-šu in Radensko polje...) Zdjaj se je tudi ta čas že vsega nasiti, a "sodobni kulturniki" iščejo vedno nove pristope...

Danes, tik pred vstopom v Evropo, je spet popularno govoriti o prepoznavnosti. To so zelo hitro spoznali tisti "podjetneži" in "oblastniki", ki iz evropskih priporočil in programov vidijo predvsem možnost za pridobitev sredstev. A če besedičenju o prepoznavnosti pogledamo nekoliko pod kožo, bomo hitro ugotovili, da je moderna ustvarjalnost na tem področju namenjena pretežno oblikovanju, zavijanju v celofanske papirčke z lepimi zlatimi mašinami. O vsebini se jih sprašuje le malo.

Za trenutno dogajanje lahko rečemo, da si kulturo vedno bolj prisvajajo ljudje, ki imajo denar in ga morajo vlagati zaradi davčnih olajšav. Ne bom se spuščal v podrobnosti, kakšen je večinoma njihov odnos do kulture, dovolj pa je že, da vzamete v roke naše razkošno časopisje. V njem boste na vidnih mestih našli, kako si elita kupuje "svojo kulturo", (humanitarnost - in prepoznavnost) s pomočjo raznih prav tako elitističnih klubov in ustanov, v katerih imajo neposredno ali posredno moč odločanja - in si s tem pere vest. Grosuplje pri tem ni nobena izjema.

Za nasprotje temu pa se morda spomnite še nekaterih pobud v preteklosti na področju kulture, varovanja dediščine, turizma, oglaševanja... ki s(m)o jih na Grosupeljskem na svitlo spravili nekateri posamezniki - recimo od osamosvojitve naprej? Nedvomno je bilo teh pobud tudi že pred tem kar nekaj. Zdjaj lahko zanesljivo ugotovimo, da se jih je le malo uresničilo v njihovi izvorni vsebini, saj so tiste hitro uresničljive, večinoma "prevzeli" nekateri drugi in iz njih naredili lastni dobiček. Nekateri dejavnosti so bile izpeljane na neprimeren način, nekatere z velikimi napakami, nekatere so bile celo prepuščene drugim (npr. JSKD), nekatere pa so popolnoma zaspale. Večina dolgoročnih idej in tistih, v katerih bi bilo treba trdo delati, pa je že "neslavno ali pa potihlo zaključila svoje življenje".

In kaj se je, na primer, zgodilo nedavno, tik pred šmarskim simpozijem? Nekateri so si drznili predstaviti za javnost pred kamerami svojo zavajajočo razlago, da pristojna ministrstva in ministra niso bili obveščeni o nameravanim simpoziju. V tej zvezi naj povsem vsej grosupeljski javnosti, da sem osebno sestavlil (podpisal pa jih je predsednik občinskega organizacijskega odbora za proslavo 500-letnice šole v Šmarju) in oddal priporočeno na pošto kar nekaj dopisov, poleg ostalih tudi ministru za šolstvo, ministrici za kulturo - in nadškofu. Za zaključek v letu 2004 pa smo nameravali povabiti predsednika države.

Prav na tem simpoziju pa je bilo veliko govora o šolski in drugi prepoznavnosti - predvsem pa o kulturi. Nadškof je prišel v Šmarje-Sap na praznovanje tega visokega jubileja že dvakrat, dva ministra pa še nobenkrat. Časa in priložnosti pa imata še oba kar nekaj in močno upam, da bo povabilo prejel tudi predsednik države.

ZAKLJUČEK

Grosuplje bi moralo imeti nekaj več posluha za kulturo, še posebej tisti, ki imajo v rokah odločitve o javnem denarju. Sicer pa si glede na dosedanje večletne dejavnosti uradnih kulturnih institucij v našem prostoru ne rišemo iluzij, da bo Nacionalni program kulture bistveno izboljšal grosupeljsko kulturo, čeprav nekaj točk oziroma dejavnosti v tej navezi, ki se bodo nedvomno uvrstile v nov koncept, lahko pohvalimo in pričakujemo, da bodo še naprej uspešno opravljale svoje poslanstvo.

Če pa je morda že nastopil čas, da bi v Grosupljem ustanovili skupno koordinativno telo v kakršni koli obliki za področje kulture in morda še z njo povezane kakšne sorodne dejavnosti, pa naj odločijo strokovne službe in občinski svetniki. "Čas beži - in nikoli se ne vrne," piše na oboku pri vhodu v stiški samostan. Ne samo po besedah - po svojih/njihovih delih se/jih bomo prepoznali!

Jože Miklič

SREČEN ŽIVELJ - NESREČEN NAROD

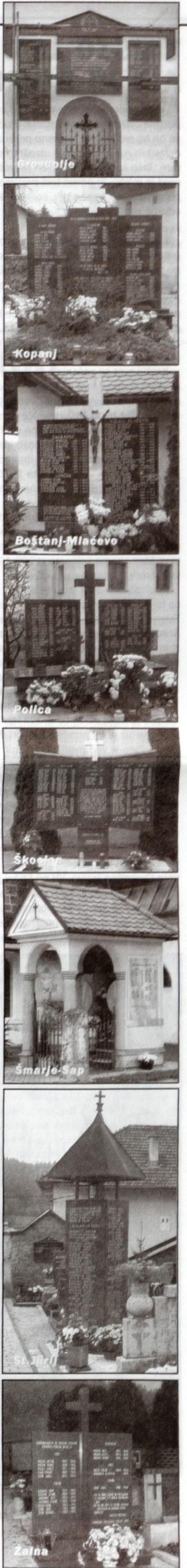
V zadnjih petnajstih letih so mnogi opozarjali in razkrinkali neštete zločine komunistov in njihovega režima. Vedno nova najdišča skupinskih grobov, brezen, jam... kričijo. A zaman! Kar naprej se dogaja, da nam isti, ki glasno kažejo na Srebrenico, z vsemi močmi tajijo na desetine slovenskih Srebrenic. Isti, ki zahtevajo od Unesca, naj uvrsti partizansko bolnišnico Franjo na spisek svetovne dediščine, »ker uteleša izjemne univerzalne vrednote humanitarnosti, požrtvovalnosti in sočutja«, ščitijo ljudi, ki so prav te »izjemne univerzalne vrednote humanitarnosti, požrtvovalnosti in sočutja« gladko tisočkrat pohodili, ko so dali pobiti ranjence, vojne ujetnike, dojenčke, nosečnice, starke... Zaradi komunističnega režima smo Slovenci dvakrat razklani. Najprej zato, ker nekateri trdno verujemo, da so humanitarnost, požrtvovalnost in sočutje splošne dolžnosti, se pravi, da jih je treba izkazati slehernemu, se zlasti šibkemu. Nekateri drugi pa so prepričani, kot je moč soditi iz njihovih dejanj, da te vrednote veljajo le med prijatelji. Iz te vrednostne razklanosti sledi druga: ne moremo se namreč poenotiti glede naše preteklosti. Vsi, ki so kakor koli povezani s komunizmom, hočejo njegovo tiranijo prikazati kot nekaj dobrega ne glede na žrtve in ceno, vsi pa, ki pozdravljajo Nürnberg, Haag in podobno, ne morejo žrtvam komunističnega terorja odreči človeškega dostojanstva in pravic, tudi po smrti ne.

Seveda, če jaz ali meni podobni razmišljajo tako in to vedno, brez nihanj, se za to nihče ne zmeni. Čisto drugače pa je, ko o tem spregovori akademik Tine Hribar. Naš narod je razglasil za nesrečnega, ker je razdvojen glede preteklosti. Razlog za to vidi v prikrivanju resnice o Zločinu (Zločin z veliko začetnico). Resnica bi lahko prišla na dan, če bi na grobiščih pisalo, da so v njih žrtve revolucije, a je državni zbor odločil, da gre le za »žrtve povojnih usmrtilcev«. Akademik prepozna za takšno lažno formulacijo »poslanski puč«, ki ga je organiziral Milan Kučan. V ozadju tega sprenevedanja prepoznavna vpliv in moč komunistične in udbaške kontinuitete, ki je ne gre več podcenjevati, saj prav ta prepeljuje, da bi krivce za pomore in tiste, ki jih prikrivajo, privedli pred sodišče.

Glede na akademikovo vijugavo pot med demokracijo in Kučanom lahko sklepamo, da sluti čas, ko se bodo komunistični zločini merili z resnično univerzalnimi merili. Vsekakor je postavil za patologijo našega življa pravo diagnozo: boleha zaradi vpliva in moči komunistične in udbaške kontinuitete, ki jo posebej Milan Kučan. To diagnozo potrjuje tudi dejstvo, da je prav Kučan nekaj let pred »koncem« komunizma podpisal zakon o slovenskem tajnem uradnem listu in z njim do popolnosti izpopolnil skrivne vzporedne državne strukture, ki delujejo še danes. Akademik je prav tako zavrnil Kučanovo tezo o več zgodovinskih resnicah: ta je samo ena - resnica o Zločinu. Dokler tega ne bomo priznali, smo morda srečen živelj, a zagotovo nesrečno ljudstvo, ki mu bodo brez težav vladali zaščitniki zločincev in skrivači njihovih zločinov.

dr. Drago Ocvirk

Neme grosupeljske priče zločinskosti komunizma.

VAROVANJE NARAVNE DEDIŠČINE

TRISTO LET RAZISKOVANJA NAŠE KRAŠKE NARAVE
ALI JO BOMO ZNALI JUTRI PREDSTAVITI SVETU KOT NAŠO POSEBNOST?

Vsega pet mesecev nas loči od maja 2004, ko bo naša država postala članica velike evropske družine. Prevladujočemu optimizmu pa se ob tej prelomnici občasnno pridružuje tudi tesnoba, ali se kot majhna država in narod ne bomo utopili v morju velikega kapitala in tuje kulture. Tako kot je neuteemeljen prevelik optimizem, češ da se v EU cedita med in mleko, je odveč tudi pretiran strah pred odpiranjem v svet. Je pa odvisno od nas samih, koliko in kako bomo znali izkoristiti priložnost odprtih meja.

Ena od priložnosti, kjer zaradi ugodne geografske lege in ohranjene narave lahko predvidevamo pospešeni gospodarski razvoj, je nedvomno turizem. Med priložnostmi za turizem pa je pri nas zlasti kras v vseh svojih pojavnih oblikah: od kraških pojavov, živega sveta do značilne krajine. Ne nazadnje je za Evropo in svet zanimiva tudi zgodovina raziskovanja krasi, saj vemo, da je bilo veliko strokovnih pojmov opisanih po naših primerih in da so bile desetine novih vrst jamskih živali prvokrat opisane prav iz naših krajev, med njimi tudi najbolj slavna človeška ribica.

Kraški svet se začne na južnem robu Ljubljanskega barja, to nam je vsem znano. Manj pa je znano, da je bil severnodolenjski kras, ki obsega med drugim občine Grosuplje, Ivančna Gorica in Dobropolje, že pred več kot tristo leti prizorišče pomembnih znanstvenih odkritij.

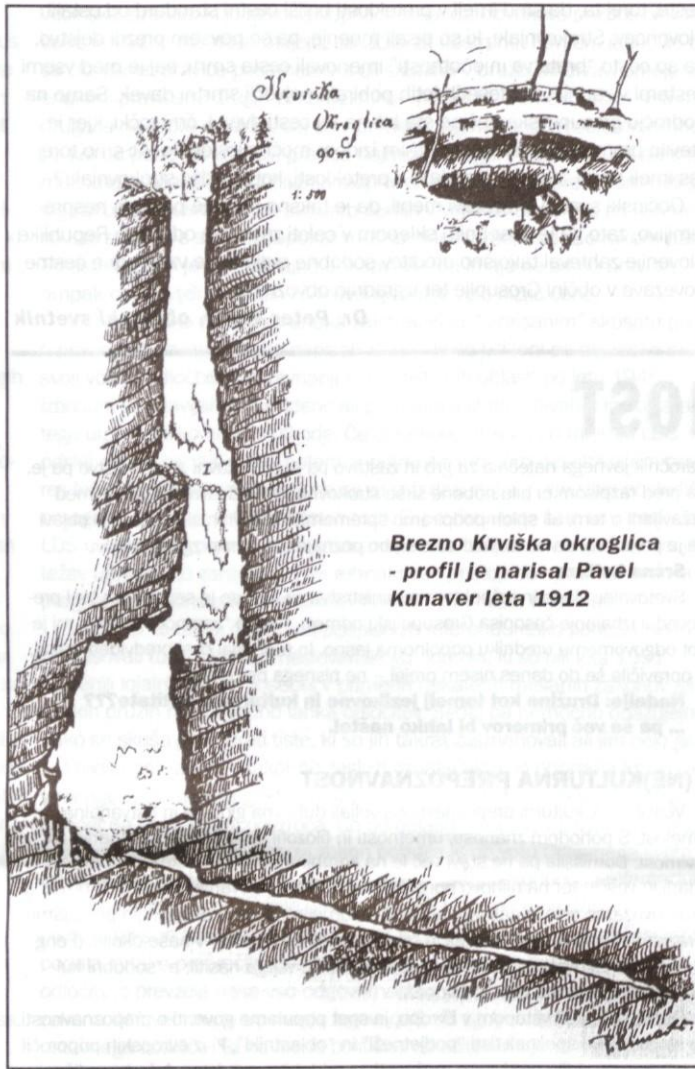
Najprej se v mislih preselimo v 17. stoletje, v čas, ko je J. V. Valvasor raziskoval in opisoval posebnosti kranjske dežele. Med številnimi jamami, ki jih je spoznal in opisal, ima posebno mesto Podpeška jama, ki jo je sam pregledal in izmeril leta 1685. Objava načrta v Slavi vojvodine Kranjske leta 1689 mu je prinesla mednarodno priznanje in članstvo v uglednem angleškem znanstvenem društvu.

Podpeška jama je pomembna tudi z biospeleološkega vidika. Zaradi razmeroma lahkega dostopa so jo obiskovali mnogi raziskovalci in v njej našli redke jamske živali, od katerih so nekatere znane samo od tam. Med obema vojnama (1928-1941) je bil v jami tudi biospeleološki laboratorij ljubljanske univerze.

Preskočimo kakih sto let naprej v čas, ko se je srednjeveška mešanica bajk in resničnosti že umikala pravi moderni naravoslovni znanosti. Takrat, v letih 1754-1769, je v Idriji deloval znani naravoslovec I. A. Scopoli, ki ga je med drugim zanimala tudi skrivnostna človeška ribica, znana po nejasnih opisih še iz Valvasorjevih časov. Vendar mu živali niso prinesli ne z Vrhniko in ne iz Malnov pri Planini, kjer so jih nekoč našli, temveč iz Vira pri Stični. Domačini so žival dobro poznali, saj so človeške ribice ob visoki vodi večkrat našli naplavljen pod izviro. Povedali so mu tudi domače ime živali, ki je obveljalo: človeška ribica. Scopoli je takoj dojel, da gre za izjemno odkritje, vendar ga je kot pravi znanstvenik hotel preveriti tudi pri drugih znanstvenih avtoritetah po Evropi. Zato je več živali, shranjenih v alkoholu, poslal učenim znancem po Evropi, med drugim tudi velikemu švedskemu naravoslovcu Carlu Linnéju. Linné ni verjel, da gre za odraslo žival, menil je, gre za ličinko kakšnega pupka. Scopolijevo oklevanje pa je izkoristil drug, sicer zelo površen naravoslovec nekoliko dvomljivega slovesa J. N. Laurenti z Dunaja, ki je človeško ribico videl pri svojem prijatelju S. Hohenwartu v Celovcu, kateremu jo je tudi poslal Scopoli. Pohitel je z opisom in dotlej neznan žival dal znanstveno ime *Proteus anguinus*, čeprav sploh ni vedel, odkod je primerek živali in je napačno napisal kot kraj nahajališča Cerkniško jezero. Vir pri Stični je kot znanstveno pomemben kraj nato po krivici utonil v pozabo, ker so človeško ribico kasneje našli še v mnogih jamah od Doberdobskega krasi do Hercegovine.

In zdaj skočimo še za naslednjih sto let na konec 19. stoletja. Leta 1893 je od Ljubljane prek Grosupljega in naprej do Kočevja oz. Novega

mesta stekla železniška proga. Železnica ni bila pomembna samo za domačine, ki so dobili hitro zvezo s svetom, in za razvoj gospodarstva, po njej so v dotlej odročne kraje prihajali tudi naravoslovni raziskovalci. Leta 1906 se je cvet tedanjih mladih alpinistov in jamarjev zbral v društvu Dren. Med Drenovci najdemo znana imena kot so Rudolf Badjura, Pavel in Josip Kunaver in Josip Cerk. Med njimi sta bila tudi naša prva prava naravoslovna in jamarjska fotografa Bogumil Brinšek in Ivan Tavčar. S težko raziskovalno opremo otovorjene jamarje je vlak pripeljal do Čušperka, Dobropolja, Velikih Lašč in Ortneka, od tam pa so se podajali v jame in brezna, ki jih do tedaj ni še nihče obiskal. Raziskovali so med drugim jame Radenskega polja in okolice Predol. V spominih Pavla Kunaverja (Moje steze, 1979) najdemo zanimiv opis raziskovanja brezna Marjanščica iz časa med 1910 in 1914:

Brezno Krviška okroglica - profil je narisal Pavel Kunaver leta 1912

"Inženirju Puticku je bila posebno pri srcu Krka, ki sestoji iz ponikalnic, ki tečejo čez Ribniško-Dobropoljsko in Radensko polje. Podzemeljski sifoni niso mogli nekaj let prej požreti vse vode po hudih nalivih in poplave so bile na poljih katastrofalne. Pri Predolah nad Račno pa je bilo neznan globoko brezno, po katerem so upali že nekaj desetletij pred njim - Putickom - priti do podzemeljske Krke.

Takrat so izbrali najpogumnejšega moža tistih krajev, da bi se spustil v brezno, prek katerega so položili debelo bruno, mož pa je sedel na kolec na koncu debele vrvi, potem ko si je z alkoholom pomagal za "korajžo". Možje so počasi spuščali junaka v globino in počasi je izginil v temi. Tako je šlo nekako do 50 m globoko, ko je varnostni zvonček, privezan na tenko vrvico, začel divje zvoniti znak "nazaj". Preplašeno ljudstvo, ki je stalo okoli jame, je moža izpraševalo, zakaj je moral tako hitro nazaj. "Oh!" je vzkliknil. "Iz teme so se pokazale bele roke pa krvava stegna in še sam bognasvaruj z rdečo kapico!" je vzdihoval preplašeni mož.

Ing. Putick ni veroval v vraga v jami in je hotel izvedeti resnico. Tako smo nekega dne že stali pred res spoštovanjem vzbujajočim breznom. Vanj smo metali kamenje, ki je pričalo, da je jama res globoka, koliko, pa ne. Lahkomiselno smo začeli spuščati tovariša Brinška po navadni planinski vrvi, drseči po drevesni veji v brezno. Po 50 m je bilo vrvi konec, dna pa še ni videl. Začeli smo ga vleči ven, toda nenadoma je počila kita konopljene vrvi! Od groze se mi je stisnilo srce! Kaj bo? Pa je k nam pristopilo še nekaj domačih fantov. Najmočnejši je splezal na vejo, od koder je vlekel vrv, da se je trenje zmanjšalo.

Kljub temu se mi je zdelo, da je minila cela večnost, preden se je ljuba glava prijatelja pokazala izza roba brezna, da se je strmine vhodne vrtače sam oprjel, splezal k nam in se nam vrgel v objem. Od tega poskusa smo se marsičesa naučili, poročali odgovornim v odboru, katerega predsednik je bil sam predsednik Kranjske vojvodine baron Schwarz. Dovolili so kredit, s katerim smo si nabavili prenosni železni vitel s centimeter debelo žičnato vrvjo, acetilenke, žičnate lestvice, vrvi in drugo.

Pri drugem poskusu se je zbrala okoli brezna velika množica ljudi iz okoliških vasi. Starejši so nas resno svarili, da nas bodo vzele "bele roke", "krvava stegna" in sam vrag, ki mu je brezno Marjanščica vhod v pekel sredi Zemlje. Mi pa smo mirno pritrdili vitel na debelo desko, jo obložili s težkimi skalami, vrv pa pretaknili skozi škripec, pritrjen na močno vejo bukvje ob breznu. Na konec železne vrvi smo pritrdili kolec za sedež.

Prvi je bil spet Brinšek. Z varovalno vrvjo se je navezal čez prsi na železno vrv, da je imel proste roke za acetilenko in piščalko. Natančno smo se dogovorili za posamezna znamenja s piščalko, potem je sedel Brinšek na kolec, vrv se je napela in Brinšek je zabingljaj nad breznom ter se začel pogrezati v globino. Tiho je zrla množica za njim v globino.

Zavoj za zavojem se je odvijal z valja. Ze se je bližal konec varovalne vrvi, ki so jo držali tovariši, in bali smo se, da bo tudi ta poskus in naš trud zaman, ko smo slišali iz globine znamenje "stoj". Vrv je postala ohlapna in vedeli smo, da je tovariš stopil na tla. Za njim smo se spustili še štirje v prepad, domačini pa so menili, da nas ne bo več nazaj. Toda njihov strah je bil prazen, vsi smo se spet vrnili iz tega prelepega brezna! ...

... Na vrhu sem bil resnično vesel, da sem bil spet med ljudmi, ki jih ni bilo malo. Mnogi so prišli iz bližnjih vasi in bili so razočarani, kajti marsikaj nepričakovane smo jim mogli pripovedovati, le o vragu nič. Je pač zamašil vhod ... Pa so se tolažili ob sodu, ki ga je gostilničar pripeljal iz sosednje vasi.

Mi smo bili sila zadovoljni ob novih spoznanjih ustvarjalnih sil; pa tudi omajali smo še globoko ukoreninjeno vero v mišljenje, da brezna vodijo do pekla, in s tem pridobili marsikatero dobroga Dolenjca.

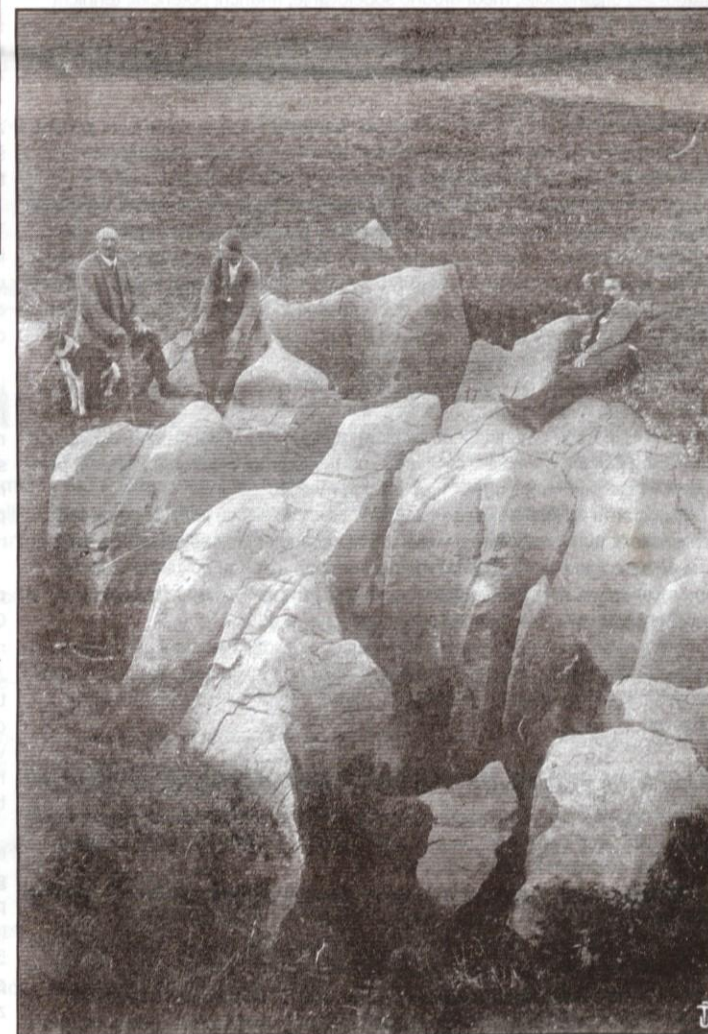
Tako se je začelo raziskovanje podzemeljskega sveta. V glavnem smo delali na vsem območju od Grosupljega navzdol, od prvih ponikalnic podzemeljskih pritokov Krke do njenih končnih izvirov pa čez Tisovsko planoto po hribih okoli Radenskega polja, na Mali in Veliki gori."

Od tega dogodka bo kmalu minilo sto let in Drenovci bi najbrž še nadaljevali z raziskovanjem dolenskega krasi, če ne bi mednje udarila prva svetovna vojna. Bogumil Brinšek, duša Drenovcev in izjemno nadarjen fotograf, je padel na fronti že leta 1914, drugi pa so po vojni šli vsak svojo pot.

Tudi v času med obema vojnama so še prihajali jamarji in biologji na severnodolenjski kras in odkrivali marsikatero nove, čeprav manj spektakularne naravne posebnosti. Veliko presenečenje pa je pripravil domačin, ponovski župan Josip Perme, ki je leta 1927 odkril v svojem gozdu novo, veliko in z jamskim okrasjem bogato jamo. Njemu na čast so jo imenovali Županova jama in je bila v času prve Jugoslavije znana kot "največja jama Dravske banovine".

Naj tu končamo kratki pregled raziskovanja naše bližnje kraške narave v minulih tristo letih.

Namen pisanja je bil trojen: najprej, da se zavemo, da smo posestniki izjemno vredne kraške naravne dediščine, ki je že pred stoletji očarala evropske in domače znanstvene kroge; dalje, da se je vredno vanjo poglobiti, jo spoznati in ceniti, biti nanjo ponosni in jo znati predstaviti in razlagati; in končno, da poskušamo to bogastvo tudi ovrednotiti in ga kot svežo ponudbo pripraviti za novo Evropo, saj je le 4 ure avtomobilske vožnje oddaljena od Benetk, pet od Dunaja in šest od Münchna.

Ponor na Radenskem polju, ki ga je pred skoraj sto leti fotografiral Bogumil Brinšek, je še danes prav tak.

Temu izzivu bo posvečena tudi tretja turistično-ozaveševalna prireditev treh občin - Dobropolje, Ivančna Gorica in Grosuplje -, ki jo letos gosti naša občina. Prireditev pod naslovom "Naša kraška naravna dediščina - priložnost za turizem" bo v soboto, 29. novembra 2003, od 19. uri, v Osnovni šoli Brinje na Grosupljem. Vsi ste prijazno povabljeni!

Stane Peterlin

Brezno Krviška okroglica pri Kopoljah v Dobropolju so raziskovali Drenovci leta 1912. Bogumil Brinšek je fotografiral notranjost, Pavel Kunaver pa narisal profil brezna.

KOMENTAR

Ob sprejetih sklepih ukinitve in pridobitve statusa grajenega javnega dobra, odtujitve ali pridobitve nepremičnine oziroma zemljišča, pa še o povečanju cen nadomestil in oprostitvi nadomestila za uporabo stavbnega zemljišča, o predkupni pravici občine in še o čem...

Ob večini razprav o naslovljeni tematiki je bilo v nadaljevanju 9. seje 1. 10. 2003 in nato 11. seje občinskega sveta, 5. 11. 2003, s strani občine zelo nejasno povedano kako je z evidencami, kakšne so pristojnosti občine in koliko ter kako na vse postopke lahko vplivajo svetniki.

EVIDENCE O "KOMUNŠČINAH"

Tako me je zbudila ena od pobud svetnika o celovitih zemljemerskih odmerah vseh javnih površin. Strinjam se, da so bile te odmere in odnos do lastništva nekdanjih komunščin, splošnih ljudskih premoženj ali pa družbenih lastnin v polpreteklosti v marsikaterem pogledu zanemarjeni. Vendar pa ne bodo zato nič boljši, če se bo na primer problematika začela reševati ob posameznih pobudah, ko nastane spor med dvema sosedoma, temveč bi bilo treba k temu pristopiti strateško in dolgoročno, predvsem pa na državni ravni jasneje določiti načine urejanja te problematike. Po drugi strani pa je neizvedljiva in nerealna ena od pobud svetnika, ki je dejal, da naj bi pri prometu in odmeri občinskih zemljišč moral odbor za prostor povabiti vse sosedo predmetnih zemljišč. Le zakaj?

NADOMESTILA ZA STAVBNA ZEMLJIŠČA

Nadajje bi bilo treba posebno poglavje v tej zgodbi nameniti plačilu nadomestila za uporabo stavbnega zemljišča. Temelj napake je bil narejen že pred leti, ko se je nastavljala evidenca, ki nima dobro ovrednotenih niti infrastrukturno opremljenost zemljišč, še manj pa stavbišč. Po grosupeljskem »testnem primeru« (in še nekaterih drugih v Sloveniji) so izdelovali evidence nato tudi večinoma po vsej Sloveniji. Tu pa ni treba posebej poudarjati, da gre za slabo izdelane kriterije in za zelo pomanjkljivo in strokovno slabo pridobljene podatke, a se ta evidenca še nekaj let v Sloveniji ne bo spremenila, saj jo državne institucije niso sposobne dokončati pred letom 2005, pa še dvomim, če bo do takrat kompletna. Dodatno problem zapletajo še nepozidana zemljišča, ki jih lastniki iz kakršnih koli razlogov ne morejo ali ne želijo pozidati. Posebna zgodba v tem okviru pa bo tudi prihajajoča nova prostorska strategija, še večja pa predkupna pravica za javne potrebe.

Že zdaj pa prihaja do nemogočih in neuravnoteženih situacij in večkrat tudi do neupravičenih izstavitev položnic. Naj pa k temu dodam, da mi je popolnoma jasno, da so po »razpadu« samopriskupov občine (tudi Grosuplje) morale od

nekod dobiti denar. Vprašanje je le samo, kako pravičen davčni in ostali nadzorni sistem imajo in kako ga izvajajo do vseh občanov.

PREDKUPNA PRAVICA

Kako mislite, da se bo razvila zgodba o predkupni pravici občine, ki so jo občinski svetniki izglasovali na 10. redni seji 8. 10. 2003? Ker imam večletne izkušnje na področju prenosa mej v naravo in desetletne izkušnje na področju urbanizma in (računalniškega) risanja prostorskih planov, si vseeno ne znam predstavljati kljub poznavanju starih in novih tehnologij in postopkov, kako bo ta prenos v kataster za potrebe predkupne pravice potekal. Če ni dobrih utemeljitev in načrtov o potrebnosti posameznih javnih namenov in interesov občine, bo zelo težko (ali nemogoče!) dokazati "javni interes" celo za tiste primere, ki bi dejansko od tega naziva bili upravičeni (npr. šole, pomembne ceste...). Na ta način pa se bo dejansko škoda za potrebe javnega interesa le še povečala.

PRODAJA OBČINSKEGA PREMOŽENJA

Zanimiva je nadalje prodaja občinskega premoženja (stari šolski in drugi javni prostori, socialna stanovanja...).

Za začetek bi se bilo dobro vprašati, od kdaj in zakaj so bile ustanovljene občine? Kljub močnemu pohodu novodobnega "liberalizma", ki se kaže tudi v naši zakonodaji, bi se po načelu dobrega gospodarja morali zavedati temeljnega namena občin. Občine na Slovenskem ne obstajajo od leta 1945 ali od 1995, ampak so obstajale že precej prej. Začele so se organizirati predvsem potem, ko so ljudje prišli do preprostih ugovoritev, da je treba skrbeti za skupno dobro, še posebej pa za ogrožene skupine prebivalcev. Če to temeljno izhodišče postavimo ob bok nekaterim današnjim vsakodnevnim izkušnjam in veljavni zakonodaji, bomo ugotovili, da smo se v marsičem zelo oddaljili od temeljnega poslanstva občin. Prav tu pa je treba biti še posebej pazljiv, saj se z vehementnim svobodomiselnostvom, ki je marsikje bolj podoben anarhiji, razdirajo poleg lastniških in prostorskih tudi kulturni, socialni in drugi občje pomembni odnosi.

Po drugi svetovni vojni so npr. po zmagi komunizma v večino gradov (kolikor jih niso požgali in porušili) in drugih pomembnih zgradbah naselili zapore in druge neustrezne socialne ustanove ali zgolj socialna stanovanja, ki so kulturno podoba teh zgradb poleg fizične tudi duhovno uničevali.

Pa se je pri tem kdo sploh spomnil, da so večino teh zgradb zgradili naši ljudje (kot tlačani in pozneje kot delavci, ki so si tako služili vsakodnevni kruh) in da bi zgradbe lahko služile marsikateremu boljšemu "splošnemu ljudskemu" namenu? In za zelo podobno razmišljanje gre po mojem tudi danes npr. ob stari šoli v Št. Juriju ali pa socialnih stanovanjih v Šmarju-Sapu. Naj zelo jasno povem svoje mnenje, da se kljub velikemu zavzemanju za reševanje socialne problematike nagibam k temu, da je ob sorazmerno urejenih vaških (in mestnih!) središčih neprimerno naseljevati socialna stanovanja ali pa prostore prodajati najboljšemu ponudniku, ki bo sredi prostorsko utesnjene naselja napravil npr. novodobno podjetje z nedoločljivo dejavnostjo. Takšne so tudi moje izkušnje na področju urbanizma. Po drugi strani pa "po črki zakona" morajo krajevne skupnosti dajati npr. soglasja za odprtdajo nekdanjih opuščanih poti in "kozjih stez". Kje je tu ravnotežje?

KJE SI - JAVNO DOBRO?

Pri teh primerih in okoliščinah vidim le neke vrste "prehitavanje", brez upoštevanja posameznih (pravnih, geodetskih, urbanističnih, socioloških in drugih) strok. Zato bi vendarle bilo dobro, če bi se jasno dogovorili, kaj bo kje in kdaj veljalo oziroma naj bi se sklicevali na tisto področno zakonodajo in ostale veljavne in utečene postopke, ki so do nadaljnjega še v veljavi. Predvsem pa gre za pomanjkanje občutka za skupno dobro, da o kvaliteti življenja sploh ne razpredam.

Jože Miklič

OBVESTILA UPOKOJENCEM

Konec meseca bodo vsi upokojenci dobili obvestilo o novembrski pokojnini po pošti na dom. Tudi tisti, ki sicer dobivajo pokojnino na bančni račun. V Zavodu za pokojninsko in invalidsko zavarovanje (Zpiz) so pojasnili, da so se za nov način obveščanja upokojencev o nakazilu pokojnine odločili, potem ko je večina slovenskih poslovnih bank, pri katerih ima osebne račune več kot 470 tisoč ali 85 odstotkov upokojencev, enostransko odpovedala pogodbe o brezplačnem izpisu in vročanju obvestil o nakazilu pokojnine v banki.

Upokojencem, ki dobivajo pokojnino na bančni račun, se tako ne bo več treba vsake tri mesece oglasiti v banki in prevzeti obvestila o nakazilu pokojnin. V Zpizu pričakujejo, da bo na začetku nekaj težav, saj bodo prva obvestila poslali na naslov stalnega prebivališča upokojenca. "Vsi, ki bodo želeli, pa jih lahko dobijo tudi na drug naslov, vendar nas morajo o tem pisno obvestiti. V prihodnjih dneh bodo vsi upokojenci prejeli pismo, v katerem jih obveščamo o spremembah pošiljanja obvestil, v njem so tudi vsi naslovi in telefonske številke, kamor lahko sporočijo morebitne spremembe naslova in dobijo dodatne informacije," je povedal Brane Kokot, predstavnik za stike z javnostmi v Zpizu.

Večer: **Tanja Manojlovič**
- 24. 10. 2003

UMETNOST ŽIVLJENJA

Nobena stvar nas ne spravi v hujše zlo kakor to, da ravnamo tako, kot pravi večina ljudi, če imamo za najboljšo "splošno mnenje" ali če se zgledujemo po drugih ... Obstajajo boljše luči, ki nam pomagajo ločiti pravilno od zgrešenega. To, kar je vredno za dušo, nam pove duša sama, le prislunhiti ji je treba. Zaradi tega ne iščimo, kar se navzven blešči, v notranjosti pa je bedno. Rajši iščimo tisto, kar je v notranjosti dobro tudi po vsebini, očem skrito, a lepše. To ne leži daleč stran in zlahka ga najdemo, samo vedeti je

treba, kam stegniti roko ... Pri iskanju sreče se opiram na naravo in pazim, da se ne oddaljim od nje. Srečno je potemtakem življenje, ki je v sozvočju s svojo naravo, to pa je mogoče le, če najdemo svojo dušo, jo ohranjamo pri zdravju, če je dejavna in močna - in končno, če je moralno čista.

Trdim, da ne more nihče srečno živeti, če ne živi moralno. Torej, če se slepo predaja slabi zabavi, samopoveličevanju, nezmernosti, lenobi in divjanju ...

Krščanstvo je sprejelo za svoje veliko antičnih nazorov, vendar jih

je podzidalo z biblijskim izročilom in postavilo v srce sveta ljubezen. Z drugimi besedami: vse do poznega srednjega veka je vladala v evropskem kulturnem prostoru etika "skrbi zase", kar pomeni, da je bila naloga človeka, delati na sebi, torej plemeniti svoj značaj in, v krščanstvu, poglobljati tudi vero v Boga. Ker "skrb zase" ni bila zamišljena kot brezbriznost do drugih, je umetnost življenja nalagala človeku tudi skrb za druge.

dr. Hubert Požarnik
(P.S. uredništva Grosupeljskih odmevov: Odlomek iz knjige *Sedanost prihodnosti, ki je izšla v letu 2002 v samozaložbi, je objavljen z avtorjevim soglasjem.*)

ALI JE NAŠA SLIKA PRAVA?

Prav nič ni posebno pomembno in nenavadno, da nas obišče akademski slikar. Malo čuden na pogled, pa še poraščen in v zguljenih kavbojkih.

Kar veliko je prehodil po našem kraju, tudi okolice ni zanemaril. Želel je slikati in pri tem dobro zaslužiti.

Grosupeljski smo znani po velikih, lepih hišah. Tudi napuha v nas ne manjka. Saj se kar radi obdamo z ograjo. Včasih kar tako, da jo še vojska ne bi podrla.

Slikar pa je kar hitro opazil naše slabe ceste, pločniki so le sem in tja za vzorec. Šolarji nimajo kje varno hoditi. Kolesarji nimajo niti ene steze. Pošta ima lepo potko za invalide na vozičku, le s ceste, na to potko ne moreš, preprosto so robniki kar prehuda ovira.

Vsa vrata so zaprta. Zvonci zvoniyo v prazno. Paleta in čopiči so vse težji. Sonce pa kar lepo greje. Ko mi le kdo odpre, ni očka, drugič ni mamic, zopet tretji brez našega narečja odgovori: To me ne zanima!

"Le kaj mi še ostane?" razmišlja slikar. Zaslužku se ne bi rad odpovedal. Sprašuje sam sebe: "Ali so to pravi ljudje, pravi krajinj? Saj niso nasilni, le vrata tako hitro zapro, da niti za vodo ne morem poprositi."

Sonce je neusmiljeno, sence ni, če pa je, pa klopce ni, saj menda ne bom stoji počival. Vse to in še mnogo več se vrti po glavi umetnika. "Rešitev, kje si?", se sprašuje in gleda opoldansko sonce, ki daje prav opoldan najmanj sence.

"Prav nič mi ne ostane, če se že zaslužku odpovem, mi žeja tega ne dopušča."

Nov cilj si je zadal: "Najprej moje telo, potem pa moja denarnica. Telo hoče okrepčila, le kam se naj obrnem?"

Po malo hoda le najde lokalček z lepim napisom. Malica, toliko jedi po naročilu. Pa malo naprej se to ponovi. Utrujen, malo razočaran in močno žejen le izbere kraj za okrepčilo. No, vsaj tu sem lepo sprejet in upam, da bo tudi postrežba. Prijazno pristopi natakari in povpraša, s čim lahko postreže.

"Kar nekaj rabim, saj sem zelo zbit."

Gost, sicer malo poraščen, pa prijetnega značaja, si naroči. Po uživanju hrane in nekaj pijače še zvrhano merico sladoleada. Med jedjo pa se je odločil za pravo delo.

Ker v gostilni ni bil sam, si je lahko izbral prvega portretiranca. Zagledal je vaškega pijančka: "Da, tale bi bil. - Prisedi, prijatelj!" ga ogovori. Iz visečega položaja je le zlezal obotaje na stol.

"Kaj bi rad od mene?"

"Naslikal vas bom," pravi slikar.

"Mene? Pa menda ne žejnega?"

"Saj ne kažeš žeje," se je pošalil slikar.

"Kot goba sem žejen..."

"Naj bo. - Dva decil!" pravi natakari in pokaže naročnika.

Slikar je pričel z delom. Slikal je in slikal. Prelagal paletu z roke na kolena in se presedal in razmišljal po svoje: "Gospod, danes si neusmiljen

do mene. Ali sem tudi jaz tak, ko prodajam svoje delo?"

No, končno je slika nared. Ko slikar obrne sliko, so vsi trije vinski bratci portretiranca v en glas govorili: "Na silki nisi pravil! Ta ni naš."

"Ne, to je nemogoče, da bi bil jaz," se je majaje zvravnal portretiranec. "To, pa še misliš, da ti bom plačal! Le kaj ti je?"

"Da, res imate prav. Vsi imate prav, pa jaz tudi."

"Mi ja, le zakaj ti!"

"Res je, da imamo vsi prav. Tudi jaz, ki sem prvič med vami. Moja risba kaže vas prav vse. Le kapo bi zamenjal, pa bi bila nova slika."

Naslonjeni na šank niti niso čakali pravega odgovora... Žejni so bili preveč. Kaj še? Požrešni.

Takle bi morali biti, da bi bili podobni tistemu, za kar je vas stvarnik namenil. Dal vam je življenje, da bi ga uživali, da bi ga živeli, ne pa uničevali sebe in svojih najbližjih. Da bi življenje delilo, se bogatili, se veselili s svojimi najdražjimi, ne pa da ga tu zapravljate in si lažno predstavljate prijateljstva. Saj bi si najraje kar sposodili ali kar vzeli pijačo sosedu, da bi svojemu napuhu zadostili.

Slikar je pospravil rekvizite in jim zaželel, naj postanejo to, kar vidijo.

Tudi sam sebe je podočil in od tu dalje je ceneje delil svoje darove.

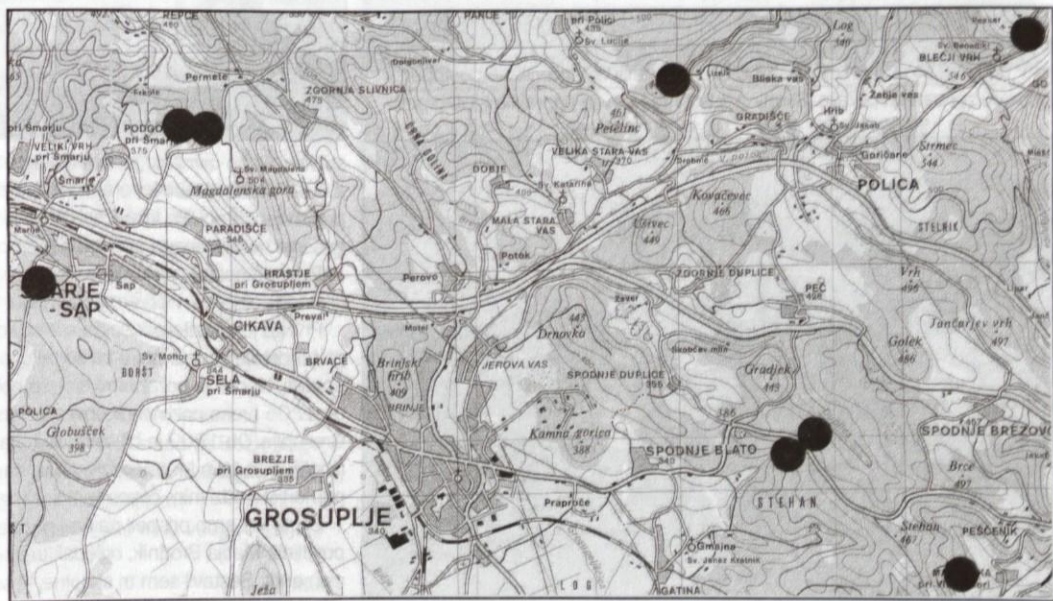
Se bomo tudi mi, ki bomo to prebrali, vprašali: "Ali je moja slika prava?"

Marjan Šircelj

"Črna odlagališča odpadkov"

Po seriji objavljenih črnih točk v občini Grosuplje ugotavljam, da se nihče ne zmeni zanje - niti inšpekcije ne. Zato nekoliko "pospešujem" poročanje o tej tematiki. To pot prilagam osem vrisanih črnih odlagališč v pregledno karto na severnem delu občine Grosuplje: Stehan in Špaja dolina (dodatna črna odlagališča poleg obeh "uradnih" smetišč, pri Mall Loki, pri Šmarju-Sapu, nasprotni domačije Liznik v Stari vasi, med Podgorico in Magdalensko goro, pri Podgorici na ledni Petrovč in v grapi pod Blečji vrhom. Pripominjam pa, da niso to vsa črna odlagališča in da jih je na južnem delu občine še nekaj več. Bralci pa naj skušajo sami ugotoviti, katera od črnih odlagališč so narisana v karti. Do naslednje objave podobne problematike pa upam, da ne bo »potihem« odneslo tudi pristojne inšpekcije, kot je npr. nedavno inšpekcijsko pisarno za prostorske zadeve. Ali pa smo že tako »daleč v demokraciji«, da inšpekcij niti ne rabimo več?

Jože Miklič

HRANILNICA, MESEC POŽARNE VARNOSTI

HRANILNICA LON D.D. KRANJ

PRENOVLJENA POSLOVNA ENOTA V GROSUPLJEM

Dne 17. oktobra 2003 je Hranilnica LON d.d. Kranj odprla prenovljeno in razširjeno poslovno enoto v centru Grosupljega, na Kolodvorski cesti 3.

Lokacija prenovljene poslovne enote v Grosupljem ostaja nespremenjena, saj so v hranilnici prepričani, da so občani in podjetniki Grosupljega enoto sprejeli za svojo in so zadovoljni z njeno lokacijo. V novi poslovalnici bodo stranke lahko opravile vse bančne storitve, sklepale depozite, odprle transakcijske ali osebne račune, opravile plačilni promet, prodale ali kupile tujo gotovino in drugo. Cilji sodelavcev hranilnice še vedno ostajajo "visoka kakovost naših storitev in hiter bančni servis ter individualna obravnava vsakega komitenta na Ljubezniv Osební Način".

S 6. oktobrom je hranilnica uvedla nekatere novosti in razširila svojo ponudbo bančnih storitev in sicer:

- komitenti hranilnice lahko pridobijo potrošniški kredit za dobo do 72 mesecev,
- novi imetniki osebnega transakcijskega računa avtomatično ob otvoritvi računa prejmejo brezplačen limit na računu v višini 30.000 tolarjev,
- na brezplačnem študentskem oziroma dijaškem računu nudijo limit v višini 20.000 tolarjev in uporabo bankomatske ter plačilne kartice
- ter znižala obrestne mere za potrošniško kreditiranje.

Ob tej priložnosti sem se o aktualnem dogajanju v hranilnici pogovorila z njenim direktorjem, g. Slavkom Erzarjem.

TJS: G. Erzar, za Grosupeljske odmeve sva se nazadnje pogovarjala ob desetletnici obstoja Hranilnice Lon, ki je bila ustanovljena 25. januarja 1992. Takrat ste ugotavljali, da ste v teh letih zgradili stabilno hranilnico z rastočim tržnim deležem, da ste v letu 2001 dosegli 43 odstotno rast in 25 odstotno donosnost na kapital. Hkrati ste povedali, da želite v letu 2002 še naprej rasti, zaradi česar nameravate hranilnico dokapitalizirati za 100 milijonov tolarjev, in da želite več poslovati s podjetji. Kako danes gledate na te cilje?

SE: Načrtovano rast v letu 2002 smo dosegli oziroma jo celo preseglí. Glede na realizacijo bi lahko rekel, da smo si cilje za preteklo leto zastavili prenizko. Z izdajo novih delnic, v katere so investirale predvsem fizične osebe, smo kapital povečali za 140 milijonov tolarjev. Donosnost na kapital smo kljub temu ohranili na zavidljivo visoki ravni, to je 25 %.

Po drugi strani se pri postavljanju visokih ciljev, kot je na primer vsakoletna 30-odstotna rast, vse pogosteje sprašujem, ali ni to morda preveč naporno za vse zaposlene v hranilnici. Vendar na koncu zmaga ocena, da je v slovenskem bančnem prostoru še vedno dovolj prostora za rast, kar vsako leto znova tudi dokažemo.

TJS: Konec leta 2002 je bilančna vsota hranilnice znašala 6,1 milijarde tolarjev, kar je za 20 % več kot leto prej. Obseg danih kreditov nebančnemu sektorju ste povečali s 3,7 na 4,4 milijard tolarjev, oblikovane rezervacije pa s 155 na 454 milijonov tolarjev. V letu 2002 ste ustvarili 112,9 milijonov tolarjev dobička pred davki, kar je bilo kar 67,7 % več kot leto prej. Povečali ste tudi kapitalno ustreznost, iz 8,91 % na 9,79 % (predpisana je 8 % kapitalna ustreznost). So bili tudi rezultati prvih devetih mesecev leta 2003 tako obetavni?

SE: Rezultati prvih devetih mesecev že kažejo, da bo tudi leto 2003 za hranilnico nadvse uspešno. V prvih devetih mesecih beležimo 26 % rast obsega poslovanja. Zato ocenjujemo, da je tudi letni cilj rasti preko 30 % realen in dosegljiv. Za slovenski bančni prostor je ta rast visoko nad povprečjem, ki znaša 8 % do 10 % letno. Donosnost na

kapital je sicer nekoliko nižja, 18 odstotna, a še vedno zelo visoka in so z njo zadovoljni tudi lastniki.

Velja omeniti še to, da smo v prvih devetih mesecih ustvarili za 86 milijonov tolarjev dobička. Skoraj ves dobiček izhaja iz rednega poslovanja in je večji od dobička iz rednega poslovanja hranilnice v prvih devetih mesecih leta 2002. Če k temu dodamo dobičke, ki smo jih v letu 2002 ustvarili na delniškem trgu v višini 36 milijonov tolarjev, bo skupni dobiček leta 2003 nekoliko manjši kot v letu 2002. Kot vemo, borzna dogajanja v svetu in posledično pri nas v letošnjem letu niso tako ugodna, zato na delniškem trgu letos nismo toliko aktivni.

Hranilnica ima trenutno okoli 3000 komitentov, predvsem fizičnih oseb. Med naložbami prevladujejo potrošniški krediti. S primernim zavarovanjem posojamo denar tudi tujcem, česar po mojih informacijah druge banke ne delajo. Še vedno smo uspešni pri trženju posrednih kreditov, to je kreditov, ki jih v našem imenu kupcem nudijo prodajalci raznovrstnega blaga. Kreditiranje podjetij ne sodi med naše prioritete. Velika podjetja zahtevajo izredno ugodne pogoje, ki jim jih v naši hranilnici ob majhnem obsegu ne moremo zagotoviti.

TJS: Nedvomno ste v letu 2002 zabeležili veliko rast na vseh področjih. Verjetno cilj hranilnice ni zgolj rast obsega poslovanja, temveč tudi izboljševanje kakovosti poslovanja, izboljševanje notranjih procedur in kontrole, širjenje obsega storitev?

SE: To vprašanje je zelo pomembno. Naš cilj seveda ni zgolj rast obsega, ampak tudi kakovost ponudbe. A sta po mojem mnenju oba cilja močno povezana. Če ne bi zagotavljali našim komitentom dobre ponudbe, ne bi imeli osnove za rast. Velika prednost naše hranilnice je, da so ljudje dobro ter široko usposobljeni, da so prijazni in da znajo dobro delati. Dokaz za to je med drugim dejstvo, da je ena izmed tujih bank v državi pred kratkim "kupila" 4 naše sodelavce.

V sklop kvalitetnih izboljšav letošnjega leta spada tudi prenovljena spletna stran hranilnice, uvedba nove Maestro kartice. Naši komitenti prehoda na nove, osebne račune niso čutili, saj je poslovanje potekalo nemoteno. Še več. To, da so imele nekatere druge banke pri tem težave, je imelo za nas pozitivne posledice. Dvesto novih odprtih osebnih računov je za našo hranilnico pomembna pridobitev.

Sprašujete me še, kako je mogoče pri taki rasti najti dovolj atraktivnih, pa vendar ne preveč tveganih naložb? Prepričani smo, da je oba cilja mogoče združiti. Kajti če ima naša hranilnica likvidnostni presežek, ta doseže največ nekaj milijard tolarjev. Najti kakovostno naložbo takega zneska je veliko lažje, kot optimalno naložiti nekaj deset milijard presežkov, ki se pojavljajo pri večjih bankah.

TJS: Depozite nebančnega sektorja ste povečali za 17,8 %, na 5,1 milijard tolarjev. V slovenskem bančnem sistemu je ta rast v letu 2002 znašala 13,4 %. Zanimivo je, da ste v Hranilnici Lon pri tem največ povečali dolgoročne depozite in hranilne vloge, in to kar za 55 %. Izgleda, da vas varčevalci ocenjujejo kot varno in zaupanja vredno hranilnico.

SE: Ob ustanovitvi smo se odločili za hranilnico, kar pomeni, da smo dali poudarek hranjenju. Mislim, da nas tudi večina komitentov vidi na tak način. Tako se kakšen izmed njih kar začudi, ko ugotovi, da si pri nas denar lahko tudi izposodi. Tega statusa ne bomo menjali, čeprav imamo polno licenco in lahko opravljamo vse posle, tako kot ostale banke. Naša usmeritev je, da ponujamo za 0,1 do 0,5 odstotnih točk boljše obrestne mere od naših konkurentov.

TJS: Izgleda, da tudi stečajni nekaterih hranilno kreditnih služb na vaše poslovanje niso vplivali negativno? Ali to pomeni, da je širša javnost že dobro seznanjena o razliki v nadzoru poslovanja hranilnic in hranilno kreditnih služb?

Direktor hranilnice g. Erzar. Na levi napovedovalec Sašo Sever

SE: Stečaj Kranjske HKS ter nekaterih drugih podobnih družb praktično na poslovanje hranilnice ni imel vpliva, z izjemo enega meseca. Ob teh dogodkih se ljudje veliko bolj zanimajo za to, kako varne so njihove vloge v hranilnici ter kdo poleg organov upravljanja še kontrolira njeno poslovanje. Sedaj jim je jasno, da Banka Slovenije nadzira poslovanje Hranilnice Lon enako strogo kot poslovanje bank. Zelo pomembno je ponovno opozoriti, da je tudi naša hranilnica z ostalimi slovenskimi bankami vključena v jamstveno shemo. To pomeni, da za izplačilo vlog in depozitov fizičnih oseb do določene višine jamčijo vsajemno vse slovenske banke.

TJS: Na zadnjem intervjuju ste mi rekli, da ima Hranilnica Lon velike možnosti v senci velikih bank. Ali praksa to še potrjuje?

SE: Menim, da so te priložnosti danes še večje. V svetovni bančni industriji dajejo trenutno velik poudarek prožnosti pri poslovanju, tako da lahko banka uspešno nevtralizira številne vplive, ki prihajajo s trga, s strani podjetij, iz makroekonomskega okolja in podobno. Kot bankir se moraš znati prilagoditi potrebam. Vedeti moraš, kdaj moraš biti tog in konzervativen, kdaj pa lahko nastopiš bolj odprto in komercialno.

TJS: Grosuplje verjetno ne spada med vaše vodilne "trge". Zakaj ste se odločili za širitev poslovalnice?

SE: Grosupeljska poslovalnica predstavlja 20 % v celotni bilanci Hranilnice Lon in je po obsegu zbranih vlog na drugem mestu med poslovalnicami, takoj za kranjsko. V Grosupljem imamo veliko stalnih strank. Ta položaj želimo še bolj izkoristiti, zato se želimo še bolj prilagoditi potrebam grosupeljskega trga.

Poleg tega v Grosupljem predstavlja za naše poslovanje resno konkurenco le naša največja banka. Ker je marsikateri prebivalec Grosupljega in okolice v tem trenutku nezadovoljen z njenim servisom, je to za nas velika priložnost, ki je prav tako ne želimo izpustiti iz rok. Glede na to nameravamo poslovalnico v prihodnjem letu kadrovsko okrepiti.

Pogovarjala sem se mag. Tatjana Jamnik Skubic

V Hranilnici Lon - skrbijo za dobro počutje zaposlenih in strank.

Gasilska vaja v mesecu oktobru

Pregovor "Na napakah se učimo" ni vedno dobrodošel ali zaželen, še posebno, ko gre za požar. To velja tudi za nas gasilce, saj si le-teh ne moremo privoščiti. Ravno zato smo v mesecu oktobru, ki je tudi mesec požarne varnosti, organizirali pravo gasilsko vajo, katere namen je bil ugotoviti, kje so naše šibke točke in kje smo dobro podkovani. Vajo smo organizirali v sodelovanju s podjetjem Wood trade, ki se nahaja v obrtni coni na Taborski cesti 32a, za podjetjem Motvoz in platno, ter ima skupaj štiri objekte. V podjetju, ki se ukvarja z razrezom, predelavo in sušenjem lesa, je zaposlenih 12 delavcev. Zaradi velikih količin lesa in obremenitve strojev je povečana nevarnost požara.

V podjetju so izrazili željo, da bi gasilci seznanili delavce, kako postopati v primeru začetnega požara. Skupina šestih gasilcev je pripravila kratko pred-

mesecu požarne varnosti

stavitev, kako ravnati z gasilnimi aparati, ki vsebujejo prah in gasilnimi aparati s CO2. Vsak delavec je praktično preizkusil aparat in pogasil v ta namen pripravljen ogenj. Po kratki predstavitvi smo gasilci PGD Grosuplje izvedli gašenje namišljenega požara, kjer smo preizkusili naše sposobnosti.

Požar je nastal zaradi prevelike obremenitve in stika v električni napeljavni glavnega objekta v prvem nadstropju, kjer se nahaja glavna žaga.

Prvi ga je opazil delavec na razrezu ob 16:55 in je takoj obvestil nadrejenege ter ostale sodelavce, ti pa so takoj pričeli gašenje z ročnimi gasilnimi aparati. Ker se je požar hitro širil, so poklicali 112, Center za obveščanje, ki je ob 17:05 preko pozivnikov obvestil člane Prostovoljnega gasilskega društva Grosuplje. Ob 17:09 je bil izvoz vseh gasilskih vozil. Želeli smo ponovno izboljšati že tako kratek odzivni čas, kar nam je tudi uspelo. Čas je tudi primerljiv z odzivnim časom poklicnih gasilcev.

Ob 17:11 smo prispeli na kraj požara, kjer sem si vodja intervencije, poveljnik Matija Brodnik, ogledal kraj požara in pričel z razporejanjem gasilskih enot. Sestavil sem tri skupine, ki so vstopile v notranjost objekta z izolirni-

mi dihalnimi aparati in pričeli z gašenjem. Delavci so med tem že odklopili celoten objekt iz električnega omrežja. Zaradi nevarnosti, da bi se požar razširil tudi na druge prostore, kjer sta skladišče in sušilnica razrezanega lesa, sem oblikoval še dve dodatni skupini. V vaji smo uporabili in testirali vsa naša oprema in tako tudi preverili, ali vsi hidranti v okolici delujejo.

Gašenje je potekalo 25 minut, celotna intervencija pa je bila zaključena ob 18:00. Vaji je sledila podrobna analiza dogodka. Vajo si je ogledal tudi poveljnik GZ Grosuplje, Janez Brodnik, ki je pohvalil izvedeno vajo in tudi podal nekaj pripomb.

Lastnik podjetja, gospod Strnad, je bil zelo navdušen nad sodelovanjem s PGD Grosuplje ter nad izvedeno vajo.

V mesecu oktobru, mesecu požarne varnosti, smo v PGD Grosuplje organizirali kar nekaj aktivnosti, s katerimi smo pridobili nove izkušnje in znanja, ki jih bomo uporabljali pri naslednjih intervencijah.

Matija Brodnik

POGOVORI, ZA DUHOVNOST

POGOVOR O "POGOVORIH"

Akadska slikarka - Anka Hribar - Košmerl:

Največ rišem in slikam osebe v iskanju in doživljanju inspiracije in smisla.

Slikam razmišljanja, pogovore in medsebojne odnose v trenutkih odkrivanja novih dimenzij in novih neslutnih možnosti...

Slikam tudi zato, da ne pozabim, kako je življenje čudovito, dragoceno in da lahko k temu prispevam "svoj talent".

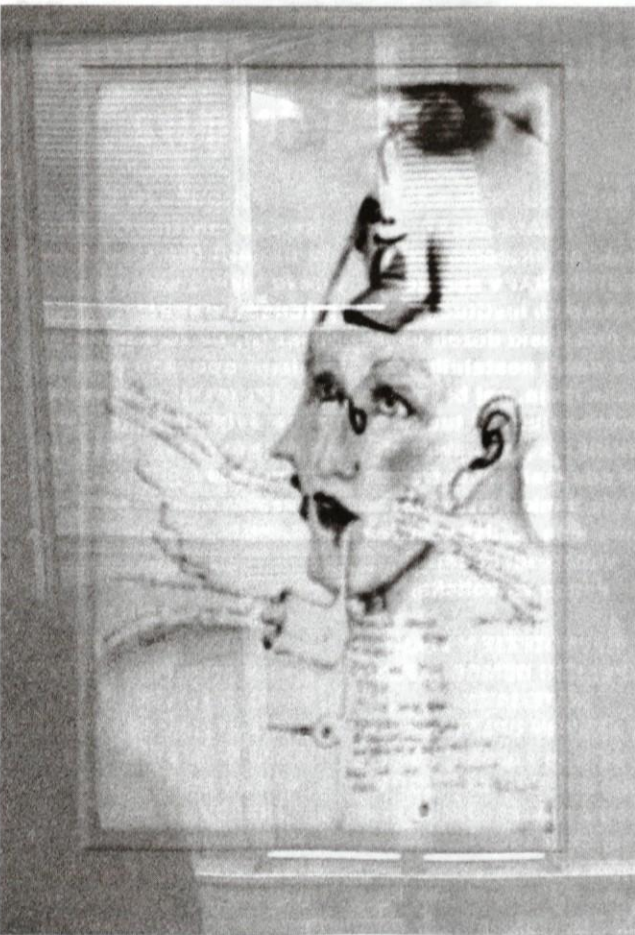
PREK PRAVLJIČNE MICKINE HIŠICE DO SLIKARSTVA.

Tudi z Anko Hribarjevo, poročeno Košmerl, se na videz pozna že skoraj pol stoletja, a kaj več od prijaznih pozdravov, ko so družinsko hodili na obiske k svojim sorodnikom na drugi strani naše vasi, nisva imela. Pa tudi z ostalimi njenimi Šuštarjevimi sorodniki kljub mojim večplastnim stikom z njimi se običajno nismo pogovarjali, s čim se ukvarja. Vedel sem, da je študirala, pa tudi da ima v posesti manjšo na brune in ometom ometano hišico, v kateri je prebivala Primškova teta Micka. Hišica stoji ob njihovi domači hiši in gleda neposredno na bližnje Radensko polje.

Za začetek najinega razgovora Anka pove, da živi v hiši na Viču, blizu Dolgega mostu in da ji je težko, ker ne more skrbeti še za hišico v naši vasi. Mimogrede me vpraša, ali morda vem za koga, ki bi hišico lahko ohranil in ji dal uporabno vrednost. Iskreno sem ji dejal, da ne vem za rešitev, saj je tudi vedno manj izgledov, da bi se take zgradbe z izrazito etnološko dediščino v nedrjih sploh lahko v tem modernem potrošniškem svetu še ohranile. V to me je na žalost ponovno prepričalo tudi zadnje dogajanje v zvezi s prijavo Radenskega polja za mednarodni projekt, ko je pripravljalcu (uradno povedano!) zmanjkalo časa. Zato sogovornice nisem želel slepiti, da se bo zaščita naravnega in kulturnega okolja rešila kar sama po sebi, čeprav nekateri še vedno sanjajo pri belem dnevu (beri: na javnih sestankih in srečanjih) o raznih muzejih na prostem in celo o skanskih...

Prav ta hišica, ki mi je v otroških spominih zapisana s pravljicnim pridihom, pa je morda dala tudi povod, da sva prišla v bolj neposreden stik. Ob prijetnem kramljanju mi je omenila, da se ukvarja s slikarstvom, zato sem jo brž pobral, če bi se lahko поблиže seznanil z njenim delom in ga morda predstavil grosupeljski javnosti.

RAZSTAVA V HOTELU ASTRAL NA TEMO POGOVORI

Tistega oktobrskega dne (bil je "prvi letošnji zimski dan", 24. 10.) sva se srečala v hotelu Astral, kjer je imela postavljeno razstavo slik v štirih večjih hotelskih prostorih. V posameznih dvoranah so slike izbrane po tematskih sklopih v različnih tehnikah pod skupnim naslovom Pogovori.

Na začetku sem si v miru ogledal del razstave v predprostoru konferenčne dvorane. Slike z naslovi Intuicija, Modrost, Sodelovanje, Kdor sliši, vidi, Magnetno polje, Okoli sveta, Šepetanje, Živa zaokroženost, Drobec resnice, Pogovor in kruh ter Najino morje so narejene z barvnimi tuši in v mešani tehniki. Nastale so v glavnem leta 2000, na prelomu tisočletja, ko smo se spraševali, kako naprej.

V restavraciji Triglav istega hotela so razstavljene njene starejše slike, vse v rjavem tušu, ki jih dopolnjujejo tri novejše intuitivne slike v barvnem tušu. "Risbe so nastale večinoma leta 1994. Živahna in gibka oblika črte se pogumno podaja v medsebojno magnetno polje pogledov, mimike rok in govornice simbolov: jabolk, dreves, zvezd... Akrobatsko vijuganje črt se zaradi nekega globokega zaupanja vedno znova zaokroži v preprosto resničnost in ozemljenost."

Šest slik, še nekoliko starejšega datuma (1983), v mešani tehniki, je postavila v posebno sobo Špik. "Miselne nitke so rokopis razpoloženj. Z barvami čustev in doživljanj so poudarjeni nekateri ključni trenutki."

Potem sva pomenkovala ob kavici v Frenkyjevem baru. "Ob kavi in pijači se sklene večina poslov. Ob kavi in čaju pridejo na dan izpovedi,

sproščeno sanjarjenje in želja po novih klepetanjih in modrovanju." Sedem grafik in slik je narejenih v treh različnih tehnikah: mešana tehnika, olje na platnu in v sitotisku. Živahno kavarniško okolje vzpodbujajo žareče živorumene, oranžne in rdeče barve.

Pravi, da razstavo posveča svojemu pokojnemu atu Janezu, ki je prav te dni praznoval svoj god. Z njim sva se kar dobro poznala, saj sva sodelovala pri različnih vaških in gasilskih opravilih. "Hvaležna sem mu za življenje, vero, optimizem in veselje, ki mi jih je dal na pot."

Priznati moram, da so me njeni stili slikanja prijetno presenetili, pa tudi uporabljeni materiali. Večinoma upodablja človeške obraze dveh sogovornikov, pretežno ženske in moškega, na nekaterih pa so tudi posamezniki in skupine oseb različnih starosti. Vsaka slika govori, pripoveduje o trenutku, v katerem so zapisani čas in nadaljnji možni dogodki. Slike izžarevajo optimizem, notranje zaupanje v življenje in kažejo posebno bogastvo in ljubezni za vse. Na vprašanje, ali je v pogovoru nad dvema zaljubljenca naslikala Amorja ali angelčka, pravi, da ji je bolj všeč, če mu rečemo angelček.

ŠTEVILNE RAZSTAVE IN SODELOVANJE

Potem preideva k njenemu bolj osebnemu življenju. Vzporedno s študijem matematike je diplomirala tudi na Akademiji za likovno umetnost. Profesorica matematike na Šubičevi gimnaziji, poimenovani po Jožetu Plečniku, je bila od leta 1987 do 2001. Že koncem sedemdesetih let je sodelovala na številnih skupnih razstavah po Sloveniji in bivši Jugoslaviji in imela tudi več kot 15 samostojnih razstav. Sodelovala in vodila je tehnična in idejna soustvarjanja pri Didaktičnem kompletu celostne estetske vzgoje. Ilustrirala je različne didaktične igre, članke, naslovnice in literarna besedila. Vodila je likovne delavnice za otroke iz Evrope in udeležence poletnih taborov Unicefa v Strunjanu. Bila je mentorica na ustvarjalnih taborih za dijake, predavala likovno teorijo srednješolskim profesorjem, pa sodelovala v raznih likovnih žirijah, pisala članke in nenazadnje tudi portretirala.

SLIKA JE SOGOVORNIK, KI PRIPOVEDUJE VSAKEMU SVOJO IZKUŠNJO.

Ko nekoliko poglobljava pogovor o Pogovorih, se ji opazno spremeni glas:

"Pogovor je dogodek, ki ustvarja nove pogoje življenja in nove možnosti neslutnih smeri. S pogovori se rojeva novo življenje, nove povezave, sodelovanje, razvoj, napredek, prihodnost. Zato je pogovor dragocenost, ki je vredna pozornosti in časa. Pogovor ima svoja izhodišča in potek. Lahko ima več plasti in globin. Lahko je poučen, poglobljen in miren. Intimni so pogovori s svojimi mislimi, slutnjami in predvidevanji. Izkušnje, prebrane knjige, pogovori so dragocen zaklad, ki nam pomaga pri vsakodnevnih odločitvah. Pogovor oči, misli, besed, rok in simbolov so znanilci prihodnosti. Pogovor je lahko iskrič, nagajiv..."

Kaj je kvaliteta in bistvo odnosov? Tenkočutnost? Intuicija? S pogovori lahko razrešujemo uganke, nasprotja, probleme in ustvarjamo načrte za naprej... Z njim lahko premostimo navidez nepremostljive ovire. Pogovor odpira nova vrata, če je prežet z modrostjo, če je svež, radoživ, bogat, vseobsegajoč in dovolj natančen. Prav tako pa je pogovor z nasprotnimi elementi lahko tudi priložnost, da ta vrata tudi zapira... Lahko je nadležen, ranljiv, ohol, osoren, bahav..."

Vprašam jo, kaj pomeni oseba z dvema obrazoma na sliki Zaklad. To ni razcepjena oseba, ampak je lahko človek dveh ali več plasti gledanja. Ko se dotakneva slike, na kateri je vertikalno prezrcaljen pogovor med dvema, pravi, da se "v mikrokozmos vsakega posameznika zrcali cel makrokozmos". Povezani smo z nevidnimi nitkami. Vsaka naša misel, vsak naš mali klic zaobjame vse ozračje Zemlje. Nekaj ujame, nekaj gre mimo. Nekateri klice ujame, drugi le zavalovijo mimo naših ušes."

BESEDA V POGOVORU.

Pri nekaterih obrazih so v strukturi posameznih ploskev izpisane besede, ki se od daleč preljujejo v mehka pramena ženskih ali v kodre moških las, pa v veje dreves, v oblake, po travi na planjavi, ali pa samo plapolajo po zraku...

Pomodrujeva, kaj danes sploh še velja beseda. Strinjava se, da današnji čas ni naklonjen besedi, a da za nadomestek temu sledi velika poplava plehkkih, površnih in nepremišljenih besed, kar povzroča različne zmede in krize.

Zato sva namenila ta pogovor tudi Besedam kot abecedi Pogovorov. Beseda in pogovor bi morala postati pojma, ki bi ju pisali z veliko začetnico. Morala bi postati svetinji, ki ju je v vseobsegajočem veselju v takšni obliki od Boga prejel le človek. Beseda, ki služi kot temelj vsakega pogovora - tako kot poteze s čopičem, svinčnikom ali peresom na sliki.

Več bi se morali pogovarjati!

Morda tudi o Mickini hišici.

Adventno-zimski čas, ki prihaja, je kot nalašč ustvarjen za to.

Jože Miklič

KJE prebiva JEZUS?

JEZUS prebiva tam, kjer človek v Njegovem imenu objame svoj križ vsakdanjosti.

Križ predstavlja bolečino, trpljenje, nemir..., ki ga povzroča nasprotje med našo voljo in Božjo voljo.

Kako težko se je pogovarjati z bližnjim, kadar ima popolnoma nasprotno mišljenje od nas? Zdi se nam neprimeren za druženje, neprimeren za pogovor, zazdi se nam kot sovražnik, zaradi katerega prihaja do nesoglasij, zato se ga izogibamo ali pa trmasto vztrajamo in mu dopovedujemo »svoj prav«.

Tako se velikokrat obnašamo tudi do Božje volje. Najraje se ji izognemo, jo prezremo ali pa se z njo v nedogled prepiramo. Življenje pa je vse bolj nesmiselno, križ vse težji.

Kadar pa postane Božja volja dragoceni zaklad, ki nam ga podarja naš Stvarnik, ljubljene Oče in jo z veseljem sprejmemo, se začne postopoma naša

volja izlivi v Božjo voljo. Začenjamo postopoma živeti po Božjih zapovedih in spoznavati, da je križ težak samo takrat, kadar se upiramo.

Kajti življenje je križ le takrat, kadar sta si naša in Božja volja nasprotni. Ko pa svojo voljo uskladimo z Božjo, takrat se zazdi, kot bi križ izgubil težo, kot bi ga preložili na Božje rame. In res je tako. Že ko bližnjemu popustimo v brezplodnih pregovarjanjih in mu damo prav, izgine vsa teža pogovora. Kako lep in lahek pa postane šele pogovor z Jezusom, ko mu damo prav v vsem, kar nam podarja na pot življenja. Ko vse obrnemo v dobro. Takrat, ko se naša volja izlije v Njegovo voljo, se zdi, kot bi bili deležni Vstajenja iz smrti in bi se odprla nebesa za izlitje Njegovega Svetega Duha.

Torej, kje prebiva Jezus? Povsod tam, kjer v Njegovem imenu objamemo križ vsakdanjosti. Objem nasprotij med našo in Božjo voljo nas bo združil z Jezusom. Objem je znamenje ljubezni. Boga pa naj bi ljubili z vsem srcem, z vso dušo in vsem mišljenjem.

Kako močan je objem iz vsega srca, iz vse duše in iz vsega mišljenja? - Tako močan, da premaga smrt.

ČLOVEK OSTAJA ČLOVEK

Ob vsej resničnosti, teži, človek ostaja človek. Dragocen v svojem bivanju, v dostojanstvu sebe in v očeh Ljubezni - ljubljene otrok. S trpečim človekom najbolj čuti Jezus. On bedi z Njim v vsaki situaciji. Ostaja mu zvest. Nase prevzema vso Njegovo resničnost.

Pomaga mu, saj mu ni tuja njegova bolečina, njegov boj. In poudarjam še enkrat - v Božjih očeh človek ostaja človek.

Bog nikomur ne vzame njegovega dostojanstva.

V vsakem izmed nas ga potrjuje, tudi v tistem človeku, ki Boga ne pozna ali ga celo zavrača. Le kdo človeku ne bo pomagal biti človek, če ne Bog - človek, ki se ves daruje za nas zato, da se mi učimo ceniti življenje in ljudi.

M.K.

Marjetka Smrekar

DRUŠTVA, KLUBI, ZVEZE

SREČANJE ČLANIC GZ GROSUPLJE

Poliške zvezde srečanj – Foto Drago Andročec

Zadnjo soboto v septembru, smo na Polici organizirali srečanje članic GZ Grosuplje, na katerega smo povabili tudi predstavnice GZ regije Ljubljana II. Srečanje smo pričeli s pesmijo Polica lepa vas, katere avtor je naš krajan prof. Edo Adamič. V naši sredini smo prisrčno pozdravili predsednika PGD Polica gospoda Vrhovca, predsednika GZ Grosuplje g. Bahovca, predsednico komisije za delo s članicami v GZ Grosuplje go. Minko Marinčič, članico sveta pri GZ Slovenije go. Renato Gomboc, predstavnik GZ Slovenije g. Kneza, dolgoletnega poveljnika GZ Grosuplje g. Burgerja, predstavnice GZ regije Ljubljana II iz Ribnice in Ivančne Gorice ter kolegice – poliške gasilke.

PGD Polica je bilo ustanovljeno 6. decembra leta 1925. Danes je vanj vključenih 211 rednih članov, društvo ima kar 6 tekmovalnih desetih. Prva članica je bila Cvetka Skubic od leta 1970. Leta 1999 delo s članicami prevzame ga. Majda Kastelic. PGD Polica šteje trenutno 32 članic, več ali manj je aktivna le tekmovalna desetica in nekaj posameznic. Na letošnjem 1. srečanju članic na GZ Slovenije so bili podani cilji in naloge, da se ženske vključujejo na vseh področjih dela: na tekmovalnem področju, na izobraževalnem področju, v operativno članstvo ter v organe društva.

Ga. Minka Marinčič je v letošnjem letu prejela nagrado Matevža Haceta, to je najvišja nagrada, ki jo lahko gasilec-ka prejme za svoje delo. Ta nagrada je bila prva podeljena leta 1976. Do sedaj jo je prejelo v celi Sloveniji samo 5 žensk.

V kulturnem programu so na srečanju sodelovali: Nina s pesmijo Na Polici, mladi gasilec Borut z gasilsko pesmijo Na pomoč, najmlajša gasilka Karmen pa nam je zaupala, kaj bo postala. Poliške gasilke Cvetka, Ani, Milena in Marija so nas presenetile s svojim iglarskim talentom v igri Na kavi pri Angeli. Večkrat so dvorano spravile v smeh in pozele velik aplavz. Pri režiji igre je pomagala učiteljica Ksenija. Prav tako pri sceni, ki je nastajala kar 14. dni, s pomočjo tekmovalne desetine članic B.

Ga. Marinčič si je zaslužila častno mesto med nami, saj je prav njena zasluga, da smo tudi ženske na Polici začele z druženjem in tekmovanjem. Podarili smo ji skromno darilce ter pesem V mislih le slišim pesem najlepšo. Pri koncu kulturnega programa nam je zborček odpel še Gasilsko. Sledilo je druženje ob domačih dobrotah raznovrstnega peciva. Ob zvokih harmonikaša se je nadaljevalo še pozno v noč. Poliške gasilke bi se rade zahvalile vsem, ki ste nas finančno in moralno podprli, še posebno našim zvestim gasilec.

Vlasta Strmljan

7. SREČANJE DRUŠTEV UPOKOJENCEV TREH OBČIN

Grosuplje; V soboto, 25. 10. 2003, je v avli Osnovne šole Louisa Adamiča potekalo 7. srečanje upokojenskih kulturnih društev iz bivše občine. Takoimenovane Zlate jeseni se je letos udeležilo 6 upokojenskih društev iz vseh treh občin (Upokojensko društvo Dobrepolje, Ivančna Gorica, Šmarje-Sap, Višnja Gora, Grosuplje in Šentvid pri Stični).

Po besedah voditeljice Malči Žitnik, ki je tudi predsednica Društva upokojencev Grosuplje, prireditelj vsako leto organizira drugo društvo in letos je bilo na vrsti društvo iz Grosupljega. Povedala je, da so na prireditelj povabili tudi častne goste; župane vseh treh občin, predsednika Krajevne skupnosti Grosuplje, ravnatelje osnovnih šol Grosuplje, častne člane društev itd. Kot slavnostna govornika pa sta se izkazala le Jernej Lampret, župan občine Ivančna Gorica, in Marjan Sedmak, predsednik Mestne zveze upokojencev Ljubljana.

Jernej Lampret je najprej opravičil ostala dva župana, ki sta imela druge obveznosti in se prireditelj nista mogla udeležiti. Povedal je, da je v proračunu občine vsako leto več denarja za upokojence. Poleg tega ima občina Ivančna Gorica že 3 delavke, ki hodijo po domovih in oskrbujejo že več kot 45 upokojencev v občini. Dodal je, da je skeptičen glede gradnje doma upokojencev v Ivančni Gorici – ta denar bi lahko porabili za najem novih delavk za obiskovanje starejših ljudi na domovih. Slednji namreč vse manj želijo svojo starost preživeti v domovih.

Marjan Sedmak je prav tako poudaril, da je oskrba starejših ljudi na domu boljša rešitev kot domovi. Dodal je, da danes človek živi dlje in ta čas je treba napolniti z določeno vsebino. Zato je vesel, ko vidi, da se upokojenci ukvarjajo z vprašanjem: "Kaj koristnega lahko v pokoju naredim?".

Sledila je predstavitev posameznih društev. Vsako društvo je izbralo svojo točko, s katero so se predstavili ostalim. Omenimo le tiste zanimivejše: za Društvo upokojencev (DU) Dobrepolje je na orglice zaigral 90-letni Franc Rus in požel velik aplavz. Predstavnica DU Višnja Gora je povedala, da veliko članic društva obiskuje Univerzo za tretje življenjsko obdobje ter da se zavzemajo za tovrstno izobraževanje. Člani UD Šentvid pri Stični so se lahko pohvalili z novo podobo upokojenskega doma. Veliko pozornosti pa so vzbudili tudi otroci iz osnovne šole Kopanj s svojo kulturno točko.

Lepemu predstavitvenemu programu društev je sledila zabava ob obloženih mizah in glasbi Draga Zakrajška in ansambla AS band.

Kristina Zajc

UPOKOJENI OBRITNIKI USTANAVLJAJO KLUB

V skoraj 30 letih obstoja je Območna obrtna zbornica Grosuplje vpisala v svoje vrste par tisoč obrtnikov iz območij občin Grosuplje, Ivančna Gorica in Dobrepolje. Iz evidenc, ki so se nekdanje vodile na občini in pozneje na Zbornici, ni razvidno, kateri od obrtnikov je prenehal z dejavnostjo zaradi upokojitve. Ker seznama upokojenih obrtnikov ni, ker se vodstvo zbornice zaveda, da starost pomeni izkušnje in modrost, ker bi od organiziranega druženja lahko imeli pozitivne koristi tako aktivni kot upokojeni obrtniki, je predsednik Območne obrtne zbornice Jože Intihar dal pobudo za ustanovitev Kluba upokojenih obrtnikov.

21. oktobra 2003 se je v prostorih Doma obrtnikov v Grosupljem zbralo na posvetovalnem sestanku 10 od 20 še živečih ustanovnih članic in članov Območne obrtne zbornice Grosuplje oziroma nekdanjega Združenja samostojnih obrtnikov občine Grosuplje. Druženje starih obrtnih tovarišev je bilo po mnogih letih prijetno, zaživel so spomini, ob tem pa so se izkazali tudi s poznavanjem današnjega gospodarskega trenutka. Pozdravili so idejo in razloge za ustanovitev Kluba upokojenih obrtnikov ter potrdili 6-članski iniciativni odbor, ki mu bo zbornična služba pomagala uresničiti zamisel.

Ko se človek postara in več ne dohaja današnjega hitrega tempa življenja, pogosto ostane odrinjen na stran in je le opazovalec napak mladih, kakršne je nekdanj delal tudi sam. Saj bi povedal in svetoval, a nihče ga ne vpraša. Klub upokojenih obrtnikov pa bo dobil priložnost prenašati tradicijo in izkušnje s sodelovanjem v upravnem odboru in skupščini Območne obrtne zbornice Grosuplje.

Ker vsi obrtniki s svojim prispevkom za časa svojega aktivnega delovanja prispevajo delček k delovanju in obstoju obrtnozborničnega sistema, si zaslužijo, da jim ta izkaže primerno spoštovanje na zadnji poti. Ker mnogi za vedno odidejo, ne da bi na zbornici sploh vedeli za to, za druge pa se o načinu izkazovanja spoštovanja ob smrti odločajo po trenutnem navdihu, bo klub izdelal protokol za dostojno slovo od vsakega obrtnika.

Mnogi obrtniki, ki jih je pri dejavnosti nasledil mladi rod, so še aktivno vključeni v delo, še več pa je takih, ki ostajajo sami, zagrenjeni, bolni, nekateri celo na robu preživetja. Nekdanji kolegi zanje vedo in obisk, prijazna beseda, manjša denarna pomoč, povabilo na izlet ali druženje bi jim veliko pomenilo.

To so najpomembnejši razlogi, ki govorijo v prid ustanovitve Kluba upokojenih obrtnikov, ki naj bi zaživel še pred novim letom.

ČE STE UPOKOJENI OBRITNIK, SE PRIDRUŽITE!
POKLIČITE NA OOOZ GROSUPLJE, tel.št. 01/ 78 65 130.

Ana Vatovec

NOVA PRILOŽNOST ZA ODRASLE, ...

"Skavtstvo ni le igra za otroke, ampak tudi način življenja odraslih."

Robert Baden Powell

Skozi stoletno zgodovino se je skavtstvo oblikovalo v vzgojni proces za mlade, ki jim pomaga dozoreti v zrele osebnosti. Če torej mladim pomaga do odraslosti, ali ne bi moglo odraslim pomagati ohranjati vsebino tega vzgojnega bogastva in ga še nadgrajevati? Odraslo skavtstvo v Sloveniji ima kratko zgodovino, a dovolj izkušenj, da lahko temu pritrdimo: pomagaj nam, da prebudimo, kar je naša odraslost zakrila, morda celo zamorila, pa je tako pristno človeško. S skavtskim načinom življenja spet prebudimo in razvijamo otroške kvalitete v nas, kot so preprostost, veselje, sproščenost, odkritost, radovednost, neposrednost.

Kaj pa pravzaprav počnemo odrasli skavti?

Odrasli skavti se običajno srečujemo enkrat mesečno. Na sestankih se učimo skavtskih spretnosti (npr. orientacija, vozil, kurjenje ognja), prepevamo, se pogovarjamo in skrbimo tudi za svoj duhovni razvoj.

Poleti in pozimi odidemo na nekajdnevni tabor, katerega se lahko udeležijo tudi otroci. Na taborih se preizkusimo v raznih spretnostih, ki smo se jih med letom naučili. Na njih živimo preprosto skavtsko življenje. Tabori nam dajo novih življenjskih moči. Odhajamo tudi na enodnevne izlete v naravo.

Povezujemo se z mladimi skavti in skupaj izvajamo projekte. Vključujemo se tudi v socialno delo v lokalni skupnosti.

Trije nameni odraslega skavtskega gibanja:

- ohranjanje skavtskega duha na osebni ravni,
- širjenje skavtstva v okolje, kjer živimo in delamo,
- pomoč mladinskemu gibanju.

Odrasli skavti se povežujemo v skupine, ki se imenujejo bratovščine. Delujejo že v mnogih krajih v Sloveniji. Vse skupaj pa so združene v zvezo »Odrasli skavti Slovenije - Zveza bratovščin odraslih katoliških skavtinj in skavtov (ZBOKSS)«.

Želimo, da bi tudi v vašem kraju zaživel bratovščina odraslih skavtov, zato Vas vabimo na predstavitev našega dela oz. načina življenja, ki bo v nedeljo, 30. novembra 2003, ob 16.30 pod grosupeljsko cerkvijo. Vljudno vabljeni!

Le brez strahu, pridružite se lahko zakonci, odrasla mladina, skavti, ki ste bili aktivni v mladinskem skavtskem gibanju (ZSKSS) in se v njihovo delo aktivno ne vključujete več in vsi drugi, ki se počutite nagovorjene. Lepo vabljeni!

Več informacij pa najdete tudi na <http://zbokss.skavti.net>.

"Mlajši" skavti in skavtinje iz Grosupljega in ZBOKSS

VGA (Velikoupeljska Gostilniška Agencija) Vas (DEZ)informira

PLAKATIRANJE - PARKIRANJE ZA LASTNE POTREBE
V poredništvu EK(H)O CAJTNGOV smo prejeli anonimni klic obupanega kupca novega avtomobila, ki se nam je pritožil, da se s takimi avtomobili, ki se sprehajajo po VELIKOPELSKIH TRETOARJIH, PARKIRIŠČIH IN TRGIH že ne bo vozil, saj hoče kupiti avto samo za vožnjo po cesti.

DIREKTORJA DARISA POSLATI V IRAKI
Ob zadnjem dopisu DARISA so nekateri SVETNIKI VELIKOPELSKEGA KOMUNSKEGA SVETA sklenili, da bodo DIREKTORJA BOŽIČKA in njegove somišljenike v državni instituciji poslali na P-202D v Irak. Svetnikov pa pravzaprav ne zanima, ali bo tam (kot pred dvajsetimi leti) na fraj-tonerico špilal Muselnu v bunkerju, ali pa jodlal Američanom v hotelu Šeherezade. Važno je, da ne bo trobil neumnosti in po dolenjskih gričih postavil cestninske postaje ter se šel z argumenti moči svoji privatizaciji.

DNEVI ODPRTIH VRAT - V BANKAH???
Glede na aktualne DNEVI ODPRTIH VRAT v nekaterih pomembnih institucijah v naši podalpski deželi se je eni od naših nestalnih brak porodila ideja, naj bi takšne dneve pripravili tudi V BANKAH - s pripombo - da ne bi odnašali samo trezorjev in bankomatov, naj odnesejo še pohištvo in ves vodstveni kader.
Voljno za Volička!

RAVNOTEŽJE V VELIKOPELSKI DEMOGRAFSKI MATEMATIKI
»V VELIKIH UPLJAH bomo zgradili še najmanj 1000 stanovanj, EHO CAJTNGOM pa bomo nakladio zmanjšali za najmanj 1000 izvodov«, je dejal eden od projektantov velikoupeljske bodočnosti.

PRIŽIGANJE LUČK - NA MIKROFONIH
Na listopadni sejalnici komunskega sveta so se nekaterim svetnikom kar same od sebe prižigale lučke. Tistim, bolj z desno, verjetno v opomin, da se bliža božič, tistim bolj z leve pa menda zaradi znanstveno dokazljivih magnetnih (bori: političnih) viharjev. Menda so zaradi teh viharjev nekateri manjkali, dva pa sta celo teatralno odšla iz seje.

PRIDUŠAJO SE!
Na dve martinovi soboti in nedelji (pa še ostale dneve vmes) so se močno pridušali nekateri vinski pr'jat'liji, da je v podalpski himni opevano premalo vina (Pr'jat'liji, ... kozarce zase dvignimo...!), zato so po Kevdrovem zakonu večglasno (berl: razglašeno!) zapeli: "Pr'jat'liji, zdaj vleži' mo se pod sod...!"

CESTA JE ZAVIJALA, ZAVIJALEC PA NE
Že na prvo MARTINOVO SOBOTO JE LEVI ZAVIJALEC prepozno opazil DESNI OVINEK in podri enega od številnih znakov na koncu Mlatičevega. Bližnji Mlatičevci pa zdaj ugotavljajo, da zavijalec ni podri pravega znaka in bo zavijalec moral (najbrž se je to v času natasa EHO CAJTNGOV že zgodilo) opraviti popravni izpit. Glede na število postavljenih znakov ga bo lahko opravljal vsaj še sedemkrat.

Prežek Zagraški

PO DVEH MESECIH DEVETLETNEGA OSNOVNOŠOLSKEGA PROGRAMA V OŠ LOUISA ADAMIČA

Zadnji teden pred jesenskimi počitnicami. Tudi prvi sneg je že razveselil otroke. Dva meseca pouka. Blizajoče se prvo ocenjevalno obdobje. Tudi šole, ki so letos prvič začele z devetletnim osnovnošolskim programom, že dobivajo povratne informacije tako s strani učencev, kot staršev. Z gospo pomočnico v OŠ Louisa Adamiča, Majdo Glazerin, sva bili zmenjeni zadnji petek pred počitnicami. Prijazno me je sprejela. Kar takoj sva prešli na devetletko. Tudi v OŠ Louisa Adamiča so v letošnjem šolskem letu prvič začeli z devetletnim osnovnošolskim programom. Kako so se pripravljali? V lanskem šolskem letu so imeli v šoli oblikovan šolski projektni tim, ki je strokovno in uspešno vodil celotno organizacijo prehoda iz osemletnega v devetletni program.

PRVI RAZRED DEVETLETKE

Februarja 2003 so starši bodočih prvošolcev devetletnega programa dobili zgibanko, ki je starše seznanila z bistvenimi novostmi. V aprilu je bil organiziran roditeljski sestanek, na katerem so starši slišali vse novosti, seveda pa so lahko izpostavili vse svoje dvome in mnenja glede devetletke. V mesecu maju so za bodoče prvošolčke devetletke učiteljice in vzgojiteljice pripravile delavnice, starši pa so v tem času dobili še zadnje potrebne informacije. Starše je predvsem zanimala celotna organizacija, od jutranjega varstva, malice, kosila do podaljšanega bivanja.

Šolsko leto 2003/04. Kako je organizirano delo? V matični OŠ Louisa Adamiča imajo dva oddelka prvošolcev devetletkarjev. Jutranje varstvo

Zgibanka za starše prvošolcev devetletnega programa

- OČENJEVANJE ZNANJA BO PRI VSEH PREDMETIH OPISNO
- ŠOLA OB ZAKLJUČKU PRVEGA IZOBRAŽEVALNEGA OBDOBJA IZDA UČENCEM SPRIZÉVALA Z OPISNIMI OČENJANMI
- PREVOZ ZA VSE PRVOŠOLCE UČENCI 6-LETNIKI IMAJO PRAVICO DO BREZPLAČNEGA PPREVOZA NE GLEDÉ NA ODDALJENOST - ZAGOTOVLJEN JE AVTOMOBILNI PPREVOZ

DEVETLETKA

Osnovna šola
Louisa Adamiča
Grosuplje

ŠOLSKO LETO
2003/04

INFORMACIJE:
TELEFON: 01/78 88 800

- BIVALZNI POGOSTI
- V CELOTNI SO PRILAGOJENI POTREBAM 6-LETNIKOV (DIDAKTIČNA SREĐSTVA, IGRALA, PPREHRANJEVANJE, POHISTVO, TOALETA)
- VARSITVO UČENCEV
- ZAGOTOVLJENO JE BREZPLAČNO JUTRANJE VARSITVO IN PODALJŠANO BIVANJE
- POČITNIŠKO VARSITVO
- ZAGOTOVLJENO JE VARSITVO V ČASU ŠOLSKEH POČITNIC ZA VSE PRVOŠOLCE, KI TO POTREBUJEJO
- ŠOLSKA PPREHRANA
- ŠOLA POSKRBI ZA PPREHRANO UČENCEV
- REPREHRANA BO NA ENAK NAČIN KOT DOSEDAJ (ZA DRUŽINE, KI PREJMAJO DENARNI DODATEK PO PPREPISIH SOCIALNEGA VARSITVA)

poteka od šeste ure zjutraj. Zaposleni sta dve učiteljici in vzgojiteljica, ki je vsakodnevno po dve učni uri v vsakem oddelku prvega razreda.

Na podružničnih šolah Šmarje, Žalna, Kopanj, Šentjurij imajo po en oddelk prvošolcev devetletkarjev. V šoli Kopanj je samo trinajst prvošolcev devetletkarjev, zato pouk vodi in organizira samo učiteljica, v ostalih šolah je poleg učiteljice zaposlena tudi vzgojiteljica. Vzgojiteljice so po dve uri dnevno v razredu skupaj z učiteljico, ostalo delovno obveznost pa dopolnjujejo z jutranjim varstvom, dopolnilnim poukom in pevskim zborom. V matični šoli se v jutranjem varstvu izmenjujejo obe učiteljici in vzgojiteljica. Na vseh šolah poteka podaljšano bivanje do 16. ure, v OŠ Kopanj do 14. ure. Ga. pomočnica je povedala, da so v letošnjem šolskem letu novost kosila, ki jih vozijo na podružnične šole.

Vzgojiteljice in učiteljice z matične in podružničnih šol se enkrat tedensko sestanejo na matični šoli, da se pogovorijo o delu v preteklem tednu in timsko načrtujejo za naslednji teden.

SEDMI RAZRED DEVETLETKE

Starše in učence, ki so v letošnjem šolskem letu prešli iz petega razreda osemletnega programa v sedmi razred devetletnega programa, so februarja na roditeljskem sestanku seznanili z vsemi novostmi, ki jih devetletni program prinaša. Izbirni predmeti. Fleksibilna diferenciacija. Ocenjevanje vzgojnih predmetov. Nato so za učence petih razredov pripravili vprašalnik o izbirnih predmetih, kjer so učenci izbirali med ponujenimi predmeti. Ponudili so jim tiste predmete, za katere imajo ustrezno kadrovsko zasedbo. Seveda vseh želja učencev ni bilo možno upoštevati. Pri predmetih s premajhnim številom interesentov so učence preusmerili.

Kateri predmeti so bili izbrani in kako poteka delo v šolskem letu 2003/04? OŠ Louisa Adamiča obiskuje 99 sedmošolcev devetletnega programa in podružnično OŠ Šmarje 34 sedmošolcev. V OŠ Louisa Adamiča potekajo naslednji izbirni predmeti: nemščina, francoščina, likovno snovanje, sodobnosti z razsežnostmi dediščine, obdelava gradiv - les, računalništvo - urejanje besedil, izbrani šport - odbojka, šport za zdravje in šport za sprostitve. Največje zanimanje so učenci izrazili za predmeta nemščina in računalništvo. Tako je nemščina organizirana za dve skupini učencev in računalništvo za tri skupine. V OŠ Šmarje pa učenci obiskujejo kot izbirne predmete nemščino, likovno snovanje, gledališki klub, obdelavo gradiv - les, šport za sprostitve in sodobno pripravo hrane.

Po dveh mesecih pouka delo poteka brez težav. Ga. pomočnica se je potrudila in urnik sestavila tako, da imajo sedmošolci devetletke vsak dan pet šolskih ur, šesto uro pa potekajo izbirni predmeti. Učencem ni potrebno na pouk nič čakati. Pouk končajo ob 13:10. Izbirna predmeta nemščina

in računalništvo imajo zjutraj pred pričetkom pouka. To je možno, ker omenjena predmeta obiskujejo Grosupeljčani, ki niso vezani na šolski prevoz.

Pri izbirnem predmetu IZBRANI ŠPORT - ODBOJKA

Fleksibilna diferenciacija. V letošnjem šolskem letu so se odločili, da bo fleksibilna diferenciacija potekala samo pri pouku angleškega jezika. Učenci so eno uro tedensko razdeljeni v tri različno zahtevne nivoje. Učitelji, ki poučujejo, imajo glede diferenciacije pozitivne izkušnje. Izpostavili so dejstvo, da pri takem načinu dela pridejo do izraza tudi "slabši" učenci, ki se sicer v celem razredu "izgubijo". Napredek teh učencev je opazen. Zadovoljni so tako učenci kot učitelji.

PROSTORSKA STISKA

Že ko sva se dotaknili OŠ Žalna, je ga. pomočnica izpostavila pereč prostorski problem. Letos poteka pouk za učence četrtega razreda na matični šoli. V OŠ Šentjurij so rešili prostorski problem. V teh dneh se namreč selijo v nove prostore. Tudi na matični šoli čakajo na nove prostore, ki naj bi jih dobili v vrtcu. Vrtec naj bi se selil v prostore, v katerih je bila trgovina.

Kaj naj rečem za konec? Upajmo, da bodo v Šentjuriju po počitnicah začeli s poukom v novi šoli in da jim bo na matični šoli uspelo čim prej dobiti dodatne prostore.

Branka Škufca

OBREMENJENOST UČENK IN UČENCEV V DEVETLETNI OSNOVNI ŠOLI

Solsko leto 2003/2004 je za naše šolstvo prelomno leto, saj se je v vseh osnovnih šolah po Sloveniji pričela devetletna osnovna šola. Eden izmed pomembnih ciljev, ki si jih je zadala prenova osnovnega izobraževanja, je tudi preprečiti preobremenjenost in utrujenost učencev. Del strokovne javnosti je že leta 1998 opozarjal, da iz celotne zakonodaje ni začitati manjše obremenitve. Minister Slavko Gaber pa je te očitke zavnil, češ da so strokovnjaki, ki so sodelovali pri prenovi devetletke, znova primerjalno preučili programe in načrte po tej plati in ugotovili, da se niso motili.

Po prvih mesecih novega šolskega leta kaže, da temu ni tako. Pa poglejmo, kako so učenci bolj obremenjeni tudi po številu ur pouka na teden:

	8-letna osnovna šola:	9-letna osnovna šola:
1. razred	19 ur pouka /teden	20 ur pouka /teden
2. razred	19 ur pouka /teden	21 ur pouka /teden
3. razred	20 ur pouka /teden	22 ur pouka /teden
4. razred	22 ur pouka /teden	24 ur pouka /teden
5. razred	23 ur pouka /teden	26 ur pouka /teden
6. razred	26 ur pouka /teden	26 ur pouka /teden
(ta razred so učenci preskočili)		
7. razred	27 ur pouka /teden	29,5 ur pouka /teden
8. razred	27 ur pouka /teden	30 ur pouka /teden
9. razred	/	30 ur pouka /teden

Ko natančno pregledaš število ur po posameznih predmetih, lahko ugotoviš, da se je predvsem v drugi in tretji triadi zmanjšalo število ur pri vzgojnih predmetih (likovna vzgoja, tehnična vzgoja, gospodinjstvo), povečalo pa se je število ur matematike, tuje jezika in izbirni predmeti. Zato lahko rečemo, da je devetletna osnovna šola bolj zahtevna kot osemletna. Po mojem mnenju je devetletna osnovna šola usmerjena v to, da bi večina učencev nadaljevala šolanje v gimnaziji. Že sedaj se 80 % osnovnošolcev usmerja v gimnazije. Menim, da mnogi niso kos zahtevnemu programu v gimnaziji, kakor tudi programom v nadaljnjem šolanju. Prav zato je osip v srednjem, višjem in visokem šolstvu pri nas zelo visok, a žal se o tem v javnosti ne govori. Upam si trditi, da je poklicno izobraževanje v naši državi zelo zanemarjeno. Vsakodnevno se srečujemo z velikim pomanjkanjem na področju storilnostnih dejavnosti (kamnoseki, ploščičarji, ključavničarji, varilci, zidarji, krovci, mizarji, kuharji...). Vsi si želimo veselih, zadovoljnih, uspešnih mladih ljudi na njihovih delovnih mestih, od najnižjih - uslužnostnih, do najbolj zahtevnih - doktorskih. Le zadovoljen in srečen mlad človek si lahko ustvari srečno družino. Zato bi moral biti izobraževalni sistem prilagojen sposobnosti posameznika. Velika škoda za slovensko šolstvo je bila ukinitve nižje gimnazije. Učenci so se razdelili glede na njihove sposobnosti: nekateri v poklicno izobraževanje, drugi v nadaljnje bolj zahtevno šolanje. Vsi so doživljali boljše uspehe, osip ni bil tako velik, najbolj pomembno pa je, da se je oblikovala pozitivna samopodoba vsakega posameznika. Tak sistem so nekatere evropske države že obdržale. Prepogosto spreminjanje izobraževalnega sistema ni dobro (usmerjeno izobraževanje, devetletna osnovna šola), saj je to zelo zahtevno in občutljivo področje. Naši otroci pa so prepogosto "poizkusni zajčki". Nivojski pouk v zdajšnji devetletni osnovni šoli ni dobra rešitev.

Zgornja tabela kaže na to, kako so učenci bolj obremenjeni tudi po številu ur na teden. V 1. razredu imamo eno leto mlajše učence in učenke in imajo eno uro več pouka na teden. Prav gotovo je za mnoge to zelo naporno, saj vemo, da so v tem obdobju med učenci največje razlike tako v socialni, kakor tudi v dejski zrelosti. Tudi v poznejših razredih so učenci

obremenjeni z dve do tri ure pouka več na teden.

Pripravljalci prenove pa so vedno trdili, da bodo učenci manj obremenjeni in da bodo učni načrti skrajšani!

Dejstvo pa je, da so učni načrti zelo natrpani, da je mnogo premalo časa za utrjevanje in poglobljanje snovi. Na vse to so učitelji, ki so največji strokovnjaki za to področje, zelo glasno opozarjali, a žal tudi njihov glas ni bil slišan. Zaradi take obremenjenosti danes mnogokrat starši slišijo na govorilni uri: "To in to naj se učenec nauči doma!" Ali je bil to cilj devetletne osnovne šole?!

V zadnji triadi devetletke imajo učenci dodatne tri obvezne izbirne predmete, ki so ocenjeni. To pomeni tudi več preverjanja in ocenjevanja znanja.

Mnogi ravnatelji so pravočasno opozarjali, da bo nemogoče narediti strokovno primeren urnik za učence in učenke, saj se učenci delijo pri športni vzgoji, gospodinjstvu, tehnični vzgoji in pri izbirnih predmetih. In prav urniki so danes v zadnji triadi velik problem, saj jih je nemogoče sestaviti tako, da učenci ne bi čakali na izbirne predmete in s tem podaljševali čas, ki ga preživijo v šoli. Vodstvom šol je naložena dodatna naloga, da ustrezno poskrbijo za varstvo učencev v tem času, kar pa ni vedno izvedljivo. Mnogim učencem se potegne pouk tja do 14.30 ali še dlje.

Ali se je kdo vprašal, če naš otrok v dobi odraščanja in zorenja zmore vse te obremenitve in kako vplivajo na njegov razvoj. Vsi ti učenci in učenke bi morali imeti dva obroka na šoli: malico in kosilo. Ali pa res vsi kosijo?! In ko pridejo učenci domov ob dveh, treh popoldne, pa jih čakajo še dodatne obremenitve in zadolžitve. Mnogi obiskujejo glasbeno šolo, športne aktivnosti, jezikovne šole, plesne šole, verouk... Pa to še ni vse! Čaka jih še vsakodnevna domača naloga (razen tistih, ki so v podaljšanem bivanju) in učenje - priprava za naslednji dan. Mnogokrat se morajo v to delo vključiti tudi starši, saj otroci sami ne zmorejo.

Pa se zamislimo, kakšen delovni dan ima naš otrok v najbolj občutljivem obdobju odraščanja. Prepričana sem, da v mnogih primerih hujšega, kot njihovi starši. Zelo se zavzemam za primerno obremenitev, vendar poudarjam, primerno! Zavedati se moramo tudi, da so prav v obdobju osnovne šole največje razlike med učenci in učenkami. En del otrok ta tempo zmore. Upam si trditi, da je za večino otrok ta tempo prehud in bodo nosili negativne posledice: odpor do šole, odpor do učenja, glavoboli, bolečine v trebuhu, nervoza, psihične motnje in raznovrstna agresija. Vse te slabosti pa je težko odpravljati. Inštitut za medicino zdravja zelo glasno opozarja na probleme preobremenjenosti in utrujenosti osnovnošolske populacije. Na omenjeni problem bi morali v mnogo večji meri opozarjati tudi učitelji in starši.

Devetletna osnovna šola je prenatrpana in preveč storilnostno naravnana. Na prvem mestu so izobraževalni cilji, vzgojni vidik je prepuščen osebnim prizadevanjem učiteljev. Osnovna šola naj bi bila mesto, kjer se otrok uči doživljati samega sebe, čustvovanja, medsebojnih odnosov, oblikovanja stališč, odnosa do vrednot in kritične presoje vsebin. Osnovna šola je za vsakega otroka prvi stik z izobraževalno institucijo, zato je še toliko bolj pomembno, da je organizacija dela na šoli in vsebina primerna njegovim razvojnim stopnjam, saj bo le tako vzljubil šolo in vse tisto, kar je z njo povezano: učenje, odnosi, dolžnosti... To pa je največja nalozba v mladostnika, da bo z veseljem nadaljeval z izobraževanjem. Taka osnovna šola pa zdajšnja devetletna osnovna šola prav gotovo ni in zato bo nujno potrebno določene zadeve spremeniti.

Angelca Likovič

OTROCI IZ VRTCA KEKEC GROSUPELJE SMO OBISKALI KEKČEVO DEŽELO V VIŠNJI GORI

V vrtcu Kekec vsi skrbimo za to, da našim otrokom je čimbolj lepo! V tednu otroka smo z otroki sklenili, da bomo radosti še v Kekčevi deželi odkrili. Najprej smo Boštjana za dovoljenje prosili, starše, ki so imeli čas, s sabo povabili, da z nami so se veselili, po potrebi nam tudi pomagali in skupaj z vzgojiteljicami korajžo dajali.

Glede prevoza smo se dogovorili, da do Višnje Gore kar z vlakom bomo potovali, zato dva vagona samo za nas dodatno so pripeljali.

V Višnji Gori smo Kekčevo deželo poiskali, Boštjana, teto Pehto, Kekca in Bedanca spoznali, z njimi zapeli in se v njihovih kočah igrali. Ker Pehtine skrivnostne bonbone smo lizali, se Bedanca nismo več ball in se celo v kletko podali.

Vse gugalnice smo obiskali, veliko sonca in smeha spoznali, si dobre volje nabrali, katero smo še nazaj v Grosuplje pripeljali.

Na koncu bi se še zahvalili, vsem, ki so nam pomagali, da v deželo veselja in smeha smo se lahko podali!

vzg. Jožica Omahen
vrtca Kekec
Grosuplje

IZ KNJIŽNICE GROSUPLJE - OB 20. NOVEMBRU- DNEVU SPLOŠNIH KNJIŽNIC

POGLED V PRETEKLOST SPLOŠNEGA KNJIŽNICARSTVA NA NAŠEM OBMOČJU

Knjižničarska dejavnost v našem okolju ima že daljšo tradicijo. Že pred 2. svetovno vojno so delovale številne društvene knjižnice, po vojni pa je bila ustanovljena Okrajna knjižnica in čitalnica Frana Levstika, ki se je kasneje preimenovala D.P.D. Svoboda Grosuplje. Strokovno je bila povezana z Delavsko knjižnico v Ljubljani vse do leta 1962, ko je bila z občinskimi odlokom ustanovljena Ljudska knjižnica Grosuplje kot občinska matična knjižnica, z nalogo, da skrbi za razvoj knjižnične mreže po celotni občini. Po več preselitvah je leta 1973 dobila svoje mesto v Koščakovi hiši na Adamičevi cesti 15, kjer deluje še danes.

Z nastankom novih občin je knjižnica postala večobčinska. Osrednja knjižnica je v občini Grosuplje, enote pa so tudi v novo nastalih občinskih središčih v Ivančni Gorici in Dobropolju. V Višnji Gori, na Krki, Stični in Šentvidu delujejo manjše krajevne knjižnice - izposojevališča, ki so za obiskovalce odprte enkrat tedensko. Vse knjižnice na našem območju so komunikacijsko med seboj povezane v knjižnični sistem Cobiss in internet.

Sredstva za delovanje zagotavljajo občine, nakup knjižničnega gradiva pa sofinancira tudi ministrstvo za kulturo.

POGOJI ZA IZVAJANJE DEJAVNOSTI

Za ustrezno strokovno izvajanje svojih nalog pa knjižnica rabi ustrezen prostor, pester izbor gradiva, strokoven kader ter sodobno računalniško tehnologijo, ki ji omogoča, da je vključena v informacijske povezave. Knjižnična zbirka mora biti predstavljena sistematično in pregledno. Uporabniki rabijo prostorne študijske, časopisne in računalniške čitalnice.

GRADIVO

Knjižnično gradivo sestavljajo: knjige, brošure, revije, časniki, video

in avdio kasete, CD, in CD-romi, razglednice in zemljevidi, računalniški mediji in različne baze podatkov, ki so dostopne na svetovnem spletu. Temeljna zaloga je ob zaključku leta 2002 za vse tri občine znašala 96320 enot knjižničnega gradiva. Letni prirast je v povprečju 6300 novih enot.

Dejansko pa s sredstvi, ki jih občina in država namenita za nakup, ne moremo zagotoviti povpraševanja po gradivu vsem občanom, ki ga iščejo. Pri oblikovanju knjižnične zbirke in elektronskih virov znanja upoštevamo vsebinsko in oblikovno pestrost naše zbirke v odvisnosti od potreb naših uporabnikov in sredstev, ki jih imamo za nakup gradiva.

PROSTOR

V osrednji knjižnici v Grosupljem je v tem času pomanjkanje prostora

ra za knjižnično dejavnost osrednji problem, ki omejuje razvoj dejavnosti. Zaradi slabih prostorskih razmer so naši uporabniki tudi najbolj nezadovoljni. Tako sodobni teoretiki kot knjižničarji s svojimi vsakodnevnimi izkušnjami ugotavljamo, da današnji uporabniki poleg knjig iščejo tudi različne informacije, predvsem dostopne iz različnih računalniških baz in interneta. Naši občani potrebujejo tudi javno dostopno mesto za elektronsko komuniciranje, da lahko na sodoben način vzpostavijo komunikacijo, ki jo potrebujejo, pa naj bo to področje kulture, izobraževanja, poslovnosti ali sprostitve.

OBISKOVALCI KNJIŽNICE IN IZPOSOJA GRADIVA

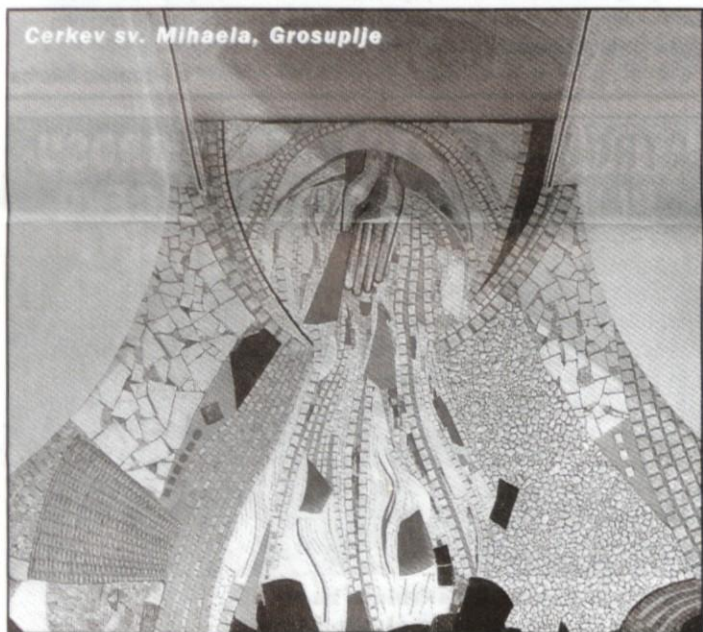
Kljub pomanjkanju prostora, majhnega števila računalniških in čitalniških mest pa imamo vsak dan večje število obiskovalcev, ki rabijo različne knjižnične storitve. Zgovorni so podatki o obiskovalcih in številu izposojenega gradiva. Na dan pride v grosupeljsko knjižnico več kot 500 občanov, od teh obiskovalcev je 1/3 mladih do 15. leta, 1/3 je dijakov in študentov in 1/3 odraslih. Na dan si izposodijo tudi do 2300 različnih enot knjižničnega gradiva.

NAŠE POSLANSTVO

Knjižničarji želimo slediti ciljem sodobne splošne knjižnice, ki je informacijsko, kulturno, izobraževalno in socialno središče lokalne skupnosti. Naše poslanstvo in funkcije želimo prilagajati hitro se spreminjajočim zahtevam informacijske družbe, hkrati pa želimo prisluhniti slehernemu občanu in njegovim potrebam po informacijah, kulturnem užitku ob stiku s knjigo in vsem duhovnim bogastvom, ki ga nudi knjiga in drugo knjižnično gradivo. Predvsem zaradi slabih prostorskih razmer pa naša knjižnica ne more svojim občanom ponuditi vsega, kar bi v boljših pogojih lahko. V mnogih krajih po Sloveniji so knjižnične zgradbe v ponos občanom. Kdaj bo tako tudi pri nas?

Roža Kek

GROSUPELJSKI MOZAIK TUDI V KNJIGI BARVE SOJNOSTI

Pri založbi Ognjišče je izšla nova knjiga teologa in umetnika Marka Ivana Rupnika z naslovom Barve sojnosti, ki govori o njegovi slikarski in mozaični umetnosti. Odkar je z mozaikom 'poslikal' papežovo kapelo Odršenikove Matere v Vatikanu, je iskan umetnik. Tudi po Sloveniji se že nekaj cerkva ponaša z njegovimi mozaiki, med njimi tudi grosupeljska.

V predgovoru Maria Campatelli zapiše: "To ni knjiga, ki govori o umetnosti v klasičnem pomenu. Niti ne gre za teološko razpravo, še manj za življenjepisno delo. In vendar vsebuje vse te elemente - umetnost, teološko razmišljanje in izkušnjo. Prav to pa iščemo in prav

iz tega želimo črpati: iz umetnosti, teologije in duhovne izkušnje, ki so del organskega življenja in znajo spregovoriti o življenju nasploh ter življenju vsakega človeka.

Umetnik razrešuje bistvene teme človekovega življenja: vprašanja sveta, snovi, telesa, bolečine, zla, osebe, odnosov, odpustanja...

Že naslovi posameznih poglavij v knjigi veliko povedo: Intucija skrivnosti in Zvestoba intuiciji obravnavata slikarstvo, poglavji Prva sinteza: Kapela Odršenikove Matere in Nekatero poglobitve, pa predstavljata mozaike po cerkvah v Sloveniji in drugod.

Z izbranimi odlomki, besednimi vložki, spremlja Rupnik svoje podobe, vendar to niso razlage njegovih del, temveč gre le za drugačen način izražanja. Gre za besede, ki nakazujejo njegovo držo do umetnosti in hkrati do celotnega življenja in bivanja.

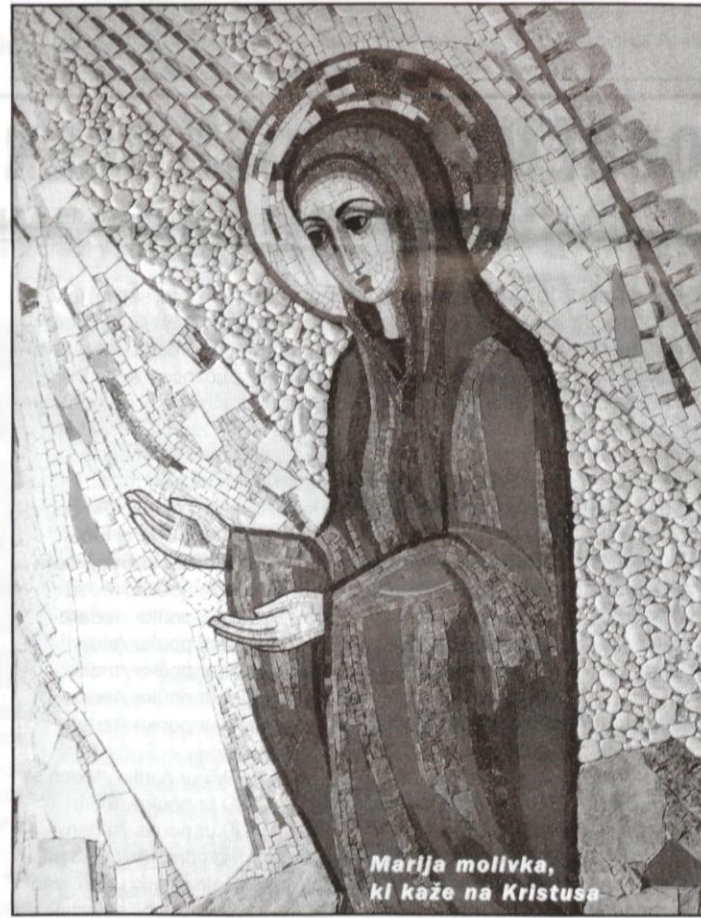
Skozi umetnost Marka Rupnika že drobci oblikujejo zanimiv mozaik misli: teologija v podobah in barvah, umetniška izkušnja, slutnja globoke vezi med smrtjo in vstajenjem. Bog je najprej ustvaril luč, ki sije na poti vsakega človeka, barve nevidnega, luč barve.

"Ko sledimo barvam, prestopimo prag. In znotraj, v sojnosti, nas z našimi zlatimi tišinami Nekdo pričakuje," je zapisal o Rupnikovem delu kardinal Tomaž Špidlik, filozof in teolog in Rupnikov mentor, prijatelj in sotvorec, ki smo ga imeli čast videti tudi v Grosupljem. Z izbranimi odlomki, besednimi vložki, spremlja Rupnik svoje podobe, vendar to niso razlage njegovih del, temveč gre le za drugačen način izražanja. Gre za besede, ki nakazujejo njegovo držo do umetnosti in hkrati do celotnega življenja in bivanja.

Sam Rupnik takole označi tudi svojo opredelitev za mozaično umetnost: "Mozaik je govornica, s katero postaja bolj vidno to teženje snovi, da bi postala telo, da bi se zgnetla v nek 'ti'. Mozaik omogoča snovi, da se upodobi v podobah svetih, večno živih oseb." (str. 182).

V knjigi, ki je obenem lepa fotomonografija, so med drugimi predstavljeni tudi celoten mozaik v naši cerkvi, Marija, mozaični detajli, na str. 211 pa nas razveseli tudi zavetnik cerkve sv. Mihael.

Marija Samec

Marija molivka, ki kaže na Kristusa

ali: "Pravljice", ki so se zapisovale ne samo na moji duši, ampak številnim sodelujočim in srečujočim se v gasilstvu, kulturi, glasbi, v krajevni skupnosti, v občini, pa pri delu v geodeziji, gradbeništvu, urbanizmu in založništvu ter nenazadnje tudi v občinski politiki. Če vas zanimajo, jim prisluhnite!

1977 (NADALJEVANJE)

- Evrotans iz Ribnice se je odločil, da odide z lokacije na Brvacah.
- Skladišče Gumacomerca iz Ljubljane se je odslej nastanilo v Grosupljem.
- Začela se je izgradnja zbiralnice mleka ob Cesti na Krko v Grosupljem.
- V Grosupljem so se pripravljali na drugi samopispevek.
- V Splošnem mizarstvu Grosuplje, ki je bilo že v sklopu Lesnine, so odprli večjo industrijsko halo.
- V šoli na Ilovi Gori je bil vzgojni center za usposabljanje pripadnikov

teritorialne obrambe.

- V Šmarju-Sapu so zgradili vrtec.
- Kot zaposlenega na Geodetski upravi v Grosupljem so me na domu obiskali grosupeljski čebelarji, da sem jim napravil meritve na Spodnjem Blatu. Tako sem sočasno zvedel, da so se od prvotno nameravane gradnje čebelarskega doma na Boštanju odločili za novo lokacijo.
- Teža leta je bila ustanovljena tudi občinska samoupravna interesna skupnost za varstvo pred požarom v občini Grosuplje.
- V Šmarju-Sapu je bil narejen nov zazidalni načrt za območje nad samopostrežno trgovino.
- Pojavila se je popularna družbena parola: "Kmetije tistim, ki bodo zemljo obdelovali!"
- Začele so se priprave za izvedbo delavske univerze v Grosupljem, ki jo je vodila Angelca Likovič.
- Ing. Avgust Gril je predlagal ustanovitev skupnosti za območje Račne, Mlačevega, Police, Šmarja, Sp. Slivnice Škocjana in Grosuplje za reševanje interesov družbenega

- standarda, urbanizacije in komunalnih naprav.
- Čebelarsko društvo je zgradilo nov dom na Spodnjem Blatu.
- Na Zgornje Duplice in na Peč so napeljali vodovod.
- Komunalno podjetje si je zgradilo novo stavbo.
- Na Velikem Mlačevem so se začeli pogovarjati o izgradnji meteorne kanalizacije.
- 21. oktobra je Grosuplje obiskal šahovski vele mojster Bruno Parma in z Grosupeljčani odigral simultanko.
- 22. oktobra - V počastitev občinskega praznika so v Veliki Račni odprli prenovljen oziroma skoraj na novo zgrajen kulturni dom.
- Motvoz in platno se je vključil v sistem tovarne Tekstil iz Ljubljane.
- Obljubo, da bodo naredili cesto do Račne, so skrčili na nekaj več kot kilometer, ki so jo napravili od Račne do opuščene kamnoloma v Pirki.
- Narejena je bila lokacijska dokumentacija za rekonstrukcijo magistralne ceste Ljubljana-Zagreb. V

- Grosupljem je bil predviden priključek pod vasjo Hrastje, ki ni bil nikoli izveden, priključki pa so se po več letih realizirali nato v Šmarju, Cikavi in pri Motelu. S tem smo Grosupeljčani dosegli rekord, saj imamo največ priključkov na km avtoceste.
- 15. decembra - Petrol Ljubljana je želel zgraditi bencinski servis v Šmarju z restavracijskim objektom ob desni strani ceste, gledano z Ljubljane proti Zagrebu. Republiški sekretariat je že izdal lokacijsko dovoljenje, dela pa naj bi se začela v naslednjem letu.
- 1978**
- Zgrajen je bil objekt Elektroservice ob Cesti na Krko v Grosupljem.
- 16. in 17. januarja je bil v Grosupljem posvet občinskih geodetskih uprav iz Ljubljanske regije.
- Odprli so obrat Unis TOS (KOPS).
- Obnovljen je bil Kuturni dom Grosuplje iz nekdanjega sokolskega doma oziroma TVD Partizan.

- Koncem aprila je za posledicami prometne nesreče umrl oče, takoj po pogrebu pa sem še zamenjal službo in se zaposlil v nekdanjem podjetju Slovenijaceste, ki se je pozneje z združitvami preimenovalo v SCT.
- Zgrajena je bila nova gozdna pot od Čušperka proti Staremu gradu.
- Gradbeno podjetje Grosuplje, Gradis in Cestno podjetje Ljubljana so se pripravljali na odprtje kamnoloma pri Predolah. V ta namen so noč in dan vrtali na pobočjih Jelovca nasproti vasi Predole. Poleg betonarne so predvidevali zgraditi še asfaltno tovarno na območju nekdanje opekarne pod Boštanjem.
- Ilova Gora je dobila prvi telefon.
- 15. junija je bil položen temeljni kamen za gradnjo gasilskega centra v Grosupljem.
- 1. avgusta - Po Grosupljem je začel voziti nov avtobus "Krpan" s krožno potjo čez Mrzle njive.
- Novembra je stekla proizvodnja v novi Pekarni v Rožni dolini.
- Začela se je gradnja čistilne

- naprave v Grosupljem.
- Zgradili so nov most na cesti proti Ponovi vasi.
- V Žalni je bila prenovljena kulturna dvorana.
- S posojilom, ki so ga zbrali občani za modernizacijo magistralnih in regionalnih cest, je bila asfaltiran nov odsek ceste od Grosuplje do Sp. Blata.
- 10. decembra - Na Mlačevem je prišlo do ideje, da naj ustanovimo ZSM - mladinsko organizacijo. Imenovali so me v iniciativni odbor. Začeli smo z izgradnjo travnega nogometnega igrišča nekoliko od mostu severno ob potoku. Za to smo dobili le ustno privoljenje upraviteljev boštanjanskega posestva in vodstva KS. V ta namen sem napravil nekaj geodetsko-gradbeniških meritv. Igrišče je bilo solidno pripravljeno, a ni dolgo služilo svojemu namenu, saj so ga Ljubljanske mlekarnice z regulacijo potoka kmalu prekopale povprek brez vsakršnega predhodnega obvestila.

Jože Miklič

KULTURA

NOVOST V KNJIŽNICI GROSUPLJE: PREVOD PESMI PERZIJSKEGA MOJSTRA HAFISA

Človekovo hotenje, iskanje in razmišljanje je v življenju pogostokrat povezano s srečo. Prav vsi smo nagnjeni k hlepenju in pehanju za drobci, ki nas izpopolnjujejo in delajo prešerne. Eden od kamenčkov mozaika sreče pa je lahko tudi prevod stihov velikega perzijskega pesnika iz 14. stoletja, Hafisa, ki jih je v slovenščino prešla predavateljica na duhovni univerzi Barbara Škoberne. Hafis, do katerega je razvila ljubezen na prvi pogled, se ji odkriva tudi kot pesnik za slovensko dušo. Zbirka je že zašla tudi na police grosupeljskega knjižnega hrama.

"Sama učim, kako vzpostaviti stik s svojim bistvom, z vsem, kar presega zunanjo plat, z vsem, kar poimenujemo duša, dušno v človeku. Zanima me vse, kar dela ljudi srečne," razmišlja Barbara Škoberne, prevajalka pesmi mojstra perzijske vezane besede, Hafisa. "Človek vedno išče nekaj, kar ga bo osrečilo. V vsakem človeku je strašna želja, hrepenenje po trajnosti sreče." In tako je odkrila pesnika Hafisa,

Barbara Škoberne in ravnateljica Knjižnice Grosuplje Roža Kek - Foto Barbara Pance.

katerega izreka je presenetljivo blizu sodobnemu izrazu, tematika njegove izpovedi pa večno aktualna. "Je cvet, ki dehti že 700 let. Kar ga dela nesmrtnega, je aktualnost njegovih pesmi. V naši dobi in večini src je čas oseke. Prepoznavamo, da nekaj pogrešamo. Hrepenimo. "Kot bi bil transformacija našega Prešerna, meni duhovna učiteljica, saj je tudi Hafisu jezik razvezala v spev nesmrtna ljubezen do prelepega dekleta. "Častijo ga kot pesnika srca, mistike. Meni osebno pa se zdi razumsko pronicljiv, kot bi globoko razumel, kaj se dogaja v svetu in vsakem posamezniku. Je zdravilec naše duše, psiholog za otožne in osamljene." Hafis je na papir prelił okoli 5000 pesmi, od teh pa je ohranjenih le nekaj sto, morda sedemsto. Škobernetova jih je v zbirko zajela iz angleških prevodov. "V njegovih pesmih je malo trpkoga in grenkobe. Ko je zorel in medel, je postal sufijski mojster, saj je v njegovih pesmih skrit tisti, ki je skrit za vsemi očmi, pojavi in ki mu lahko rečemo Stvarnik."

Barbara Pance

PRIPOVEDI IZ GROSUPLJEGA IN OKOLICE

Trgovci so se včasih borili za vsako stranko posebej. Ker ni bilo toliko prometnih povezav, kot jih je danes, so marsikdaj po naročilu preskrbeli zeleno blago tudi od drugod, le kak dan ali pa teden je bilo treba počakati. Takrat, v starih časih, se je to še dalo, pravi moja mama Marija Vintar, danes pa gre čas prehitro. Vsak bi rad imel vse takoj, "kot bi po vodi udaril". Takoj, ko se dotakneš vode, ta zvalovi, hitro se pokažejo krogi na njej in tako hitro hoče danes človek vse dobiti, še dodatno razloži že tako nazorno reklo.

Včasih so trgovci prišli tudi kar na dom ponujat svoje blago, pa jim je kdaj le uspelo, da so kaj hitreje prodali, kot bi sicer, če bi le v trgovini čakali na kupca.

PRVO KOLO

Brat Lojz je imel kolo, preden je šel v vojsko, pa si ga ni upal pustiti doma, da ga ne bi bratje razbili. K sosedu ga je dal spraviti.

Jaz sem si prvo kolo kupila 1935. leta. S prvo plačo sem si ga kupila. Strmole, grosupeljski trgovec, mi ga je pripeljal kar domov.

"Nimam zadosti denarja," sem mu rekla.

"Tu imaš kolo, kolikor imaš, mi daj, ta drugo mi boš dala pa ob plači."

Pa sem mu ob prvi plači dala, kar je manjkalo, pa sem imela kolo.

ŠIVALNI STROJ

Tudi šivalni stroj sem dobila na podoben način. Strmole mi ga je kar domov prinesel, 3.000 dinarjev je stal. Brat Lojz me je pregovarjal, naj ga kupim. Mama je bila pa huda: "Pa kaj ti bo?"

Pa me je Lojz le prepričal.

"Nimam zadosti denarja, šele začela sem delati," sem rekla trgovcu.

"Imaš pa redno službo, šparovna si, boš že," me je pregovarjal.

Fejst sem morala šparat, da sem ga plačala. Kar sem imela, sem mu dala takoj, drugo mi je pa po obrokih zračunal, da sem mu vsak mesec nekaj dala. Zaslužila sem pa po 1 dinar na uro.

Šivat sem se naučila in stroj mi še danes služi.

Strmoletovi so živeli ob današnji Adamičevi cesti. Eden od bratov je imel kovačijo, danes je tu Pizzerija Kovačija, drugi v neposredni sosesčini pa trgovino. Prodajal je kolesa in drugo tehnično blago. Pri njem so pogosto kupovale fabriške delavke. Drugega prevoza na delo ni bilo, kot le kolo. V službo so prihajale tudi iz oddaljenih vasi, pa so se vozile s kolesom ob vsakem letnem času in v vsakem vremenu.

Marija Samec

GALERIJA GRAD BOŠTANJ VABI NA ADVENTNA SREČANJA

"PRIŽGIMO LUČ, LJUDJE!"

Fran Milčinski Ježek

1. SREČANJE: 29.11.03
19.00 - Božični sejem
20.00 - Človek hrepeni po svetlobi...
Rafael Samec, mojster umetne obrti
Peter Perše, citrar
Prima vista, kvartet kjunastih flavt iz Kranja

2. SREČANJE: 6.12.03
19.00 - Božični sejem
20.00 - Miklavž je prinesel...Etnološki večer
dr. Boris Kuhar
Klinčarice TD Vel. Lašče
Otroci osnovne šole Kopanj
Cene - grajski TD Boštanj

3. SREČANJE: 13.12.03
18.00 - Božični sejem
19.00 - Stiški kvartet: Božični koncert

4. SREČANJE: 20.12.03
17.00 - Delavnice za otroke.
Božični sejem
18.00 - Vstopimo v božičkovo deželo
- prihod Božička s prijatelji: palčki, vilami, Jankom in Metko, igrico
20.00 - Prižgimo luč ljudje...Fran Milčinski Ježek
Pavle Ravnohrib (dramski igralec)
Sestre Martina, Pavlina, Judita Kavčnik, zmagovalke letošnjega festivala duhovno ritmične glasbe Ritem duha v Mariboru
Prižgimo luč- meditativni ples

Na adventnih srečanjih si boste lahko ogledali tudi razstavo **ZAPRTE OČI ANGELOV - odprt pogled v notranjost, miru, tišine, ljubezni...**, akademske kiparke **Lučke Koščak**

Organizacijski odbor

FESTIVAL STIČNA

GLAVNI PROGRAM

Sobota, 22. 11. 2003 OTVORITEV FESTIVALA

18:00 **Otvoritev razstave del akademske slikarke Darje Srebnik in Umetniške zadruge (Mihaela Ciuha, Irena Potočnik, Ana Zavadlav, Elena Fajt Velikonja, Darja Srebnik)**
 (galerija Slovenskega verskega muzeja Stična)
19:00 **Koncert komornih skupin Glasbenega julija, tabora najobetavnejših mladih slovenskih glasbenikov; umetniški vodja Tomaž Lorenz**
 (opatova kapela Cistercijske opatije Stična)

Nedelja, 23. 11. 2003

16:00 **Princeska na zrnu graha, otroška predstava, Gledališče Toneta Čufarja Jesenice**
 (Dvorana KD Stična)

Petek, 28. 11. 2003
19:00 **Pohujšanje v dolini šentflorjanski, farsa, gledališče Drzne in lepi Stična**
 (Dvorana KD Stična)

Nedelja, 30. 11. 2003

16:00 **Princeska na zrnu graha, otroška predstava, Gledališče Toneta Čufarja Jesenice**
 (Dvorana KD Stična)

Sobota, 29. 11. 2003 KAVARNIŠKI VEČER
19:00 **Hagada, monokomedija, avtorski projekt Gregorja Čušina v produkciji MGL**
19:00 **Živel je mož, jazz band**
 (Dvorana KD Stična)

Nedelja, 30. 11. 2003

16:00 **Čombo - sončni kralj, otroška predstava, gledališče Drzne in lepi Stična**
 (Dvorana KD Stična)

Petek, 5. 12. 2003

19:00 **Vlado Kreslin, koncert**
 (Dvorana KD Stična)

Sobota, 6. 12. 2003

19:00 **Nonsense II, musical, Šentjakobsko gledališče**
 (Dvorana KD Stična)

SPREMLJEVALNI PROGRAM

Nedelja, 23. 11. 2003
19:00 **Potopisni večer; Karel Herenčič: Papua-Nova Gvineja**
 (Dvorana KD Stična)

Četrtek, 28. 11. 2003

20:00 **blues jazz rock večer s skupino Brez besed (kitara Igor Medarič, bas Žiga Kranjc, bobni Dani Hartman)**
 (Krcma Deseti brat, Stična)

Nedelja, 30. 11. 2003

19:00 **Potopisni večer; Tone Pekolj, Boštjan Ikavec: Indija**
 (Dvorana KD Stična)

Četrtek, 4. 12. 2003

19:00 **Okrogla miza o Cvingerju, enem najpomembnejših halštatskih najdišč v srednji Evropi**
 (Dvorana KD Stična)

STARINSKI PREGOVORI IZ VIŠNJE GORE

Janez Cigler narobe zavri (v 19. st. je bil Janez Cigler župnik v Višnji Gori, Narobe kaplan, Zavri pa benificiat).

V Višnji Gori zmeraj trije eden za drugim umrjejo, samo enega je strah.

Če med povzdigovanjem ura bije, bo mrlič.

En far zaleže za 100 žandarjev.

Na Fabrki se vse dobi, samo tičjega mleka ne.

Kreda piše - grunt se briše.

V Višnji Gori se ne rodijo gospodarji.

Kdor se z Višnjani brati, nima s čim orati.

Kdor grad Podsmreka dobi, ga nima dolgo in srečen ni.

Kdor se v Korci rodi, jo težko zapusti.

Ko prideš do Višnje Gore, si privihaj kožuh (star sejmarski pregovor).

Rinež rine, Kunštek mora, Jančar če če, Alezek pa ne (star furmanski pregovor).

Mihaela Zajc

NIKO MIHIČINAC K.D.

NEPREMIČNINE

KOLODVORSKA 3, 1290 GROSUPLJE

TEL.: 01-786 56 60, FAX: 01-786 56 65

GSM: 041-405 258

SMS: 405258@LINUX.MOBITEL.SI

E-MAIL: NIKO@MIHICINAC-NEPREMICNINE.SI

URL: WWW.MIHICINAC-NEPREMICNINE.SI

- Želite prodati, kupiti najeti ali oddati svoje nepremičnine? Pokličite nas ali se oglasite se pri nas in vam bomo ponudili zanesljiva posredovanja.
- V Grosupljem in bližnji okolici kupimo in najamemo garsonjere ali enosobna stanovanja.
- Za znane kupce iščemo zazidljive gradbene parcele za stanovanjske hiše in večje zazidljive komplekse za obrtno-proizvodne dejavnosti z možnostmi takojšnje gradnje.

NUDIMO VAM POMOČ PRI PRIDOBITVI GRADBENIH DOVOLJENJ

DRUGE STORITVE:

- Sestava predlogov za vpis v zemljiško knjigo
- Pomoč pri sestavi vseh vrst pogodb, vse do notarske overitve
- Pri prodaji in nakupu kmetijskih zemljišč vam uredimo vse od ponudbe prodaje, sprejema ponudbe do vpisa v zemljiško knjigo.

SVETOVANJE:

Če želite svojo nepremičnino VARNO prodati, podariti, izročiti ali jo pridobiti, vam priporočamo, da se o svoji nameri prej POSVETUJETE PRI NAS!

PROBLEMI NOVOVEŠKE ETIKE

Človekovo ravnanje, ki podleže moralnim sodbam, je možno presojsati z dveh zornih kotov - enkrat z vidika motivov, ki vodijo človeka, in drugič z vidika posledic, do katerih je prišlo, torej, ali so ga vodili dobri ali slabi nameni oziroma - ali je povzročil s svojim ravnanjem dobro ali slabo. Vendar je tako ločevanje dokaj nasilno in zavajajoče. Vsako etično ravnanje ima namreč posledice in vsaka etika je etika odgovornosti, saj ni etike, ki ne bi upoštevala pravnobnih posledic.

Izhodišče "etike namena" niso načela, kot na primer "Ne ubijaj", "Ne kradi" ali "Ljubi svojega bližnjega kot samega sebe", pač pa je obratno: dober namen je predhodnica teh načel. To pomeni med drugim, da dober človek ni nujno tisti, ki se drži moralnih načel, ampak tisti, ki dela dobro, ker drugače ne more - in se zato drži teh načel. In prav to daje tej etiki posebno vrednost. Kljub temu je danes močno očrjena. Najbolj pogost očitnik se glasi, da je vse zlo tlakovano z dobrimi nameni. Ali ni pričela na primer francoska revolucija z visoko zvanečimi humanimi ideali, končala pa v nezasišanemu nasilju in s prelivanjem krvi? Ali niso v preteklosti sploh vsi od dobrih namenov vodeni poskusi narediti ljudi boljše, končali v njihovo škodo? Vendar so ti očitki, kot bomo pozneje videli neosnovani.

Na vprašanje, kaj naredi neko ravnanje za dobro, je možno potemtakem odgovoriti, da je to najprej neskaljeni pogled na stvarnost. Zato tistega, ki hoče dobro, ne smejo voditi čustva, pa naj bodo še tako plemenita, in še manj do fanatizma stopnjevani ideali. Toda odločilno, da je neko ravnanje dobro, je nekaj drugega, in sicer - ali ravnamo z vsemi živimi bitji v skladu z dostojanstvom, ki jim gre. Torej nikoli kot zgolj sredstvom za naše namene in cilje. Skratka dober namen še ne naredi nekega ravnanja za dobrega, vendar brez dobrega namena ni dobrega ravnanja. Pri tem pa ne gre izgubiti izpred oči važno dejstvo, da dejanje sledi biti. To pomeni, da so dobri ljudje tisti, ki konec koncev delajo dobra dejanja, tisto pa, kar jih dela dobre, je v krščanski tradiciji - ljubezen.

Druga slabost novoveške, ateistične etike leži v njenem poskusu priti do skupnih moralnih norm. Skrajno radikalen odgovor se glasi, da je morala samo socialni konstrukt človeka in zato odsotnost skupnih moralnih norm sploh ni nobena izguba, ampak dobitnik, ki omogoča dokončno osvoboditev posameznika vsake od zunaj mu naložene morale. Še več. Moralnost človeka naj bi šla nujno na račun nerazvitosti in neuresničenosti drugih njegovih delov osebnosti, ki jih imamo splošno za dele zdrave osebnosti.

Vendar večina teoretikov političnega liberalizma ne upa iti tako daleč. V vsaki družbi mora namreč obstajati strinjanje o temeljnih vrednotah, saj je sicer v nevarnosti, da bo prišlo v njej do takih razhajanj in trenj, da ne bo mogla več normalno delovati in celo obstajati. A kako to doseči v današnji, vse bolj razsuti družbi, v kateri ni več enotnega, od vseh priznanega in vse zavezujočega stališča o nobenem vsaj malo pomembnem vprašanju in problemu praktičnega moralnega življenja, zaradi česar si stojijo njeni člani nasproti kot moralni tujci? Ker ne računa z etičnostjo državljanov, pač pa z njihovimi interesi skuša priti do teh pravil po drugi poti - z dogovarjanjem in državljansko pogodbo.

Misel, da je potrebno medsebojno življenje urejati s konsenzom, to je dogovorom, strinjanjem, soglasjem ljudi, je že stara. Vendar so svojčas filozofi in teoretiki države ločili dogovorjena pravila ravnanja od tistih, ki so izvedena iz narave človeka, v širšem pomenu te besede. Prva, na primer prometna pravila, so imeli za plod razumskega tehtanja z vidika koristi za državljanje, zaradi česar jih je možno tudi spreminjati ali opustiti, če nikomur več ne služijo. Kdor ravna proti njim, dokler so v veljavi, ravna nezakonito. Druga, kot na primer pravičnost ali poštenost, pa so bile moralne zapovedi. Resda so tudi ta pravila koristna za ljudi in njihovo medsebojno življenje, toda izvedena so iz bistva človeka. Kdor jih prekrši, ravna zato nemoralno. Za razliko od danes zato svojčas ni nikomur prišlo na misel, da bi bilo nekaj, kar je legalno, nujno tudi moralno in dopustno.

V VESOLJU

odlomek

Večji del dvajsetega stoletja so Rusi živeli v zaprti družbi, v kateri so zaradi strahu, da bi lahko prišle na dan slabosti sovjetskega komunizma, vedno prikrivali nezmožnost kmetijstva, da bi doseglo zahtevane količine pridelka, nezmožnost vesoljskega programa, da bi dosegel Luno, ali nezmožnost gospodarstva, da bi proizvedlo primerne dobrine, ne da bi pri tem povzročalo ekološke katastrofe. Mednarodni tisk je ves čas taval v temi. Nekdaj komunistični časopis Pravda, kar po rusko pomeni resnica (ime je seveda popolnoma zgrešeno), je ponavadi priredil vsako zgodbo, ki bi lahko razkrila takšne pomanjkljivosti, oziroma slabih novic sploh ni objavljala.

Danes se tradicija prikrivanja novic nadaljuje in očitno se je razširila tudi na ameriške partnerje Rusije v vesoljskem programu. Vesoljska postaja Mir je vse, kar ostaja od »kronskega dragulja komunizma« - ruskega vesoljskega programa. Potovanja na postajo, ki jih zdaj skoraj v celoti financirajo druge države, zagotavljajo denar, ki ga Rusija potrebuje, da lahko vzdržuje svoj vesoljski program. Neuspehi pa se slabo prodajajo. Po skorajšnjem trčenju Progressa z Mirom so Rusi se enkrat, tako kot po požaru na Miru, z napačnimi razlagami in prikrivanjem skušali prepričati NASI in medijem, da bi izvedeli za nesrečo. Žal se takšne nesreče, tako kot veliko drugih podobnih nesreč, zelo rade ponavljajo, če se ne poskrbi za varnost oziroma če se ne preučijo kršitve varnostnih predpisov, ki so jih povzročile.

Jerry M. Linenger

Današnjim teoretikom liberalizma je potemtakem več do etičnosti procedure sprejemanja etičnih norm kot do norm samih. Nemška filozofa Jurgen Habermas in Karl Apel, sta resda verjela, da je možno pod podobnimi izhodiščnimi pogoji, kot jih je navedel Rawls, ter s pomočjo "moralnih" debat, torej z zamenjavo jezika morale za "nepriestranskim" jezikom in kresanjem argumentov ter protiargumentov, priti do minimalnih, a za harmonično skupno življenje ljudi dovolj učinkovitih in od večine državljanov sprejetih pravil, ki jih je treba potem samo še zapisati v ustavo. Vendar, kaj pomagajo vsi zakoni, če v ljudeh ni morale? Ruski pisatelj Fjodor Mihajlovič Dostojevski je na primer menil: "Če ni Boga, je vse dovoljeno", ameriški družboslovec AIsdair MacIntyre pa: "Če vzamemo ljudem Boga, jim vzamemo etiko."

Tako na primer resnica, torej tudi moralna resnica, ni odvisna od poteka razprave ali od tega, do kakšnega sklepa so prišli razpravljalci. Z drugimi besedami: pogoji našega kolektivnega preživetja so taki kot so, povsem neodvisni od tega, ali se razpravljalci strinjajo z njimi ali ne. Na meje "dogovorne etike" kaže tudi dejstvo, da ni vseeno, kdo so razpravljalci ali kdo vodi ali zaključuje razpravo, oblikuje sklepe, ocenjuje njihovo vrednost in jih razvršča po pomenu, presoja, kateri udeleženci in kateri predlogi so "razumni" konstruktivni in "napredni" - in na podlagi česa. Nadalje tisti, ki razpravljajo, tudi niso vedno avtorji tega, kar govorijo, odprto pa je tudi vprašanje, kako ravnati s tistimi, ki se ne držijo določenih moralnih norm. In tako bi lahko nizali pomisleke v nedogled. Iz teh in drugi težav se skušajo zagovorniki liberalne "dogovorne" etike izviti tako, da predlagajo opustiti razpravo o "zadnjih resnicah" in se osredotočiti na drugorazredne, obrobne etične norme, ki jih vsakemu človeku narekuje zdrava pamet. Posledice tega so danes: gradnja stavbe etike, očiščene sleherne človekove vesti, snovi, brez katere ni nobene resnične moralnosti človeka, spreminjanje retorike, umetnosti govorjenja, v umetnost življenja, nadalje, da vedno večji deli človekovega ravnanja niso več predmet moralnega presojanja, ter plitvost morale v današnji novoveški družbi. Z drugimi besedami: vsak resnično tehten moralni nauk je splošen, veljaven za mnoga ali celo za vsa območja človekovega življenja in celosten, kar pomeni, da pove o smislu, vrednosti in cilju človekovega življenja, ima koncept dobrega, vključuje ideale osebnega in medčloveškega ravnanja in drugo. Vsega tega liberalni koncept etike nima, ker sta na primer občost in normativnost v nasprotju z njenim malikovanjem individualizma. V bistvu gre pri njenem konceptu za kvazi etiko, izdelano za čisto določeno rabo: za delovanje liberalne družbe? Temelji, na katerih počiva, so zato pravičnost v smislu "poštene igre", korist in praktični razum, ne pa moralno dobro.

Za avtokratske in totalitarne države je jasno, da delujejo brez ali z zelo majhno mero moralnih vrlin vladarja ali vladajočih skupin; železni zakoni v njih nadomeščajo kreposti, policija pa vest državljanov. Nasprotno naj bi demokratično urejena država zahtevala od državljanov veliko mero poštenosti, pravičnosti, solidarnosti in državljanske zavesti. Moralne vrline so življenjski napoj države, je menil italijanski renesančni filozof Niccolo Machiavelli; narod, ki mu manjkajo moralne vrline in vrednote, po njegovem nujno propade, saj izginja s tem njegova življenjska in ustvarjalna moč. In francoski filozof Jean-Jaques Rousseau, da drugih ne omenjam, je svoje mnenje izrazil tako: "Država ne more preživeti brez svobode, svoboda ne brez vrlin, vrline ne brez državljanov," in še: "Kdor hoče v demokratični in pravni državi po mili volji streči svojim željam in osebnim koristim, ta ne ve, kaj želi. Tak človek bo vse svoje življenje živel v protislovju s samim seboj, vedno gnan sem in tja, razpet med nagibi in dolžnostmi, zaradi česar ne bo niti dober človek niti dober državljan." Če želimo človeka rešiti te razklanosti, ni dovolj zgraditi le dobro delujoče države, ampak je treba izoblikovati tudi moralnega človeka.

dr. Hubert Požarnik (odlomki iz knjige *Sedanost prihodnosti*)

SONCE JE V MENI...

Polnina in mir v meni je darilo življenja.
Saj se boli, toda to je za zorenje, za budnost in veselje.

Boli tam, kjer lahko boli. Tako raste jaz in z menoj vsi, ki jih ljubim v Tebi, Gospod.
Nekaj velikega je zame vsak trenutek. Tudi tisti, ko me boli duša preko "dovoljenega".

Z mirom srca skušam sprejemati vsako danost.

Samo Nekdo ve, ali sem ozdravljena ali pa je to le poseben korak moje poti.

Miru si želim.
Objamem ga vedno, ko odpustim.
Miru si želim.
Napolni me vedno, ko v veselju zaživim.
Miru si želim.
Dobim ga tedaj, ko v mirni vesti olajšano zaspim.

Danes, jutri...
Danes je tu. Traja. Jutri je pričakovanje. Prihaja.
Danes je boj. Jutri bo zmaga.
Danes je pot. Jutri morda že cilj.

O Ljubezen, dvigujem se k Tebi.
Srkam Tvoj napoj in diham Ljubezen!
Ljubi vse ljudi, ki mene ljubijo v Tebi.
Kako dragoceno je v Tebi biti človek in se ne bati.
Ljubezen, objemi vse ljudi, ki mene ljubijo v Tebi.

Marjetka Smrekar

UMETNOSTNOZGODOVINSKI IN ARHITEKTURNI SPOMENIKI (ali: Nekaj o cerkvenih zgradbah in gradovih)

Gradivo z razstave
»Kranjska in zamorc s krono«

Med sorazmerno dobro ohranjeno umetnostno in arhitekturno dediščino pri nas sodijo številne cerkve in kapele. Nastanek cerkva je le malokje točno izpisan z datumom njihovega nastanka, ampak so se je prvi zapisi pojavili šele pozneje, ko se je pisana beseda nekoliko bolj uveljavila. Med mlajši cerkveni zgradbi sodita cerkev sv. Antona v Veliki Loki, ki je bila blagoslovljena leta 1940, in nova cerkev v Grosupljem, ki je bila zgrajena v letu 1972.

Po gradbenem slogu je največ cerkva baročnih, nekaj manj jih je iz obdobja gotike in klasicizma, najmanj pa je ostalo na teh zgradbah sledi romanske gradnje. Na nekaterih zgradbah se posamezna umetnostna obdobja prepletajo med seboj. Tako na primer cerkev sv. Križa (Šmarje) kaže pod ometom značilni romanski zid, pa tudi vhod v zvonik naj bi bil iz tega časa. Gotski stil je še vedno močno izražen na Magdalenski gori, Spodnji Slivnici, v kapeli v Škocjanu, na Železnici, Smrjenih in še nekaterih drugih. Baročna gradnja je po pregonu Turkov zamenjala gotiko in romaniko in pri nas doživela svoj vrhunec v opremi cerkve pod Boštanjem. Obdobje romanike, gotike in baroka se prepletajo med seboj na primer cerkev v Mali Stari vasi. Kar štiri glavna umetnostna obdobja pa izpričuje cerkev v Šmarju. Seveda pa v tem članku ne bom analiziral vseh primerov.

K umetnostni dediščini običajno štejemo tudi križe in kapelice, a menim, da so v našem okolju bolj zlit z etnološko dediščino.

V umetnostno in arhitekturno dediščino pa nedvomno sodijo tudi gradovi. Najstarejša gradova v Grosupljem sta Stari grad nad Čušperkoma in Praproče, ki še vedno kljub zobu časa (za Praproče pa velja tudi močna prežidava in potres leta 1895), kažeta nekaj značilnosti romanske gradnje. Pri ostankih gradu na Boštanju, ki je bil zgrajen sredi 16. stoletja, lahko še vedno prepoznamo vrhunec naše renesanse. Glede na skoraj sočasno gradnjo (oziroma temeljito prenovo) gradu in milina v Brinju, se kažejo tudi odločne poteze deželnega glavarja Lamberga, da naredi red v "Spodnjem delu dežele Kranjske" in utrdi obrambo pred Turki. Ob predhodnih izkušnjah njegovega mogočnega rodu, ki je imel obsežna posestva na Gorenjskem, bi mu to skoraj uspelo, če v zaledju ne bi imel tako močnih konkurentov kot so bili stiški menihi, pa seveda turjaški in čušperški grofje. Kako so na vse to gledali podložni kmetje? Iz ohranjenih listin lahko izvemo o dokaj pogostih težavah pri pobiranju davkov in vedno večjem odporu do opravljanja tlake.

Tabor nad Cerovem in Turnček v Šmarju pa svojevrstno dopolnjujeta sliko za celoviteše razumevanje pomena utrdb za obstoj, gospodarsko in duhovno kultivizacijo naših prednikov. Dr. Peter Fister v svoji knjigi *Arhitektura slovenskih protiturških taborov* pravi takole: "...Tudi oprema in likovno bogastvo kmetovega okolja je bilo tedaj skromno, zato je poskušal vse to pomanjkanje nadomestiti na drugem mestu. To je bila vaška cerkev, saj je prav to najhujše obdobje obenem čas, ko je zraslo ne samo največ novih ali bilo prenovljenih največ starih cerkev, temveč so bile te stavbe (ki jih imamo lahko tudi za povsem ljudsko arhitekturo) prepolne okrasja od stenskih slik, oltarjev in plastik do dragocenega zlatega, srebrnega in drugega posodja ter mašnih plaščev in podobnega..."

Z lastnikom gradiča na Zavrhu, upravnikom deželnega vinomerskega zavoda, in poznejšim lastnikom istega gradiča, ki je bil lastnik dvorca in cerkvice na Železnici (pa tudi gradu Lisičje pri Škofljici) je slika samo še nekoliko bolj jasna; pravi, da so naši kraji v preteklosti igrali dokaj pomembno vlogo v zgodovini Slovencev.

Poleg teh gradov naj bi bilo še več drugih, ki so skoraj izginili iz pisnih virov. Zato se pojavljajo nova vprašanja, kje vse so še bili ti gradovi, ki so omembami na primer pri Polici (Kržatec), nad Št. Jurjem (Gradišnica), pa na Rožniku (fonetično: Roženpah), pri nekdanjem ribniku v Duplicah (rimskih toplicah), v Žalni (Ljubljana) in drugod. Je res morda na ledini Stari grad v Lučah bil nekoč grad?

Ali morda prav ta imena v povezavi z nekdanjimi gradišči ne dajejo odgovorov za tisti "vmesni čas" med propadom rimskega cesarstva in prvimi omembami Sloven(c)ov in morda tudi v kakšnih odnosih so živeli staroselci in priseljenci med seboj? Trenutno lahko postržemo tudi z dokaj nejasnimi odgovori glede meja med posestmi freisinških in salzbürških škofov ter lastnino oglejskega patriarha.

Tako lahko rečemo, da je tudi v Grosupljem še kar veliko vprašanj in dela tako za ljubitelje, še več pa za strokovnjake!

Jože Miklič

ZAPOSLOVANJE, ZANIMIVOSTI, KULTURA, MLADI UPI

DVORANA DRUŽBENEGA DOMA V ŠMARJU-SAP JE POKALA PO ŠIVIH!

Slovensko pesem, šalo, smeh ljudem izvabi gumbast meh. Ob rojstvih, svatbah po vaseh prebuja radost v vseh ljudeh.

S temi verzi smo začeli 1. SREČANJE HARMONIKARJEV "ŠIBI POLKEN". Predstavo smo organizirali v GUD ŠIBI in ker smo vse doslej v naših projektih dajali prednost gledališkim in kulturnim prireditvam, smo sklenili, da tokrat organiziramo eno glasbeno. Sprejeli smo izziv in začeli smo z organizacijo. Sprva s predstavitvijo na Radiu Zeleni val, nato s plakati ter ostalo promocijo. Na dan prireditve, 25. 10. 2003 smo imeli prijavljenih 12 pristašev harmonike vseh starosti, ki so navdušili obiskovalce vse od prvega do zadnjega. Za zabavni program pa smo poskrbeli "Šibijevci", ki smo z raznimi vložki popestrili prireditev ter obiskovalce nasmejali, kolikor se je dalo. Gostili pa smo tudi folklorno skupino Tine Rožanc iz Ljubljane, ki je oder dobro zatresla.

Vendar tokrat smo presegle tudi vsa naša pričakovanja, saj toliko obiskovalcev ne pomnimo. Dvorana Druženega doma je bila polna do zadnjega kotička, želeli smo zagotoviti še več sedežev, saj je kar nekaj obiskovalcev ostalo brez njih.

Seveda je harmonikarje vseskozi spremljala strokovna žirija (Martin Štibernik, Marjan Grm, Grega Deržič), ki je na koncu razglasila tudi najboljše, nagrajeni pa so bili vsi.

Posebne nagrade so prejeli: Matjaž Štrasberger (14 let), Robert Kumše (11 let), Jani Koščak (13 let), Luka Keber (7 let), Stanislav Lobe (75 let).

Ob koncu prireditve smo poželi bučen aplavz, pohval in veselja ljudi pa tudi ni manjkalo. "Šibijevci" smo kot do sedaj zopet dobili nove moči in navdih za nove projekte in z veseljem se bomo še naprej trudili, da bodo občani Grosupljeva lahko uživali v delu, ki ga ustvarjamo.

"ŠIBI POLKEN" 2003 je uspel in že se veselimo naslednjega leta, ko bo na sporedu "ŠIBI POLKEN" 2004. Ob tej priložnosti naj se zahvalim še vsem, ki ste karkoli pripomogli k uresničitvi našega projekta. Torej hvala vsem sponzorjem ter vsem ljudem dobre volje, ki nam stojite ob strani.

Mihael Hočevar, GUD ŠIBI

POVEČANJE ZAPOSLOVANJA ROMOV

Povečanje razlik med lažje zaposljivimi osebami in osebami, ki se zaradi različnih oviranosti ne zmorejo zaposliti ter enakovredno zaživeti v naši družbi, narekuje posebne ukrepe aktivne politike zaposlovanja. Med težje zaposljive sodijo tudi Romi, ki vedno bolj postajajo del nas - civilne družbe. Zavod Papilot s sedežem v Ljubljani v svojih programih obravnava težje zaposljive, kot so invalidi, starejši, mladi, ki iščejo prvo zaposlitev, Romi ipd. Tako izvaja tudi program v okviru javnih del: "Povečanje zaposljivosti Romov", ki ga je razpisalo in ga podpira Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve.

V mesecu maju in juniju je potekal izbor za javno delo med iskalci zaposlitve, ki ustrezajo razpisanim pogojem. Program se izvaja na območju štirih služb OS ZRSŽ, kjer prebiva največ Romov: Prekmurje, Dolenjska z Belo krajino, Posavje, Ribnica, Kočevje in Grosuplje. Iz vsakega območja so bili izbrani po dva ali trije predstavniki Romov in ena mentorica z ustreznim izobrazbo.

Vsebinsko je program sestavljen iz treh večjih sklopov. Prvi zajema pregled splošne socialne situacije Romov, kot so, življenjske razmere, odnosi v romskih skupnostih, izobrazba, raven vključenosti v lokalno okolje in romska združenja ter podatke o dosedanem zaposlovanju Romov, kakšna delovna mesta zasedajo in kateri so delodajalci, ki so jih pripravljene zaposlovati. V drugem sklopu bomo ocenjevali zaposlitvene možnosti, predvsem nove. Pri tem se bomo osredotočili na delodajalce, lokalno skupnost in Rome same. V tretjem sklopu pa bomo opredelili potrebne aktivnosti za povečanje zaposlovanja aktivnega romskega prebivalstva, npr., usposabljanje in izobraževanje, potrebna pomoč lokalne skupnosti, potrebne aktivnosti Romov, promocija Romov in drugo. Pri vsem tem izvajanju bo potrebno aktivno sodelovanje posamezne lokalne skupnosti, države in posameznikov, ki smo v stiku z Romi v vsakdanjem življenju.

Program poteka že dva meseca; v tem času smo opravljali ankete o socialnem položaju in življenjskih razmerah v romskih skupnostih po posameznih območjih. Prav tako smo skušali navezati stike z vsemi, ki se kakorkoli ukvarjajo z romsko problematiko, vendar je bilo to zaradi poletnih dopustov nekoliko ovirano.

V prihodnjih mesecih bo potrebno sodelovanje širše javnosti, zato Vas prosimo za pomoč in sodelovanje. Pripravljamo namreč ankete med zavodi, delodajalci, Romi in neromi, ki jih bodo izvajali naši predstavniki in bodo podlaga za izdelavo zaključne študije o dejavnih, ki povečujejo zaposljivost Romov.

Za Vašo pripravljenost, da nam posvetite nekaj minut Vašega dragocenega časa, se Vam, do našega snidenja, že vnaprej zahvaljujemo!

Vaša mnenja, pohvale, želje, predlogi in kritike glede projekta in njegovega izvajanja so dobrodošli. Pošljete jih lahko na naslov Zavod Papilot, Zakotnikova 3, Ljubljana.

Stojan Zagorc, direktor

IZ SLOVENSkih MEDIJEV

LASTNIKE STANOVANJ ČAKA KREPAK ZALOGAJ

Novi stanovanjski zakon je prinesel precej sprememb, ena od pomembnih določb, ki pa sploh ni nova, je pogodba o ureditvi medsebojnih razmerij. Vsi etažni lastniki jo namreč morajo podpisati do 1. januarja 2004, kar je lani določil že stvarnopravni zakonik, novi stanovanjski zakon jo je samo natančneje opredelil. Če pogodbe ne bo, lahko etažne lastnike doleti vrsta neprijetnosti, od plačevanja stroškov namesto po številu oseb po solastniških deležih do prijave k sodniku za prekrške, ki jih lahko kaznujejo z najmanj sto tisočaki.

"Tudi na Ministrstvu za okolje in prostor pa se zavedajo, da večina pogodb do konca letošnjega leta ne bo sklenjena. Seznanjeni morajo biti s tem, kaj jim prinaša zakon, in se pri tem zavedati, da morajo zakonske zahteve izpolniti ne zato, ker to od njih terjata država, ampak ker gre za njihovo dobro," pravi Starič Strajnarjeva.

Da vse ne bi bilo prepuščeno le dobri volji, je po novem stanovanjskem zakonu mogoče proti nasprotnikom pogodbe sprožiti nepravdni sodni postopek, ki se lahko konča s sto do tristo tisoč tolarjev kazni. Postopek lahko sprožijo sami stanovalci, ki so izgubili potrpljenje s trmastimi sosedi, in predlagajo, da sodišče nadomesti tako pogodbo. Takšno možnost zakon daje tudi upravnikom. "Res pa je, da etažni lastniki zagotovo bolje vedo kot sodniki, katere posebnosti v hiši je treba urediti," je prepričana Starič Strajnarjeva.

Jadranka Percan-Pavčič opozarja tudi na problem strukture lastništva v večstanovanjskih hišah. Prav lahko se zgodi, da vsi lastniki niso dosegljivi, da še poteka zapuščinska obravnava, da je lastništvo sporno,

da za del hiše še poteka denacionalizacijski postopek, morda je lastnik oseba z omejeno opravilno sposobnostjo... Vse to lahko pomeni, da bo pogodba sklenjena precej po zakonsko določenem datumu.

Dnevnik: Sebastijan Kopusar 21. 10. 2003

CERKEV ZADOVOLJNA Z OSNUTKOM USTAVE EU

Kot je povedal nadškof Rode, se je tudi na tem zasedanju pokazalo, da so razmere v slovenski družbi, glede na položaj v sosednjih državah, katoliški Cerkev najmanj naklonjene. To se še posebej kaže pri zavlačevanju ratifikacije sporazuma med Slovenijo in Svetim sedežem ter na področju podajanja vere in verskih vsebin v vzgojnoizobraževalnih ustanovah. "Če je v dejanskem življenju religija za toliko ljudi nekaj tako bistvenega, ne moremo pristajati na to, da je v javni šoli ne bi bilo," je glede slednjega menil mariborski pomožni škof dr. Anton Stres. V vseh drugih sosednjih državah ima Cerkev vse pravice, tudi kar zadeva pastoralno dejavnost v institucijah, kjer je gibanje omejeno (v bolnišnicah, zaporih...), v Sloveniji pa gre za neko čudno anomalijo, je dejal dr. Rode.

Dr. Stres, ki se je konec oktobra udeležil seje Komisije škofovskih konferenc EU v Bruslju, kjer je zastopal SSK, je povedal, da so člani Komisije menili, da so bile njihove želje in pričakovanja glede osnutka ustavne pogodbe v veliki meri upoštevani in da je ta zadovoljiv. Bog in krščanstvo sicer nista omenjena, vendar pa je omenjena verska tradicija Evrope in našteje vrednote, ki so tudi krščanske vrednote (spoštovanje človekovega dostojanstva, človekovih pravic, svoboda, demokracija, enakost, pravna država).

Dnevnik: Ranka Ivelja 12. 11. 2003

SAMA

Kadar premišlujem življenja dni, ali veš, da slika tvoja mi je pred očmi.

Težko je živeti brez upanja srca, še težje pozabiti, kar človek rad ima.

Tiho, mirno bom živela, kakor zakasneli cvet. Ne bom veselja več imela, mrtva bom za celi svet.

Kdor ima stare ljudi rad, nosi v srcu bogat zaklad.

Jožefa Skubic (stanuje c Domu starejših občanov in bo 15. 12. 2003 praznovala 91 rojstni dan.)

STARINSKI PREGOVORI IZ VIŠNJE GORE

Uršla - repo v kad bušla. Svet' Martin na belem konju prijaha (sneg). Sveta Katarina advent oznani. Katarinin sneg ima železna rebra. Zima in gosposka ne prizanešeta. Sveta Cecilija v advent priorgla. O božič' je vse v rožič' (zmrznjeno).

Zbrala Mihaela Zajc

SANJAM DOTIK

Ko moje roke nežno božajo koščke teme, ukradene večeru, sanjam dotik tvoje žametne kože na svojem licu. Čutim toplino tvojih ustnic na svojem vratu.

Iz zvezd, ukradenih večernemu nebu, tkem srcu ljubo podobo, ki je več ni.

Marija Pilko

V ŠOLI BRINJE UČENCI TUDI V POČITNIŠKIH DNEH

V času jesenskih počitnic smo tudi letos že tradicionalno organizirali počitniške dejavnosti za naše učence vsak dan med deveto in dvanajsto uro.

Učenci so lahko v likovni delavnici izdelovali lutke, risali s tušem in skozi slamico pihali barvo, pomešano z milnico. Nastale so lepe slike in simpatične lutke, ki so jih odnesli domov. V modelarski delavnici so nadaljevali delo krožka in ustvarjali modelčke aviona.

Sladokusci v kuharski delavnici so pekli piškote in se sladkali z njimi. Kdor je želel, se je lahko kopal v Termah Čatež. Pri igrah z žogo pa smo igrali rokomet, košarko, med dvema ognjema in zelo priljubljeni nogomet. Postavili smo tudi malo prožno ponjavo in preskakovali čez kozo.

V počitniške dejavnosti na OŠ Brinje Grosuplje so bili vključeni učenci od prvega razreda devetletke od osmega razreda osemletke. Nekateri učenci se teh dejavnosti udeležujejo že nekaj let, zelo so priljubljene in radi prihajajo. Letos se je organiziranih dejavnosti udeležilo kar 86 učencev.

S temi dejavnostmi pomagamo staršem pri organiziranju varstva njihovih otrok v času počitnic. S takšno obliko pomoči bomo prisotni tudi v času zimskih počitnic.

Andreja Burja Suban

500 LET ŠOLE V ŠMARJU

Šmarje v zgodovini in sedanosti - ŠMARSKI SIMPOZIJ

(prostorski problemi, število razredov, šolski obisk v odstotkih, vsebina pouka, učitelji, inšpekcije) na ozadju šolskih zakonodaj oz. reform. Naslednje je bilo predavanje **Tatjane Hojan**, prav tako raziskovalke iz Šolskega muzeja, in to o šmarski šoli v obdobju med 1869 in 1945. Prislusnili smo informacijam o rednem in izrednem delovanju šole v tem času, o njenih ravnateljih in učiteljih, o reševanju prostorskih stisk in o ustanovitvi šole na Grosupljem (1904) in Škofljici (1938). V natisnjeni obliki bo članku dodan tudi seznam vseh šmarskih učiteljev iz tega obdobja. Zadnja predavateljica šolskega dela je bila **Olga Meglen**, sedanja voditeljica šole v Šmarju-Sapu, ki je podala historiat najnovejšega obdobja (od 1945 do 2003). Natančen opis delovanja šole (personalna zasedba, novogradnje in prizidki, spremembe učnih programov, uspešnost učiteljev in učencev) se je prepletal z navajanjem zunanjih in notranjih dejavnikov, zaradi katerih je šola izgubila samostojnost.

Olga Meglen

Že četrtkov popoldanski del se je dogajal v okrogli dvorani v Turenčku, kjer je prostora za vsaj 50 poslušalcev. V tem sijajno obnovljenem ostanku protiturškega tabora smo prisotni prislusnili osmim preostalim snovno-vsebinskim sklopom.

Cerkvena zgodovina je bila predmet štirih predavanj. O nastanku župnije Šmarje je predaval **Janez Höfler**, profesor umetnostne zgodovine na Filozofski fakulteti, sicer pa tudi glasbeni zgodovinar. V nasprotju z drugimi raziskovalci ugotavlja, da v primeru Šmarja ne gre za pražupnjo, saj je bil ta teritorij prvotno vključen v pražupnjo sv. Petra. Sedež župnije Šmarje je bil prvotno v Lanišču, njegova selitev v Šmarje pa je bila predvidoma v 11. stoletju. Duhovnike župnije Šmarje v 15. in 16. stoletju je popisala **Lilijana Žnidaršič Golec**, prej dolgoletna sodelavka ljubljanskega nadškofijskega arhiva, sedaj pa Arhiva Slovenije, sicer pa strokovnjakinja za 15. oz. 16. stoletje. S pomočjo novih listinskih raziskav je preverjala že znane podatke in jih korigirala oz. dopolnjevala. Utelesitev župnije Šmarje stiškemu samostanu, ki je bila izvedena leta 1519 – čeprav jo je oglejski patriarh izročil samostanu že leta 1497 – je predstavil **Metod Benedik**, profesor na Teološki fakulteti v Ljubljani, o njeni povezanosti s stiškim samostanom pa je predaval stiški opat **Anton Nadrah**. V skoraj tristoletnem obdobju (1497–1784) je v župniji Šmarje opravljalo duhovne službe 21 cistercijanskih patrov iz Stične.

Umetnostnozgodovinski del so obsegala tri predavanja. O arhitekturi župnijske cerkve v Šmarju je govoril **Robert Peskar**, umetnostni zgodovinar iz novomeškega muzeja. Seznanja nas z ugotovitvami svojih predhodnikov, sam pa s pomočjo posameznih detajlov in primerjav z drugimi sakralnimi objekti korigira nekatere datacije. O novo odkriti freski na južni strani župnijske cerkve je predaval **Jure Mikuž**, umetnostni zgodovinar s Humanističnega inštituta. S pomočjo primerjav je predstavil razširjenost motiva dvojnega posredništva (Kristusove rane in Marijino mleko) pri nas in na osnovi tega sklepal o posamezniku ali delavnici, ki je upodabljala ta motiv, primerjalno pa je vključil tudi freske s tem motivom od drugod. Poudarjen in interpretiran je bil vpliv srednjeveške, zlasti Bernardove mistike, o Turenčku, stavbi našega prirediteljskega društva, je predaval **Peter Fister**, profesor s Fakultete za arhitekturo. Poudaril je, da je Turenček kot ostanek šmarskega protiturškega tabora redkost v slovenskem merilu, poleg njegove obrambne vloge pa je izpostavil še gospodarsko povezovalno (kašče).

Drugi simpozijski dan se je začel s tremi geološko-geografskimi predavanji. Z geološko zgradbo šmarskega področja nas je seznanjal **Stanko Buser**, profesor na Naravoslovni tehniški fakulteti. Zemeljsko zgodovino je predstavil časovno zaporedno, njene sledi ponazoril s slikovnim gradivom in opozoril na povezanost kamnin in rastlinja. Sledil je dvoavtorski referat **Maje Topole** in **Maura Hrvatina**, raziskovalcev z Inštituta za geografijo, ki sta nam predstavila naravno in družbeno geografijo KS Šmarje. Popisala sta naravne sestavine pokrajine, ki jo je bilo treba zaradi njene majhnosti vključiti v širši geografski kompleks Grosupeljske pokrajine, razložila tip, velikost in

Razmišljanje ob Šmarskem simpoziju

Na zadnjem občinskem svetu je bilo v zvezi s prihajajočim Šmarskim simpozijem izrečenih kar nekaj pavšalnih negativnih sodb. Le dotaknila bi se jih, saj ne mislim prepričevati že prepričanih. Zavedam se, da ima občinska malha omejen obseg, vendar me je zabolela ozkost naših svetnikov že ob sami omembi Cerkve. Ko govorimo o zgodovini šolstva, posebno če sežemo stoletja nazaj, pač moramo ugotoviti, da se je ta dejavnost odvijala v cerkvenih okvirih. V nasprotnem primeru bi potvarjali zgodovino. Najbolje torej, da se z daljno zgodovino ne ukvarjamo, saj s tem nujno samo dokazujemo svojo cerkvenost in s tem omejenost. Sama se ukvarjam že skoraj dve desetletji s slovenskim jezikom

v 16. stoletju, tako da so biblijska in nabožna besedila moje vsakdanje čtivo, saj so predmet mojega raziskovanja. Pa ne bi mogla reči, da sem zaradi tega osiromašena, kvečjemu bogatejša. Predvsem pa nisem zaradi tega cerkvena – ne evangeličanska in ne katoliško. Zgodovina, tudi jezikovna, nas vedno znova preseneča. Uči nas skromnosti, saj nam kar naprej dokazuje, kako pomanjkljivo je naše vedenje o njej in kako omejena in neobvezujoča je naša vsakdanja izkušnja.

Odbor je občinski, saj ga je požegnala občina, torej je bila občinska tudi prireditelj. Bila ni ne šolska in ne cerkvena, čeprav se je odvijala tako v šolskih (v šolski avli četrtak dopoldne) kot v cerkvenih

lego naselij, govorila o prebivalstvu ter izpostavila povezanost naravne in družbene geografije. O ozemlju župnije Šmarje na zemljevidih in katastrih je govoril domačin **Jože Miklič**, zemljemerec z MOP - Geodetske uprave RS. Pregledal je številne zemljevide od 16. do začetka 20. stoletja in skušal iz njih razbrati temeljne topografske podatke. Poudaril je še vedno aktualni pomen franciscejskega katastra ter izpostavil preoblikovanja lastniških in parcelnih struktur skozi čas, ki so spremenile videz teh krajev.

Naslednja tri predavanja so bila arheološka. Najprej je o magdalenskih situlah predavala **Biba Teržan**, profesorica arheologije ljubljanske in berlinske Filozofske fakultete. Popisala in interpretirala je reliefne podobe na njih in jih primerjala z vaško situlo, nakar je postavila vse skupaj v širši kontekst in iskala izvire in povezave med njimi. O Magdalenski gori v prazgodovini je govorila **Sneža Tecco Hvala**, raziskovalka z Inštituta za arheologijo. Podala je historiat arheoloških izkopavanj ter navedla muzeje, ki hranijo magdalenskogorske izkopanine. Ameriška zbirka je popisana v knjigi iz leta 1978, medtem ko ljubljanska in dunajska zbirka še čakata na popolno objavo. Predavateljica ocenjuje najdišče na Magdalenski gori kot eno pomembnejših grobišč v jugovzhodnoalpskem prostoru. Tretje arheološko predavanje je bilo o Magdalenski gori in njeni okolici v rimski dobi, predstavil pa ga je Šmarec **Gregor Štibernik**, arheolog-kustos Muzeja v Mengšu. Na osnovi literature je popisal čas izkopavanj in rimskodobna najdišča ter ovrednotil nekatere še neobjavljene najdbe iz Naravoslovnega muzeja na Dunaju.

Družbenozgodovinski sklop je obsegal pet predavanj. Prvo – o družbeno-gospodarski zgodovini Šmarja sredi 19. stoletja – je pripravil **Stane Granda** z Zgodovinskega inštituta Milka Kosa. Izpostavil je ugodno lego Šmarja in njegov pomen kot cerkvenega središča, kot primanjkljaj pa je poudaril zlasti pomanjkanje iniciativnosti prebivalcev. O mohorjanih in članih Slovenske matice v župniji Šmarje je spregovoril **Andrej Vovko** z Inštituta za biografiko. Za splošnim uvodom o obeh družbah je navedel kopico podatkov o njunem članstvu v Šmarju. Družbeno-politično podobo Šmarja med 1918 in 1941 je predstavil **Jurij Perovšek** z Inštituta za sodobno zgodovino, sicer pa Šmarec po očetu. Popisal je stanje v kraju in ugotovil, da je bil družbeno-politični razvoj v Šmarju tak kot drugje na Slovenskem, da pa nasprotja med strankami niso bila nepremostljiva. Kako je bilo v Šmarju v novem veku s cestnim prometom, je v svojem predavanju razložila **Eva Holz** z Zgodovinskega inštituta Milka Kosa. Dolenjska cesta je najdlje na Kranjskem ostala v stanovski lasti. Referat nas je seznanil z gradnjami cest, z njihovimi urejanji in obnovami, z mitnicami in furmani, s pošto in železnico. O šmarskih prometnicah je pripravil predavanje domačin **Peter Verlič**. Podal je kronološki pregled prometnic in opisal pomembnejše med njimi.

Dve predavanji sta bili jezikoslovni. **Vera Smole**, profesorica slovenske dialektologije s Filozofske fakultete in sodelavka Inštituta za slovenski jezik, je predstavila šmarski govor. Označila ga je kot tipično dolenskega s tonemskim naglasom in dvoglasniki, v oblikoslovlju pa je opazila več arhaičnih potez. O toponimih župnije Šmarje je predaval domačin **Jakob Müller**, raziskovalec z Inštituta za slovenski jezik. Za izhodišče je vzel imena 99 krajev, ki so spadala v zgodovinsko župnijo Šmarje – danes je v tej župniji le še 14 krajev – njihovo pripadnost pa je določil s pomočjo matičnih knjig in drugih zgodovinskih virov. Ti viri so mu služili tudi za osnovo njihove jezikoslovne obravnave.

Posebno mesto pripada **Dragu Samcu**, bibliotekarju iz Biblioteke SAZU in bibliografu, ki je pripravil 30 strani obsežen bibliografski prikaz vsega, kar je napisano o Šmarju. Predavanje je osvežil s ponašanjami svojih včasih že kar brezupnih iskanj.

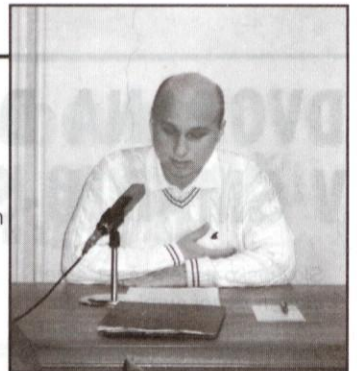
V soboto je bilo predstavljenih osem osebnosti, ki so bile povezane s Šmarjem in njegovo bližnjo okolico. Najstarejši in prvi na seznamu je bil **Jožef Ambrožič**, rojen leta 1737 v Šmarju, sicer pa organist in pesnik. Ohranjenih je 606 njegovih pesmi. O njem in njegovem delu je spregovoril **Marijan Smolik**, profesor s Teološke fakultete v Ljubljani in vodja Semeniške knjižnice. Druga obravnavana osebnost je pesnik in skladatelj **Matevž Kračman**. Zgodbo njegovega življenja nam je posredoval **Kozma Ahačič** z Inštituta za slovenski jezik. Izložil je pesmi, ki so dokazano Kračmanove, jih razvrstil v skupine in ovred-

(nadaljevanje s 1. strani)

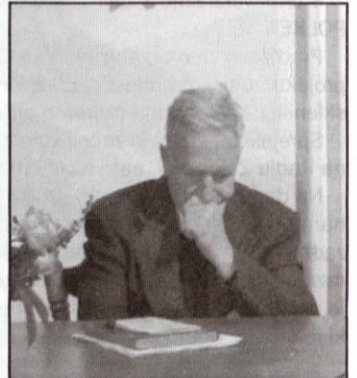
notil. Tretja glasbeno-pesniška osebnost s tega področja je bil **Ivan Zorman**, rojen leta 1889 v Šmarju, od svojega četrtega leta pa je živel v Ameriki. Objavil je pet slovenskih pesniških zbirk in komponiral skladbe na osnovi svojih ali tujih besedil. O njem je napisala predavanje slovenska Američanka **Patricia Walsh**, muzikologinja in psihologinja, ki trenutno živi v Pennsylvaniji in je to izkoristila tudi za pregled Zormanovega arhiva v Clevelandu in za – zlasti glasbeno – analizo njegovih del. Kar sto let starejši je bil jezikoslovec **Janez Primic** iz Zaloga pri Škofljici, Kračmanov učenec, pri 25 letih pa prvi profesor slovenskega jezika na graški univerzi. O njegovi žalostni življenjski zgodbi in o raziskovanju njegovega dela je govorila **Jožica Narat** z Inštituta za slovenski jezik, ki je za objavo pripravila še analizo enega od njegovih nemško-slovenskih jezikovnih učbenikov. Sledila je pisateljska skupina. O opusu **Ivana Laha**, ki je mlada leta preživel v Šmarju, je predaval njegov sin **Andrijan Lah**, slavist in samostojni kulturni delavec. Popisal je njegovo študijsko, službeno, pisateljsko in ideloško pot. Pozornost je zlasti posvetil njegovim zgodovinskim povestim ter izpostavil knjigo *Uporniki* iz leta 1906, ki je najbolj povezana z domačimi kraji. Drugi predstavljeni pisatelj je bil **Ludve Potokar**, doma s Cikave, po letu 1945 pa je živel v Avstriji, Kanadi in ZDA. Njegovo življenjsko in pisateljsko pot je natančno popisal **France Pibernik**, slavist s posebnim zanimanjem za zamolčano književnost. Potokarjevo delo je pri nas premalo znano in upoštevano – med poznavalci velja za enega naših najboljših pisateljev – lokalno pa je zanimiv zlasti roman *Krivi vir*, ki govori o predvojnih razmerah v Šmarju. Letos bi se mu lahko oddolžili s praznovanjem njegove osemdesetletnice. O svojem očetu arhitektu **Janezu Valentinčiču**, Plečnikovemu učencu in sodelavcu ter predavatelju na Fakulteti za arhitekturo, je govorila **Špela Valentinčič Jurkovič**, tudi sama arhitektka z glavnimi zaslugami za kvalitetne šmarske obnove. Zadnji je bil na vrsti Šmarec **Ljubo Vilar**, ljubiteljski igralec, ki je spregovoril o spominih na igralca **Maksa Furijana**, ki je zadnjih 27 let svojega življenja preživel v Šmarju in se dejavno vključil v krajevno kulturno življenje. Sodeloval je kot režiser, igralec in masker.

Trudili se bomo, da bodo naslednje leto predavanja izšla v knjižni obliki.

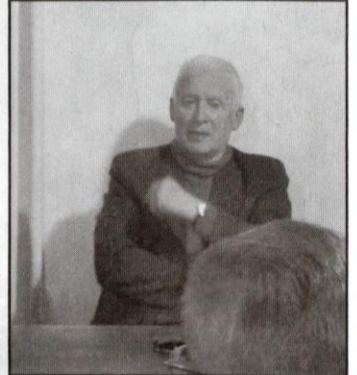
Jožica Narat

Kozma Ahačič

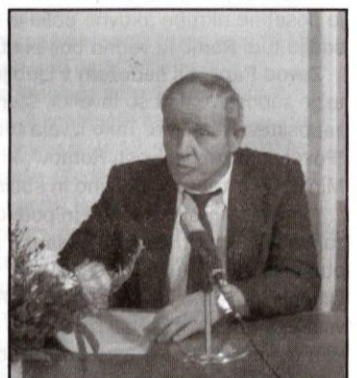
Marijan Smolik

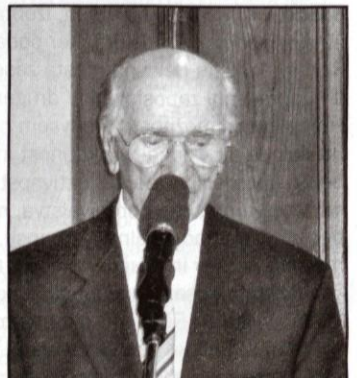
Andrijan Lah

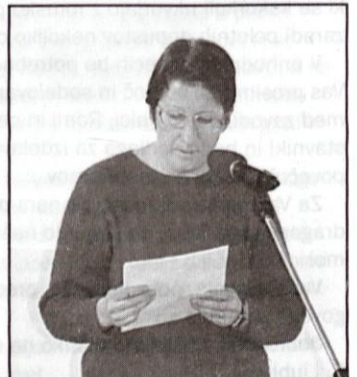
Špela Valentinčič Jurkovič

Ljubo Vilar

Franc Vrbinc (častni gost)

Jožica Narat Jožica Narat

500 LET ŠOLE V ŠMARJU

BLAGOSLOV JUBILEJNEGA SLOMŠKO-VEGA ZVONA (nadaljevanje s 1. strani)

Pred mašo je nadškof dr. Franc Rode blagoslovil spominski Slomškov zvon.

prispevali leta 1982, ko so jeklena zvonova nadomestili s tremi bronastimi. Ker se zvonovi med seboj glasovno niso ujemali, so si predvsem pritrkovalci želeli zamenjati tudi najstarejši (preliti) zvon iz leta 1924. (Vira: Lojze Štrubelj; iz prakorenin v drevo današnjih dni in Monika Kastelic; Zgodovina šmarskih zvonov in razvoj pritrkovalstva). Na predvečer slavnostnega začetka simpozija, posvečenega visokemu jubileju šolstva v Šmarju, se je ta želja uresničila - ljubljanski nadškof in slovenski metropolit dr. Franc Rode je blagoslovil jubilejni Slomškov zvon. Stari zvon, ki je tudi precej poškodovan, bo še vedno zvonil, vendar "solo" in bo imel vlogo navčaka.

Kljub delavniku ter vetrovni in izredno mrzlemu vremenu se je pred šmarsko cerkvijo zbrala množica vernikov iz domače in sosednjih župnij ter s svojo številčnostjo marsikoga presenetila. V imenu celotnega župnijskega občestva je nadškofu dobrodošlico izrekel Pavel Štrubelj. Moški pevski zbor Šmarje-Sap je pred blagoslovom petega šmarskega zvona zapel dve priložnostni pesmi, Alojzij Mehle pa je recitiral Gregorčičevo pesem Zvon. Slovesnemu blagoslovu in maziljenju zvona je sledila simbolična predaja zvona svojemu namenu. Z izrezljanimi in okrašenimi lesenimi kladivi so to napravili nadškof dr. Franc Rode, župnik Jože Mrvar ter predstavnik šmarskih pritrkovalcev Jože Mehle. Takoj za tem je dvigalo podjetja Dvig zvon dvignilo v zvonik.

Blagoslovu je sledila slovesna maša, pri kateri je prepeval združeni cerkveni pevski zbor pod vodstvom Barbare Černe in ob spremljavi organista Robija Mehleta. V slovesni pridigi je nadškof dr. Rode opozoril na Jezusove besede o svojih učencih: "Če bodo ti umolknil, bodo kamni vpili." Poudaril je, da so te besede v sodobnem svetu posebej primerne prav za zvon ter za pokončnega učitelja in vzgojitelja. Tudi zaradi te povezave med zvonom in šolstvom se slovenskemu metopolitu nabava jubilejnega zvona ob 500-letnici šole v Šmarju zdi še posebej posrečena poteza. Zbrane vernike je opozoril na pomen cerkvenega zvona za slovenskega človeka skozi zgodovino ter na dejstvo, da sta za svoje literarno ustvarjanje v zvonjenju dobila navdih tudi Ivan Cankar in France Prešeren. "Zvon prebujajo k drugačnemu dojemanju življenja, zvon kliče k stiku z Bogom. Glas zvona je glas vere in upanja za človeka, glas, ki naznanja dan brez večera. Glas zvona pa neprestano opozarja tudi na minljivost zemeljskega življenja. Mogoče bi prav zato nekateri zvonove radi utišali," je dr. Rode zaključil svojo pridigo.

Ob koncu maše se je nadškof dr. Franc Rode zahvalil vsem, ki so darovali za zvon, številnim obiskovalcem in pevskega zboru za lepo sodelovanje pri sv. maši, župniku Jožetu Mrvarju za skrb za versko življenje v župniji, organizatorjem in udeležencem Šmarskega simpozija za proučevanje šmarske zgodovine ter krajanom in krajevnim organizacijam za medsebojno sodelovanje. "Naj bo Šmarje-Sap s svojim ponosom na 500-letnico šole v kraju zgled tudi ostalim krajem v širšem slovenskem prostoru!" je poudaril dr. Rode.

Svojim faranom se je ob zaključku še enega uspešno dokončanega projekta zahvalil tudi vidno ganjeni župnik Jože Mrvar, nadškofu dr. Rodetu pa je zahvalo za pastoralni obisk v šmarski župniji izrekel Marjan Štrubelj.

Po maši se je iz zvonika prvič oglasil tudi novi zvon, nadškof dr. Franc Rode se je v Turenčku srečal s predstavniki šmarske župnije, žene in dekleta pa so s pecivom in kozarčkom rujnega postregle navzoče. Priložnost za klepet se je tako ponudila sama od sebe.

Janez Pintar

Šmarski moški pevski zbor je ob blagoslovu zvona zapel dve priložnostni pesmi.

UVOD V SKLEPNI DEL PRAZNOVANJA 500 LETNICE ŠOLSTVA V ŠMARJU-SAPU

Praznovanje 500 letnice šolstva je stopilo v sklepni del praznovanja. Za nami so že številne prireditve in srečanja, ki so se dodobra vtisnile v spomin slehernega občana naše občine, da v tem obdobju praznujemo tako pomembno in častljivo obletnico. V organizacijskem odboru si zato vse od izvolitve na občinskem svetu prizadevamo, da je to praznovanje vseobčinsko in da je to priložnost za vse organizirane skupine, ustanove in posameznike v občini, da prispevajo svoj kamenček v mozaik celotnega praznovanja. In do sedaj smo bili po oceni drugih v tem uspešni, saj delujemo povezovalno in ne izključujemo nikogar, ki želi pri tem sodelovati. Seveda je občasno zaznati tudi kritiko na naše delo in različne poglede na dosedanje naše opravljeno delo. Kritiko, če je upravičena, sprejemamo in jo pri nadaljnjem delu tudi upoštevamo. Prav na vse pa tudi ne moremo pristati.

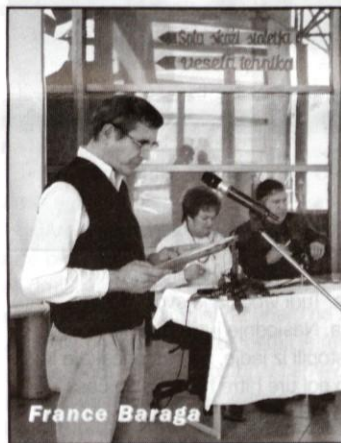
Matjaž Trontelj

S tega vidika lahko tudi zapišemo, da smo po mnenju udeležencev šmarskega simpozija pripravili izredno vsebinsko bogat simpozij, ki je potekal od 16. 10. do 18. 10. v Šmarju-Sapu. Vedno polni dvorani (avla šole in Turenčka) udeležencev simpozija različnih družbenih profilov, živahni in dinamični predavatelji z bogato tehnično logistiko, prisotnost medijev in televizije, vedno na razpolago pogostitev in možnosti številnih neformalnih druženj, vse to je zaznamovalo tridnevno praznično dogajanje.

Organizacijski odbor je tako s tem simpozijem uresničil enega od svojih ciljev, da načrtno, sistematično in usklajeno pripravi potek praznovanj. S tem simpozijem, ki je uvod v sklepni del praznovanj, pa organiziranih prireditev na to temo še ni konec. Simpozij je bil le del teh praznovanj, ki pa je imel izjemno pomembno vlogo. V prihodnjem letu so načrti jasni:

- Šmarski simpozij je potrebno pripraviti še v pisni obliki (konec aprila 2004);
- Okrogla miza na temo današnje podobe šole v sodobnem svetu na pragu EU;

ŠTIRI LISTINE O ŠMARSKI ŠOLI

France Baraga

Za obdobje v 16. stoletju je značilen razcvet župnijskih šol, v katerih so duhovniki poučevali nadarjene dečke, ker se je kazala močna potreba po klerikih. Mladi pa so se bolj kot iz religioznega prepričanja za duhovni uk odločali predvsem zaradi dobrega stanu in varne eksistence. Učenci so izza katedra cerkvenega reda na izust osvajali verske obrazce, očenaš, vero, nauk o pokori, psalme in smrtno grehe v latinskem jeziku. Šele nato so se lotili branja, ki pa je bolj spominjalo na slepo sledenje besedam, ki so se jih poprej naučili na pamet. Temu je sledilo pisanje na tablice in

še lepopisne vaje s peresom. Pouk je bil najosnovnejša, elementarna oblika izobraževanja, ki ga danes imenujemo schola primitiva.

V letu 2004 bo obletnica prelomnica za historični kolos šmarskega izobraževalnega procesa. Pred petimi stoletji, zgodovina je pisala 8. julij 1504, je tedanji šmarski župnik **Mihael Sterlecher** za voditelja župnijske šole postavil svojega mladega kaplana, Ribničana **Štefana Pechlarja**. Izpričan obdobje štejejo za začetek organiziranega šolstva v Šmarju-Sapu. Eden najbolj kompetentnih poznavalcev cerkvenih arhivov, mag. **France Baraga**, se je lotil študije dokumentov, ki so v štirih listinah ohranili zametke šmarskega šolstva. Raziskovalni motiv ga je usmeril v knjižne hrambe oglejskega patriarhata, v knjižnico v Vidmu (Udine), kjer je našel spise, pisane v kurzivni humanistiki, in datirane z datumi od aprila pa do konca leta 1504. Listine odkrivajo, da je bil Štefan Pechlar, rojen 1481, po rodu Ribničan, sin duhovnika **Ivana Pechlarja** in neporočene ženske. Čeprav se katoliški duhovniki tudi tedaj niso smeli poročati, je Štefan živel v urejeni družini, ki se je od ostalih razlikovala le po tem, da ni bila uradno priznana. "Štefan Pechlar se je rodil na pragu odločilnega časa, ki je Slovincem prinesel pisano besedo in v katoliški obnovi obuditev tradicionalne katoliške vernosti," je v referatu poudaril mag. Baraga. Reformacija se je namreč razvila v protestantsko smer, ki je duhovnikom dovoljevala zakonsko življenje, in v katoliško obnovo s celibatom. Štefan Pechlar je bil mladenič bistrega duha, vedoželjne narave, zato se je samostojno naučil branja in pisanja. Ker pa ni pridobil formalne izobrazbe, ki bi mu podeljevala naslov magistra, ga je šmarski župnik imenoval "začasni vodja mojih šol". Postal je rector scholarum, kar pomeni vodja dijaškega doma in peščice dijakov. Učitelj Pechlar nad seboj ni imel višjega od sebe, pri pouku so mu celo dodelili pomočnika. Teden dni pred poveljeno nalogo šolnika ali sholastikusa ga je Sterlecher imenoval tudi za svojega kaplana. Za opravljanje te službe je potreboval tudi mašniško posvečenje, ki je bilo zanj izreden pogoj, če je želel obdržati službo šolnika. Za to pa je potreboval spregled od nezakonskega rojstva, saj ga je župnik na mesto kaplana postavil zaradi poštenega življenja in obilice vrlin. Ker mladenič ni dočakal spregleda tudi po letu dni, se je ponj odpravil sam. Romal je k papežu v Rim. O tej nameri, razlaga raziskovalec Baraga, priča zadnje, četrto pismo. "Verjetno se je v Rim tudi odpravil, a za njim se je potem izgubila vsaka sled," je mag. Baraga zaključil s prebiranjem cerkvenih listin. Očitno je bila šmarska župnijska šola zasnovana na izključni ideji duhovnika Mihaela Sterlecherja, ki pa ni preživela ne njegove ne učiteljeve smrti.

Barbara Pance

- Slovesna akademija ob zaključku praznovanj (junij 2004);
- Koordinacija posameznih društev pri njihovih prireditvah (januar 04 - junij 04) in drugo.

Ob zaključku simpozija se želimo v imenu celotnega organizacijskega odbora zahvaliti prav vsem, ki so za simpozij prispevali svoje znanje, sredstva ali pa svoj prosti čas. Mnogo je posameznikov, ki so vsak na svoj način in s svojo prizadevnostjo v pripravi na simpozij ali med simpozijem sodelovali in naštevanje vseh bi bilo predolgo in, če bi nekoga izpustil, bi naredil še krivico.

Iskrena zahvala generalnemu pokrovitelju simpozija Občini Grosuplje in Občinskemu svetu Občine Grosuplje.

Posebna zahvala basbaritonistu g. Marku Finku, Tini Šlajpah, Vokalni skupini Šmarnice in MPZ Šmarje-Sap za pomoč pri slovesnem začetku in koncu simpozija.

Zahvala programskemu vodji simpozija, kolektivu in vodji šole v Šmarju-Sapu, celotni župniji Šmarje-Sap, KS Šmarje-Sap in vsem medijskim hišam za korektno in sprotno obveščanje o dogajanju na simpoziju (Delo, Dnevnik in Slovenske novice, Radio Slovenija, Družina, Grosupeljski odmevi, Zeleni val, Radio Vatikan, Radio Ognjišče in drugi...). Posebna zahvala ekipam TV Grosuplje, Radiu Vatikan in Radia Ognjišče za celotno snemanje simpozija.

Omenjeni zaključek simpozija je za člane odbora nova spodbuda za še večjo angažiranost pri projektu praznovanj in že sedaj vabim vse, ki se želijo pridružiti temu dogajanju, da se nam priključijo s svojimi programi in idejami, vse ostale pa, da se odzovete povabilu na številne prireditve.

Matjaž Trontelj, predsednik organizacijskega odbora ob 500-letnici šolstva v Šmarju-Sapu

OTVORITEV ŠMARSKEGA SIMPOZIJA

nadaljevanje s 1. strani

izobraževanje mladih, kar je pogoj za lepšo prihodnost.

Matjaž Trontelj je na kratko orisal delo občinskega organizacijskega odbora ter Šmarski simpozij označil za enega od dveh vrhuncev praznovanja 500-letnice šole v Šmarju. Drugi vrhunec je napovedal za konec š. l. 2003/04. Do takrat naj bi Šmarski simpozij izšel tudi v pisni obliki. Za požrtvovalno delo se je zahvalil predvsem programskemu vodji Simpozija prof. Jakobu Müllerju, Občini Grosuplje se je zahvalil za finančna sredstva, kolegom svetnikom pa, da so ta sredstva izglasovali.

Tudi župan **Janez Lesjak** je izpostavil delo prof. Jakoba Müllerja, za opravljeno delo pa se je zahvalil tudi krajanom in občanom, sedanjim in bivšim šmarskim učencem ter organizatorjem Simpozija. Izrazil je veselje nad odločitvijo, ko si je skupina občanov zadala nalogo, da pozabi iztrga vsaj delček zgodovine. "Poltisočletna zgodovina šole v Šmarju pričča, da je bila želja po izobraževanju prisotna že v davni preteklosti, današnji razvoj pa je bil tiakovan pred petimi stoletji. Pri tem dejstvo, da se je upravno središče premaknilo iz Šmarja v Grosuplje, sploh ni pomembno," je poudaril ter izrazil upanje, da bo Šmarski simpozij zagledal luč sveta tudi v pisni obliki.

Direktor Vladnega urada za verske skupnosti dr. **Drago Čepar** je Šmarski simpozij označil za šolski primer sožitja med državo in civilno družbo. Poudaril je, da se je o odprtih vprašanih potrebno odkrito pogovarjati ter iz tega, da so se v praznovanje 500-letnice šole v Šmarju vključili občina in občinski svet, krajevna skupnost, župnija, krajevna društva, šola... in številni posamezniki izluščili, da so bili ti pogovori očitno uspešni.

Janez Pintar

Tina Šlajpah je nastopila s kljunasto flavto, ...

Dušan Mlačnik (logotipa) pa s citrami.

Župan Janez Lesjak

Župnik Jože Mrvar

Drago Čepar

ZANIMIVOSTI, KINOLOŠKI KOTIČEK, ZA HEC...

NAJBOLJŠI ČLOVEKOV ŠTIRINOŽNI PRIJATELJ NI STOL - AMPAK PES

KUŽNI KAŠELJ Psov

se letos ob začetku hladnega vremena ponovno pojavlja. Povsod, kjer se zbira večje število psov (pasje šole, razstave, tekmovanja), je možnost za okužbo več, zato je pomembno, da bolezen prepoznamo in je ne zamerjamo za druge s podobnimi znaki. Ob pogledu na psa, ki je izbruhal penasto slino, pomislimo na najhujše, še posebej, če skrbnik nima s psom tesnega stika oz. ga vidi le tu in tam.

Pripravek je povzet po besedilu Katje Skulj, dr. vet. med. iz Klinike Loka.

Kužni kašelj je mešana okužba z več virusi in dvema bakterijama. Inkubacijska doba (t.j. čas, ki mine od stika z drugim psom, ki kašlja, pa do izbruha znakov bolezni) je ponavadi en teden (lahko 4 do 10 dni).

Znaki kužnega kašlja so suh, dražeč kašelj, ki se pojavlja v prvi treh dneh ponavadi ponoči. Pes lahko zaradi napenjanja ob kašljanju celo izbruha nekaj penaste bele slin, če pa ima poln želodec, lahko tudi hrano. Prvi trije dnevi oz. predvsem noči so najhujši. Potem se kašelj pojavlja le ob fizičnem naporu ali ko se pes razburi, vendar ponavadi ne bruha več. To traja še 4 do 10 dni.

Psi so kužni, kar pomeni da bolezen lahko prenesejo na druge pse, še 1 teden po prenehanju kašljanja. Okužba se prenaša z izdihanim oz. izkašljanim zrakom.

Zdravljenje: Bolezen ponavadi mine v enem do dveh tednih. Ker pa je pri večini psov kašelj zelo dražeč in izčrpajoč, moramo kužni kašelj zdraviti po navodilih veterinarja, zato pa je potreben obisk v veterinarski ambulanti.

Ne svetujem, da kužni kašelj zdravijo lastniki sami, saj lahko pride do komplikacij, kot sta bronhitis in pljučnica. Če pa se pes slabo počuti in ima vročino, bo veterinar predpisal še antibiotike. Ob dajanju antibiotikov je potrebno psu v prehrano dodajati skuto ali jogurt, da ne pride do driske in prebavnih težav. Če pes teh dodatkov v prehrani ne mara, mu predpišemo kapsule, ki jih mora pes dobivati skupaj z antibiotiki.

V času, ko pes kašlja, ne sme imeti fizičnih naporov. V prvih treh dneh naj bodo tudi obroki manjši, saj pes s polnim želodcem ob napadu kašlja lahko izbruha vsebino želodca. Hrana mora biti kvalitetna, predvsem

moramo poskrbeti za zadostno oskrbo z vitamini. Najboljše je, da v času bolezni dodajamo vitaminsko mineralne dodatke.

Sprehodi naj bodo kratki, le za opravljanje potrebe. Na normalno fizično aktivnost lahko pes preide teden dni po prenehanju kašljanja.

Stik z drugimi psi: Pes naj nima kontakta z drugimi psi vsaj še en teden po prenehanju kašljanja, saj jih lahko okuži. Predvsem je nevaren tesni kontakt, ko pride do izmenjave slin (pitje iz iste posode, igranje z istimi igračkami), pa tudi vožnja v istem avtu ni priporočljiva.

IZ ČAROVNIŠKE BELEŽNICE

Dediščina izpred davnih let, ko so bili daleč naokrog najbolj medicinsko izobraženi ljudje brivci, in so zeliščarke in vračarice znale pozdraviti največ človeških pa tudi živalskih težav, so tudi uroki in izreki. Današnja videnja potrjujejo trditev, da energija sledi misli. Včasih bi rekli: če si nekaj dovolj močno želiš, se to resnično zgodi! Moč pozitivne misli so uporabljali nekoč in jo spet cenimo danes.

Metka Jeršek v svoji knjigi piše: "Danes smo dostikrat zaskrbljeni zaradi zdravljenja in počutja hišnih ljubljencev, v preteklosti pa so čaravnice pogosteje bile kovalke uroke za zdravljenje in plodnost živine, od katere je bilo odvisno preživetje večine kmečkih družin."

V zabavo ali za uporabo nekaj iz Knjige urokov Metke Jeršek:

Če se vaš pes boji neviht, petard ali drugih psov, ga opogumite s čarnimi besedami: "Vsaka pasja dlaka naj iz strahopetca naredi junaka." Za zdravljenje in dolgo življenje psov uporabite urok: "Naj pes postane zdrav zares, vključen v življenje ples." Za pasjo prijaznost, proti pretirani popadljivosti si pomagajte z besedami: "V ljubezni in milini tale pes naj zdaj se slini." Če je bil pes zelo star, bolan ali utrujen, so ga v starih časih čaravnice zdravile z urokom: "Polne žile, dobre vile, konjske grive v barvi dive, crknjen pes je vstal med žive."

Večjo plodnost živali in zdravo rast njihovih mladičkov spodbujajo čarne besede: "Lonec, posoda, bakreni ponviček, zraste naj ptiček, kozliček, teliček, pa tolsti žrebiček in zvesti psiček." Na koncu dodajmo še splošni urok za zdravljenje vseh živali: "Veliki in mali primerki živali so zdravi postali v perju in dlaki ter drugi navlaki." Pri uporabi urokov skrbno pazimo, da si ne želimo nič takega, kar bi lahko komu škodovalo, kajti vsaka negativna energija, ki jo sprožimo, se slej ko prej obrne proti nam, poudarja Metka

Jeršek.

Knjigo urokov, kjer lahko najdemo "čarobne formule za prijetno spreminjanje življenja", kot pravi avtorica, je izdala založba Debora pod uredništvom mag. Branka Gradišnika.

PRVA POMOČ - PES IMA POVIŠANO TEMPERATURO

Staro navodilo, da je vroč pasji smrček zanesljivo znamenje povišane telesne temperature, že dolgo ne velja več. Kot pri človeškem bolniku tudi pri pasjem velja prvo vprašanje zdravnika po temperaturi, zato jo mora vsak skrbnik znati izmeriti, hkrati pa tudi poznati njene normalne vrednosti. Te se gibljejo med 38 °C in 39 °C, temperaturo pa izmerimo v danki. Psa je potrebno umiriti, pomočnik naj ga drži, toplomer pa se rahlo namaščen z vazelinom ali oljem vstavi 2 do 3 cm globoko v danko. Živosrebrna kroglica ali tipalo elektronskega toplomera naj se dotika stene črevesja, zato je toplomer potrebno rahlo nagniti. Po približno pol minute se temperaturo odčita, toplomer pa je potrebno očistiti in razkužiti. Glede na nizke cene toplomerov naj bo v domači pasji lekarni toplomer le za psa, tak, ki ima tam, kjer je živo srebro, zaobljen del in ne konico, saj se ta lahko stre. Verjetno ni potrebno posebej poudarjati, da je za vsak poseg potrebna nežnost in previdnost.

Mojca Sajovic

POTEPANJE PO EGIPTU

(9. del)

Ob 12.00 smo se vkrcali na ladjo. Začelo se je tridnevno nepozabno potovanje z ogromno ladjo po Nilu. Velikanska ladja. Luksuz. Nastanili smo se v dvoposteljne sobe z lastno kopalnico. Drugo nadstropje. Sobe so imele balkonček, s katerega je bil čudovit pogled na bregove Nila. Ladja se je začela premikati. Sploh nisem imela občutka, da se premikamo. Samo stala sem na balkonu in preprosto uživala.

Popoldne smo se ustavili. Ogledali smo si tempelj ob naši poti nazaj proti severu, Kom Ombo. Ko smo izstopali z ladje, smo dobili listek, s katerim smo se lahko vrnili nazaj na ladjo. Povedali so nam, kdaj ladja odpluje. Torej smo morali paziti na uro, sicer bi ladja odplula brez nas. Že takoj, ko smo izstopili, so nas obkročili otroci in prosili bakšiš. Veseli so bili tudi bonbona ali kemičnega svinčnika. V daljavi smo zagledali ogromno "zgradbo". Da smo prišli do templja, smo se morali malo sprehoditi. Pa kar pohiteti smo morali, ker nam na ladji niso dali veliko časa. Bližje ko sem prihajala, bolj me je prevzemala veličina. Ogromni stebri! Ob templju so bile številne stojnice. Vse so nam hoteli prodati.

Značilnost templja Kom Ombo je ta, da poteka v dveh simetričnih smereh. Gradili so ga Ptolomejci. Prvotno je bil tempelj ograjen, vendar so opeko pokradli. Posvečen je dvema bogovoma, Horusu, bogu neba, in

Pogled z ladje na breg Nila. - Foto Branka Škufca

Soboku, bogu krokodilov. Sem so prihajali romarji, kajti tukaj so bili zelo dobri zdravniki.

Po ogledu smo se vrnili na ladjo. In zopet zapluli. Imeli smo nekaj časa pred večerjo, ki je bila ob sedmi uri. Odšla sem v svojo sobo, ki sem jo delila s sestro in malo počivala.

Sedem zvečer. Večerja. Odpravimo se po stopnicah v pritličje, kjer je bila jedilnica. Vrata so bila zaprta. Čudno. Potem pa kar naenkrat zaslišimo bobne. Od kod pa sedaj ti prečudoviti zvoki? Vrata se odpro in ven priplešejo šef kuhinje in pomočniki. Vsi igrajo inštrumente in plešejo. Po končani predstavi je bila na vrsti dobra večerja. Ko pa sva se s sestro po večerji vrnili v najino sobo, spet presenečenje. V predsobi naju je čakal Arabec, narejen iz odeje, rjuhe in na nosu je imel moja sončna očala. To sva se smejala! In ne boste verjeli, vsi smo imeli narejene Arabce. Hodili smo drug k drugemu, si jih ogledovali in se zabavali ter hitro naredili nekaj fotografij za spomin. Postrežki so nas opazovali in spremljali naše reakcije. Veseli so bili, da so nas uspeli nasmejati.

Sledil je zabavni večer v posebni sobi na ladji, namenjeni zabavi. Plesali smo in prijetno klepetali. Večina se nas je po plesu odpravila na palubo ladje. Usedla sem se na stol in opazovala lučke na bregovih Nila. Uživala sem. Ker se je ladja premikala, je malo pihljalo, kar nam je vsem zelo prišlo. Počivala sem in razmišljala. V Egiptu res čas počasneje teče. Kateri dan je že danes?

Naslednje jutro smo imeli napovedan ogled naslednjega templja ob naši

Tempelj Kom Ombo

poti proti severu. In to zelo zgodaj. Torej bo potrebno kmalu v posteljo. Utrujenost se je večini od nas že opazila. Tudi vročina je svoje dodala.

Prva noč na ladji. Spala sem kot ubita. Naslednje jutro bujenje ob pol sedmih. Ogled templja Edfu. Ko smo izstopili iz ladje, so nas pričakale kočije in kočijaži. Do templja je bilo približno pol ure hitre hoje. Pa še časa nismo imeli veliko. Pohiteti smo morali. Kočijaži nas niso mogli razumeti, zakaj se ne peljemo, zakaj tako hitimo. Bili zelo vsiljivi, hoteli so nas peljati. Jasno. To je njihov zaslužek. Opazila sem rivalstvo med kočijaži. Spominim se kočijaža, ki se mu je polomilo kolo. Žalostno. Drugi so vozili mimo njega, on pa je hotel kočijo nekako usposobiti za vožnjo. Revez. Tisti dan je ostal brez zaslužka.

Edfu. Najbolj ohranjen tempelj v Egiptu. Posvečen je bogu Horusu, bogu sonca. Horusa predstavlja sokol, ki nas je pričakal na vhodu v tempelj. Po hitrem ogledu smo hoteli nazaj na ladjo. Zopet so nas kočijaži želeli peljati. A mi, navajeni na hojo, smo kar vztrajali pri svojem. Niso nas mogli razumeti.

Sledil je obilen zajtrk. Imeli smo bogato izbiro. Po zajtrku pa prosto dopoldne za lenarjenje na premikajoči se ladji. Super smo se imeli. Dopoldne sem malo spala, se sprehajala po ladji, sedela na balkonu, opazovala dogajanje na bregu Nila. Redka drevesa, palme, nekaj hišic ali bolj rečeno koč, otroci, ki se lovijo, starček z osličkom, sipine, pesek... Vzela sem kamero in snemala.

(se nadaljuje) - Branka Škufca

Vožnja z ladjo po Nilu

ČAS JE VSE SPREMENIL

Ženica v starosti visoki že rojstno vas je obiskala še. Prispela je v rojstni kraj in komaj prepoznala kaj.

Rojstne hiše ni nikjer, čas spremenil je že vse.

Na mestu stare lepa nova hiša zdaj stoji, a kaj, ko spominov nanjo ni.

Sosede, ki jih je poznala, v vasi je iskala. Sošolke in sošolce svoje rada bi našla, a nikjer ni več nikogar. Le sošolka ena sama je, ki še sama zase več ne ve.

Ženica razočarana se je domov vrnila, ker prijatelj in znanec ni več dobila. Kot pozabljena na svetu se je počutila, a v sebi življenje je trdno še nosila.

Čas spreminja vse.

Zabriše iz mladosti nam spomine, saj vse na svetu enkrat mine.

Jožica Sklepič

NA NEKI ULICI

Na neki ulici so v večini ločenci.

Otrok joka, toži, da sosede v dušo boli.

Na sodišču urejajo papirje, tepejo se za premoženje. Zakaj si delajo trpljenje? Zakaj si trgajo lastno perje?

Gledam jim v oči, a rešitve ni nobene. Komaj se poroči, že išče drugega ali žene. In se ga na čevelj dene.

Karolina Zakrajšek

NAJ TE SEN OBUDI

Ko se očke poklopijo in se dih umiri, ko ročice se sklenejo s tišino noči - Pssst! Vsi glasovi, zdaj detece spi.

Spokojnost je mesec in skržati so noč; tako dan v sen ponikne, izgubi svojo moč.

In ko sapa večera kožo nežno zdrhti in ko ročica nemirno po odeji zdrsi - Stran! vsi vetrovi, v brezdanjost noči.

V duši nemir je, je mir, ki duši; bo detece zdravo, bo živa ta kri?

S šepetom preneznim, ki uho pomiri, odgovori mi utrinek, ki spokojnost zblesti; stran s strahovi, so dvomi, so zli, v bitju prelestnem val življenja kipi!

In še preden zanos se v srcu zmiri, počasi se, leno odpro otroške oči.

Mežikajo medlo, iščoč moje sledi, a sled je le solza, ki s šepetom polzi; Pssst! malo dete, zdaj mirno zaspi, tiho očke poklopi, naj te sen obudi.

Damjan Perme

ZDRAVSTVO, SOCIALA, VARSTVO OBČANOV

ŽIVIMO ZDRAVO

Delavnice o zdravem življenju v Družbenem domu v Grosupljem.

Prav vsi kdaj pomislimo, da bi morali nekaj storiti, da bi bilo naše življenje bolj zdravo. Še bolj to občutimo takrat, ko se z boleznijo soočimo sami ali naši bližnji. Bolezni nastanejo zaradi različnih vzrokov in na mnoge še ne moremo vplivati. Na tiste, ki so povezane z našim načinom življenja, pa lahko vplivamo s spremembo svojih navad.

Projekt Živimo zdravo se iz Pomurja širi po celotni Sloveniji. V ljubljanski zdravstveni regiji ga bomo prvič vzorčno izvedli v Grosupljem. Strokovnjaki bodo predstavili informacije o tem, katere navade ogrožajo naše zdravje, kako ugotovimo ali smo ogroženi, predvsem pa spoznanja o tem, kakšen je zdrav način življenja in kako se mu čim bolj približati v praksi.

Delavnice bodo potekale v Družbenem domu v Grosupljem od novembra do aprila prihodnje leto. Potekale bodo tudi druge prireditve, v katere bomo vključili čimveč posameznikov in organizacij iz Grosupljega. Vabimo vse, ki bi želeli na kakršenkoli način prispevati k širjenju ideje o zdravem načinu življenja, da se nam pridružite.

Projekt Zavoda za zdravstveno varstvo Ljubljana so močno podprli že na Občini Grosuplje in v Zdravstvenemu domu Grosuplje, za kar smo hvaležni županu g. Lesjaku in direktorju ZD g. Merviču.

Za vse prebivalce bo vstop na delavnice prost. Prvič se bomo srečali 18. novembra ob 18.30 uri in spregovorili o dejavnih tveganjih za zdravje ter predstavili program in načrt aktivnosti do pomladi. 25. novembra bomo skupaj ugotavljali, kako in koliko nas ogrožajo kronične bolezni. Določali bomo indeks telesne mase in procent maščobe v telesu. Ponovno se bomo srečali 2. decembra ob 18.30 in spoznali dejavnike tveganja za bolezni srca in ožilja, si izmerili krvni tlak in se pogovorili o sladkorju in maščobah v krvi.

Delavnice o gibanju, zdravi prehrani, pravilnem kuhanju in drugem bomo nadaljevali v januarju, o čemer vas bomo še obveščali.

Vabimo vas, da si vzamete čas in se udeležite delavnic, s čimer boste naredili velik korak k bolj zdravemu življenju.

Tatjana Kofol Bric

TEST HITRE HOJE V GROSUPLJEM

Že na letošnjem spomladanskem testu hitre hoje smo obljubili, da se jeseni zopet srečamo. Obljubo smo držali in v okviru CINDI programa ZD Grosuplje izvedli test hoje 11. 10. 2003. Vsi zagnanci, tisti, ki smo test pripravili in tisti, ki so se ga udeležili, smo se zbrali pri grosupeljskem pokopališču. Po vpisu in pregledu pri zdravniku smo se odpravili na start. Dva kilometra dolgo pot proti Sp. Slivnici smo premagali vsi. Bravo mi!

Testa se je udeležilo lepo število ljudi. Ti ljudje vedo, kaj je zdravje in ga znajo ceniti, vedo, da nič ne pride samo od sebe, da je potrebno za vse v življenju, tudi za zdravje, nekaj narediti. Veseli smo vas.

Ne nazadnje smo veseli tudi naših sponzorjev: Radio zeleni val, Komunalne gradnje Grosuplje, gasilci Spodnje Slivnice in ZD Grosuplje.

Vsi, ki se niste upali priti in vam je malo žal zaradi tega, pa vas vabimo na test hoje zopet spomladi 2004, kdaj, pa boste obveščeni preko medijev.

za LPPS ZD Grosuplje, Irena Koritnik

TABOR MLADIH V SEMIČU Z UDELEŽBO MEDNARODNIH PROSTOVOLJCEV IZ PETIH EVROPSKIH DRŽAV

Društvo paraplegikov ljubljanske pokrajine je med 6. in 15. oktobrom prvič organiziralo tabor za svoje mlajše in malo manj mlade člane z udeležbo tujih prostovoljcev. Namen tabora je bilo stimulirati člane za učenje tujih jezikov, kot tudi za druge vrste nadaljnega izobraževanja. Poleg resnejših tem smo se ukvarjali z različnimi delavnicami in ročnimi spretnostmi. Prostovoljci so spremljali naše člane pri vsakodnevni opravi in v športnih dejavnostih.

Gostili smo prostovoljce iz Anglije, Belgije, Irske, Češke in Romunije. Na okrogli mizi smo izmenjali informacije in izkušnje o tem, kako je prostovoljno delo organizirano pri njih. Člane smo vzpodbudili k navezovanju stikov, predvsem pa je bil cilj tabora stimulacija članov k večji samostojnosti in aktivnemu vključevanju v družbo in okolje. Neformalno druženje preko interesnih in drugih dejavnosti je za naše člane pozitivno, saj je potrebno vzpostaviti v skupini medsebojno zaupanje in individualen pristop k problematiki vsakega posameznika. Člani so prostovoljcem pomagali tudi v kuhinji, kjer so nam pripravili njihove narodne jedi. Deležni smo bili tudi osnov slikanja na dvodnevni slikarski delavnici, katero je vodil naš član Damjan Rogelj.

Po končanem taboru se je bilo težko raziti, saj so se med nami spletla prava prijateljstva. Člani in prostovoljci so bili nad taborom navdušeni, rezultati so preseglji pričakovanja, zato nameravamo v prihodnjem letu nadaljevati s tradicijo.

Dane Kastelic, predsednik društva

Ob letu invalidov: Z ROKO V ROKI 2003

Letošnje leto 2003 je proglašeno za leto invalidov, zato so invalidi dobili možnost, da spregovorijo ob različnih priložnostih. Ena izmed njih je bila tudi na simpoziju Slovenske in Škofjskih Karitas pri sv. Jožefu v Celju, v dneh od 9. do 11. 10. 2003.

Posredujem kratek povzetek njihovega apela:

- Lepo se je srečati z župnijsko ali širšo skupnostjo enkrat na leto na posebnem srečanju in lepo jim je z nami, a želeli bi biti pri maši tudi ob nedeljah, tudi ob delavnicah ... želeli bi se družiti večkrat, ne samo enkrat na leto...

- Da se ne čutijo sprejete, ne v Cerkvah ne v družbi kot celoti, so krive zlasti:

- Arhitektonske ovire, ki jih silijo v nepotrebno odvisnost od drugih: stopnice pred vhodom na volišče, v cerkev, v župnišče, na stranišče v župnišču ali drugih javnih prostorih, v lekarno, v zdravstveni dom, v šolo, na parkirišče (veleblagovnice, ki računajo na svoj dobiček, so jim na parkirišču rezervirale poseben prostor, ostali le redko...)

Invalidom prijazen dostop v cerkev, lekarno, zdravstveni dom... ni prijazen le do invalidov, je prijazen za vse starejše, za mlade mamice z vozički, pa tudi za zdrave. Kajti vse, kar je prijazno do invalidov, je prijazno do vseh - JE V SKUPNO DOBRO.

- Tudi pri vseh adaptacijah ali novogradnjah bi bila prisotnost invalida nujno potrebna...
- Jezus jih spodbuja: VSTANI IN HODI. In takšno spodbudo pričakujejo tudi od soljudi.

Vstani in hodi, zlasti duhovno. Pojdi naprej... Neki invalid je dejal, da obstaja tudi duhovna invalidnost, ki se je nemalokrat sploh ne zavedamo. Tudi za duhovne invalide velja Jezusova spodbuda: VSTANI IN HODI.

Invalidi nas s svojo odprto besedo spodbujajo, da tudi mi vstanemo in hodimo z njimi. Da pristopimo k njim in da se po možnosti lotimo tudi odprave banalnih arhitektonskih ovir, ki delajo župnijsko ali širšo življenjsko skupnost neprijazno.

Ena od možnosti razširitve njihovega apela so tudi Grosupeljski odmevi. Hvala vsem, ki ste prisluhli s srcem.

M.K.

STATISTIKA IZ "ČRNE KRONIKE" za oktober 2003 na območju občine Grosuplje

KRŠITVE ZOPER JAVNI RED IN MIR

Število: 12
Kraj: 7 v zasebnih prostorih, 5 na javnem kraju.
Razlogi: družinski in sosedski prepiri, pijančevanje, preglasna glasba, prekoračevanje odpiralnega časa, točenje alkohola pijanim in mladoletnim osebam, opitost do onemoglosti in obležanje na cesti.
Kdaj: javni red je pogosteje kršen ob vikendih in praznikih.

KAZNIVA DEJANJA

Število: 31
Načini: tatvine, vlomi, poškodovanje tuje stvari.
Kaj: hrana, tehnični aparati in predvsem mobilni telefoni, najpogosteje pa nakit in denar.
Kraji: počitniške in zapuščene hiše, trgovine, delovni stroji.
Čas: nočni in zgodnji jutranji čas.

PROMETNE NESREČE

Število: 32
Posledice: materialna škoda, telesne poškodbe,
Vzroki: neprilagojena hitrost - tudi vremenskim razmeram, stran in smer vožnje, izsiljevanje prednosti, neustrezna varnostna razdalja, vzvratna vožnja.
Čas: prihod na delo in vračanje z dela, ob slabih vremenskih razmerah.
Kraj: na avtomobilski cesti A/2 / Šmarje-Sap - Višnja Gora in glavnih

ZAHVALA

Ob prerani izgubi očeta, dedka, brata, sorodnika, prijatelja in znancev za izrečena sožalja,

VINKA KOBILCE

se iskreno zahvaljujemo vsem za tople besede in izrečena sožalja. Vsi žalujoči.

ZAHVALA

Ob izgubi dragega moža, očeta in starega ata

JOŽETA MEHLETA iz Paradišča 5

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, vaščanom, prijateljem in znancem za izrečena sožalja, darovano cvetje in sveče ter darove Cerkev.

Posebej se zahvaljujemo osebju Zdravstvenega doma Grosuplje, Prostovoljnemu gasilskemu društvu Šmarje-Sap za pomoč pri pogrebni svečanosti, Tonetu Kastelicu za lepe besede ob slovesu, Cerkvemu pevskemu zboru, gospodu župniku Jožetu Mrvarju za opravljen pogrebni obred ter vsem, ki ste ga pospremili na njegovi zadnji poti.

Vsem in vsakemu posebej še enkrat iskrena hvala.

Žalujoči vsi njegovi!

Vse do zadnjega si upala, da bo bolezen boš pregnala, a pošle so ti moči in zaprla si trudne oči.

ZAHVALA

Ob smrti drage sestre in tete

MARIJE MARINČIČ rojene Kuhelj

iz Grosupljega, Cesta na Krko

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, ki ste jo v tako velikem številu pospremili na zadnji poti, nam pisno in ustno izrazili sožalje, besede in tolažbo, cvetje, sveče in cerkv darove in za svete maše.

Posebna zahvala dr. Fani Grabljevec-Miklavčič za nego, patronažnim sestram, g. župniku za opravljen pogrebni obred. Hvala Režki Novljan in Fani Kralj, pevskemu zboru iz Šmarja-Sapa za zapete žalostinke in izvajalcu Tišine, vsem, ki ste pokojni kaj dobrega storili, jo bodrili v težkih trenutkih, spoštovali in jo imeli radi.

Še enkrat iskrena hvala.

Žalujoči: brat Jože in ostalo sorodstvo

ZAHVALA

Ob nenadomestljivi izgubi naše drage mame, stare mame in tašče

MARIJE OMAHEN iz Dolenje vasi 9,

ki je izmučena od hude bolezni zapala in nas vse zapustila.

Zahvaljujemo se vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem za izrečena ustna in pisna sožalja, darovano cvetje, sveče in svete maše ter vsem, ki ste jo v tako velikem številu pospremili v njen poslednji dom. Hvala g. župniku Antonu Pahuljetu za opravljen pogrebni obred ter g. Marku Finku za lepo odpete pesmi. Posebej se zahvaljujemo tudi osebju Doma starejših občanov v Grosupljem za vso požrtvovalnost, pomoč in lajšanje bolečin v času bivanja pri njih. Vsem še enkrat najlepša hvala.

Žalujoči: hči Joži z družino.

cestah R 646 / Cikava - Grosuplje - Višnja Gora in v naselju Grosuplje in bližnji okolici.

NAVODILA IN OPOZORILA:

Policija bo izvajala kontrolo hitrosti z lastnim radarjem na celotnem območju občine Grosuplje, predvsem na odsekih cest, kjer se dogaja največ nesreč oziroma tam, kjer so prekoračitve hitrosti največje in najpogostejše. Zato naj vozniki spoštujejo prometno signalizacijo in vozijo v skladu s cestno prometnimi predpisi.

V času od 15. 11. 2003 do 15. 3. 2004 in tedaj, ko se ob sneženju sneg prijema vozišča ali ob poledici do preklica pristojne službe za vzdrževanje ceste, morajo biti vozila opremljena s predpisano zimsko opremo.

Če občani opazijo kakšno osebo, ki se sprehaja oziroma vozi z vozilom v neposredni bližini počitniških hišic ali parkiranih vozil ali je na kak drug način sumljiva, naj si zapomni čim več podatkov o osebi oziroma o prevoznem sredstvu ter to nemudoma sporoči na PP.

Vse kršitve javnega reda in miru, kaznivih dejanj in prometnih nesreč prijavite na tel. 113.

Iz poročila PP Grosuplje

SOCIALA, VARSTVO OBČANOV

LAS GROSUPLJE OBISKAL JOHNNY YOUNG

V Sloveniji so lokalno akcijske skupine za boj proti prepovedani in dovoljeni drogi organizirane zelo različno, tako pa se meri tudi njihova stopnja uspešnosti preprečevanja uporabe drog. Na tem področju ni enotnega modela organiziranosti niti delovanja, ki bi omogočil vsaj delno primerljivost delovanja posameznih LAS, zato se občine, župani ter druge lokalne ustanove in organizacije zelo različno lotevajo tovrstnih problemov. Pomanjkljivo je tudi medobčinsko sodelovanje oziroma sodelovanje med različnimi LAS na regijski ravni. Število vseh slovenskih LAS je sorazmerno majhno, takšna oblika lokalnega delovanja na področju drog je prisotna zgolj v približno petini slovenskih občin, ker večina občin niti ne ve, kako bi se lotili preprečevanja in reševanja problematike drog. Ena od obstoječih možnosti je vsekakor vzpodbujanje širjenja mreže LAS tudi na regijskem nivoju. Namen seminarja, ki ga je vzporedno s 6. nacionalno konferenco lokalnih akcijskih skupin, v tork, 21. Oktobra, izvedel LAS Grosuplje, je bil torej vzpodbuditi razpravo v smeri oblikovanja novih LAS in predstaviti nekaj modelov njihovega delovanja. Glavni cilj seminarja je bila zlasti izmenjava dosedanjih izkušenj in dobre prakse med delujočimi in na novo vzpostavljenimi se lokalnimi skupinami.

Ameriški veleposlanik Johnny Young

ameriški veleposlanik v Sloveniji Johnny Young, ki je bil njegov glavni pokrovitelj. Poleg ameriškega veleposlaništva pa so srečanje finančno podprli še Urad za mladino, Občina Grosuplje ter Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve. O ključnih vsebinah in pomenu lokalnih akcijskih sta na srečanju spregovorila tudi direktor vladnega urada za droge dr. Milan Krek in veleposlanik Young: "To je dober projekt, ki ga je ameriška ambasada podprla že v drugo. S svojim fondom želimo podpirati civilno družbo in nuditi asistenco pri rehabilitaciji v lokalnem okolju. Pomoč mladim ljudem, ki imajo težave z drogami, je tudi naša skrb, saj želimo te ljudi rešiti in jih usposobiti, da bodo postali produktivni in dobri državljani v prihodnosti." Dr. Milana Kreka, ki je v igri z drogami prisoten že 13 let, smo povprašali, kakšen je pomen LAS za nacionalno raven. Ali posamezne lokalne skupine delujejo kooperativno ali vsaka zase in zakaj je skupnostni pristop še posebej pomemben? "LAS so izredno pomembni za nacionalni nivo, kajti nacionalna strategija se izvaja preko teh skupin. LAS imajo pomembno vlogo pri koordinaciji aktivnosti v lokalni skupnosti, kar pomeni, da tudi na lokalnem nivoju vzpostavljamo globalen in celosten pristop do problematike drog. Ni posebne stroke, ki bi bila zadolžena za to področje, ampak je zanj zadolžena koordinacija, kjer so enakovredni različni strokovnjaki, društva, vladni in nevladni sektorji. Ko odgovarjamo na pojav drog v lokalni skupnosti, odgovarjamo tudi v celi državi. Problem drog ni problem enega človeka, ene družine. Nanj lahko odgovorimo samo s celostno akcijo." Vlada ima namen reorganizirati urad za droge. Kaj pa bo to pomenilo za njegovo nadaljnje delovanje? "Urad za droge se seli pod okrilje Ministrstva za zdravje, kjer, upamo, bomo imeli enake kompetence in bomo lahko uresničevali začrtani program. Urad v soočanju z drogami pristopa globalno. Potrebno je veliko koordinacije, potrpežljivosti, medsebojnega spoštovanja in včasih umika z bojnega polja, če vidiš, da imajo prav drugi. Kar pa ni vedno lahko. Najtežje je namreč premagati samega sebe. Projekte je potrebno delati skupaj, saj evropski prostor ne pozna solistov. Morali se bomo naučiti, da sta le v skupnem pristopu večja moč in kakovost. Naj torej skupni pristop postane praksa, s katero bomo dosegali uspehe, ki jih trenutno še ne moremo." Nekaj besed pa je dr. Krek namenil tudi novemu nacionalnemu programu: "Nacionalni program je šel skozi vlado, v parlamentu pa naj bi bil sprejet v predbožičnem času in bo neke vrste novoletno darilo slovenski državi. Naj se iz nacionalnega programa razvijajo lokalni programi, pisani na kožo lokalnih problemov in ljudi."

Barbara Pance

Udeleženci so tako razpravljali o povezovanju lokalnih akcijskih skupin na regijski ravni in ustanavljanju novih LAS v sosednjih občinah. Predstavili so tudi različne modele organiziranosti in delovanja LAS ter možnosti regijskega pristopa pri ustanavljanju novih LAS. Seminar je bil namenjen še predstavnikom občin, lokalnih ustanov oz. organizacij, ki še nimajo tovrstnih posvetovalnih skupin, a se zaradi zavedanja razširjenosti uporabe in zlorabe dovoljenih ter prepovedanih drog v svojem okolju želijo spopasti s tem problemom in navezati stike z aktivnimi lokalnimi skupinami. Na seminarju so sodelovali predstavniki obstoječih LAS, strokovni delavci, nevladne ustanove in organizacije, aktivisti ter prostovoljci. Udeležil pa se ga je tudi

ODMEVNA DOGODKA LAS GROSUPLJE

V mesecu oktobru sta se za LAS Grosuplje zgodila zelo pomembna dogodka. V ponedeljek, 20. oktobra 2003, je v Motelu Grosuplje potekala 6. nacionalna konferenca LAS na temo »Lokalna akcijska skupina (LAS) kot celovit skupnostni pristop v lokalnem okolju«, ki sta jo skupaj organizirala LAS Grosuplje in Urad Vlade RS za droge, dan kasneje, v tork, 21. oktobra 2003, pa je v istih prostorih potekal še 2. seminar LAS Grosuplje na temo »Povezovanje lokalnih akcijskih skupin (LAS) na regijski ravni in ustanavljanje novih LAS v sosednjih občinah«.

Konferenco je otvoril Janez Lesjak, župan občine Grosuplje, uvodne nagovore pa sta imela še Borut Hrovatin, predsednik LAS Grosuplje, in Milan Krek, direktor Urada Vlade RS za droge. Teme konference so bile: socialno varstveni vidiki obravnav težav, povezanih z uživanjem drog (Peter Stefanoski, Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve), možnosti Zavoda za zaposlovanje pri obravnavi in ekonomskem vključevanju ranljivih skupin v sodelovanju z ostalimi institucijami (Cvetka Cvek, Zavod RS za zaposlovanje), vpliv prepovedanih drog na varnostno situacijo v lokalnem okolju (Ljubo Pirkovič, Ministrstvo za notranje zadeve, Oddelek za prepovedane droge), vloga in problematika nevladnih organizacij v lokalnem okolju (Julijana Florjančič Kristan, Zveza nevladnih organizacij), vzgojne naloge šole, s poudarkom na problematiki drog (dr. Andreja Barle Lakota, Ministrstvo za šolstvo, znanost in šport) ter vloga zdravstva v lokalni akcijski skupini (Andrej Kastelic, Koordinacija Centrov za preprečevanje in zdravljenje odvisnosti od prepovedanih drog). Ob koncu konference je sledila še plenarna razprava na predstavljene prispevke in zaključki.

Dr. Milan Krek in Borut Hrovatin - foto Barbara Pance

Ze tradicionalni 2. seminar LAS Grosuplje sta z uvodnimi besedami otvorila Milan Krek, direktor Urada Vlade RS za droge, ter Johnny Young, veleposlanik Združenih držav Amerike v Sloveniji, ki sta bil tudi glavni donator seminarja. Teme seminarja pa so bile: trenutno stanje na področju organiziranosti LAS v Sloveniji (Alenka Curk, Urad Vlade RS za droge), praktični napotki, kako ustanoviti LAS (Nada Glušič, Urad za preprečevanje zasvojenosti, Mestna občina Ljubljana), predstavitev pilotskega projekta LAS Grosuplje - prednosti in slabosti modela ter iskanje dolgoročnejših rešitev v smeri regijskega pristopa (Matej Košir, LAS Grosuplje) ter predstavitev nekaterih modelov obstoječih LAS in dobre prakse medobčinskega sodelovanja v Sloveniji (LAS Celje, Medobčinski LAS Velenje, Šoštanj in Šmartno ob Paki, LAS Kranj, LAS Kočevje, Medobčinski LAS Cerkljica, Bloke in Loška dolina, LAS Piran). Na koncu je sledila še okrogla miza na temo »Z regijskim pristopom do večjega števila LAS v Sloveniji?«, ki sta jo tako kot celoten seminar odlično vodila Borut Hrovatin, predsednik LAS Grosuplje, in Angelca Likovič, podpredsednica LAS Grosuplje, seveda s pomočjo moderatorke Tjaše Hrobat z Radia Zeleni val. Udeleženci so na koncu na kratko povzeli razprave in podali zaključke.

Matej Košir

LAS GROSUPLJE SE PROFESIONALIZIRA

V mesecu oktobru so se člani in somišljeniki LAS Grosuplje lotili priprave dolgoročne strategije dela. Izčrpano so se lotili področij, ki sodijo v ključne vsebine njihovega dela. Na področju zlorab alkohola so ugotovili, da največji problem predstavlja dostopnost alkohola v sklopu družine in doma (slabi zgledi, zabave staršev, ponujanje alkohola otrokom ipd.), problematični sta tudi prodaja oz. točenje alkohola v študentskem klubu GROŠ in lokalih (predvsem mladoletnim). Enako zaskrbljujoča je uporaba/zloraba tobaka, problematično je kajenje vzgojiteljev in učiteljev ter slabi zgledi staršev. Med prepovedanimi drogami so ugotovili naraščajočo uporabo/zlorabo, katere vzroke je iskati v slabem nadzoru nad preprodajo (zlasti kanabisa) v šolah, premajhnem nadzoru staršev, preveliki dostopnosti prepovedanih drog, premajhnem nadzoru policije (policija je seznanjena s točkami preprodaje prepovedanih drog, ukrepa pa ne!). Premalo se vlaga v preventivo in ozaveščanje o škodljivi uporabi drog, člane lokalne akcijske skupine pa je zmotila tudi nepovezanost med OŠ in zdravstvenim domom na področju preventive glede uporabe alkohola, tobaka, prepovedanih drog, spolnosti itd. Opozorili so tudi na druge oblike zasvojenosti in tveganih ravnanj: naraščanje vrstniškega nasilja (psihičnega in fizičnega), naraščanje nasilja doma (spolno idr.), naraščanje zasvojenosti z računalniki in internetom, naraščanje problema motenj hranjenja, pomanjkanje pogovorov o spolnosti, odnosih med spoloma. Kritično so motrili tudi zdravstveni in socialni institut, ki vlagata premalo časa in znanja v delo z odvisniki, nezadostna naj bi bila tudi izobraženost svetovalec na uradu za delo z odvisniki - iskalci zaposlitve. Več bi morala storiti tudi civilna družba: premalo je medsebojnega sodelovanja, koordinacije in skupnih ciljev med nevladnimi organizacijami (vključenost otrok in mladih v dejavnosti športa, kulture, umetnosti ...), premajhna je izkoriščenost vloge duhovnikov, slabo je vzpostavljeno sodelovanje s študentskim klubom GROŠ in vrtci, primanjkuje animatorjev pri mladinskih skupinah in premalo je nesebične pomoči drugim. Ugotavljali so tudi pisk družbenih okoliščin na otroke in mlade: premajhna je pozitivna samopodoba lokalne skupnosti kot celote, kažejo se vse večje potrebe

mladih po umiku iz realnega sveta, obremenjenost s problemi, mladi so vse bolj socialno ogroženi in ranljivi, v družbi zasedajo vodilno mesto napačni ideali (blagovne znamke, idoli, ki se tvegano in neprimerno obnašajo), radovednost mladih je usmerjena v napačne vsebine in tveganja, naraščajo medgeneracijski konflikti, občutiti je pomanjkanje moralnih vrednot v družbi. Na otroke in mlade se vzpostavljajo pritiski tako v domačem kot šolskem okolju. Učenci in učitelji imajo premajhno samopodobo, vloga učitelja je vse bolj razvrednotena, otroci pa so razpušeni (očitek staršem: nesodelovanje oz. celo zaščita otrok, čeprav delajo napake), otroci in mladostniki so preobremenjeni s šolo, kar se kaže v naraščanju izostankov od pouka in slabih odnosih med učenci in učitelji. O tem in še čem so aktivni delavci LAS razpravljali na dvodnevnem srečanju.

Matej Košir, člani in somišljeniki LAS ste se lotili priprave strategije za daljše obdobje? Kdo je pokazal zanimanje in dal iniciativo za sodelovanje pri celovitem programu?

Udeležba na sestanku je bila sicer skromna, osem oseb, vendar smo bili pravi, to pomeni zelo produktivni. Mislim, da smo za začetek zelo napredovali, saj bomo problemsko drevo dejansko zaključili na drugem in verjetno zadnjem sestanku v tej fazi priprave strategije. V drugi fazi bo vodstvo LAS pripravilo ciljno drevo in temeljna izhodišča za besedilo strategije. Potem bo spet širši sestanek (začetek novembra), kjer bomo določali posamične aktivnosti, nosilce, cilje, ciljne skupine, finančno konstrukcijo itd. Do konca novembra naj bi bil predlog strategije pripravljen za javno debato oz. za odločanje v občinskem svetu in pred tem še pri županu.

Kaj ta strategija pomeni za nadaljnje delo LAS? Strategija je obvezni element nadaljnjega dela LAS, saj na ad hoc način kot doslej ne bomo mogli več dolgo funkcionirati. Stvari morajo napredovati, LAS pa odrasti. Želimo si profesionalni LAS, zaradi česar je strategija še toliko bolj pomembna. LAS mora pridobiti ugodnejše pogoje za delo v občini, to je dejstvo, s tem pa bi dobil tudi večjo odgovornost.

Barbara Pance

DRUŠTVO SOŽITJE GROSUPLJE STROKOVNI POSVET »INTEGRACIJA VČERAJ, DANES, JUTRI«

Letošnje leto Zveza Sožitje praznuje 40 let svojega delovanja. Hkrati je tudi evropsko leto invalidov. Skozi vse leto potekajo v ta namen razne prireditve, s katerimi mediji, organizacije in posamezniki ozaveščamo javnost o pravicah oseb z motnjami v duševnem razvoju in invalidov. Osebe z motnjami v duševnem razvoju so del vseh nas in jih moramo kot take tudi sprejeti in jim omogočiti enakopravno vključevanje v družbo, seveda po svojih zmognostih. Drugačnost počasi le prihaja v našo zavest in življenje kot nekaj vsakdanjega. Tudi društvo Sožitje Grosuplje se trudi in v tej smeri deluje že peto leto. Z osebami z motnjami v duševnem razvoju se vključujemo v javnost z likovnimi razstavami, prireditvami, seminarji, ... 14. decembra ob 11. uri pripravljamo v Druženem domu Grosuplje slavnostno prireditev, s katero bomo proslavili velik jubilej Zveze in društev Sožitje in se tudi novoletno zabavali. Prireditve bo odprta za javnost, zato vas vse vladno vabimo na obilico dobre volje in zabave. V okviru »tedna Sožitja« bomo v Knjižnici Grosuplje pripravili tudi razstavo likovnih izdelkov naših varovancev. Poleg vseh dejavnosti, ki smo jih v letu invalidov deležni, je zveza Sožitje

praprila tudi strokovni posvet na temo »Integracija včeraj, danes, jutri«, ki je potekal 17. oktobra v Cankarjevem domu v Ljubljani. Ob delavnica s prikazom različnih oblik vseživljenjskega učenja so pripravili tudi likovno razstavo izdelkov otrok z motnjami v duševnem razvoju iz različnih ustanov. Barvitost, pestrost ter izvirnost likovnih izdelkov so jemali dih. Izredno prijetna razstava je izžarevala čudoviti svet teh posebnih otrok, ki so ga prenesli v likovno ustvarjanje. Glineni izdelki, mozaiki, lutke iz blaga, slike, poslikava tekstila, cvetje iz različnih materialov, voščilnice in se mnogo več, so bile prava paša za oči.

Razstave se je udeležila tudi OŠ Brinje Grosuplje - oddelek s prilagojenim programom in oddelek vzgoje in izobraževanja, z mentorico Marto Benedik in tako javnosti predstavila ustvarjalnost naših učencev.

Za konec pa še misel: otroški izdelek, naj bo to zdravega ali duševno obolelega otroka ni le odsev resničnega sveta. Srce, duša je tisto, ki vodi otrokovo roko tudi pri ustvarjanju. Zato nudimo našim otrokom čim več možnosti za ustvarjanje.

Katarina Drobnič

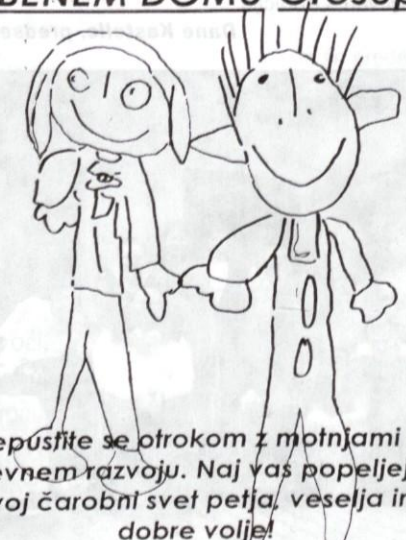
društvo za pomoč osebam z motnjami v duševnem razvoju Grosuplje

vas ob 40-letnici delovanja in "tednu Sožitja" vabimo na

NOVOLETNO PRIREDITEV,

ki bo

14. decembra 2003 ob 11. uri v DRUŽBENEM DOMU Grosuplje.

Prepusite se otrokom z motnjami v duševnem razvoju. Naj vas popeljejo v svoj čarobni svet petja, veselja in dobre volje!

Zavod za prostorsko, komunalno in stanovanjsko urejanje Grosuplje, d.o.o.

PRI GRADNJI VAŠEGA NOVEGA ALI ADAPTACIJI OBSTOJEČEGA OBJEKTA

vam nudimo:

- izdelavo "urbanističnega dela" posebnega dela projekta lokacijska dokumentacija po starih predpisih
- izdelavo projektne dokumentacije za vse vrste objektov
- pridobitev gradbenega dovoljenja

Najdete nas na
Taborski cesti 3 v Grosuplju
in po telefonu
(01) 781-03-20 ali (01) 781-03-28

POŠTNE ZNAMKE

TRGOVINA BOŠTANJ IN ZADRUGA SAMOPOMOČ ZAGRADEC
VABITA NA UGODNE JESENSKE NAKUPE!

ODPIRALNI ČAS: PONEDELJEK - PETEK 8.00 - 17.00,
SOBOTA 8.00 - 12.00, NEDELJA IN PRAZNIKI ZAPRTO.

KOLINE!

ZAČENJA SE VESELI ČAS DOMAČIH KOLIN.

V TRGOVINI BOŠTANJ SMO ZA VAS PRIPRAVILI VSE, KAR DOBER MESAR ALI PA GOSPODINJA POTREBUJETA ZA ODLIČNE KOLINE IN SLASTNO DIŠEČE SUHOMESNATE IZDELKE.

PRI NAS BOSTE LAHKO IZBIRALI MED RAZLIČNIMI NOŽI, MESOREZNICAMI NA ELEKTRIČNI ALI ROČNI POGON, ZAČIMBAMI, ŠPINAMI... PO AKCIJSKIH CENAH VAM BOMO PONUDILI TUDI ČREVA ZA KRVAVICE IN KLOBASE. PO VSE ZA DOBRE KOLINE V TRGOVINO BOŠTANJ!

KRMILA

ZA GOVEDO, KONJE, PERUTNINO, PRAŠIČE IN DROBNICO VAM V TEH JESENSKIH DNEH PONUJAMO PO ZELO UGODNIH CENAH.

PRI NAKUPU VEČJE KOLIČINE KRMIL VAM BOMO PONUDILI ŠE DODATNE POPUSTE IN UGODNOSTI. SPREJEMAMO TUDI PREDNAROČILA ZA GNOJILA.

OBIŠČITE TRGOVINO BOŠTANJ! MI PA VAS BOMO PREPRIČALI S PESTRO PONUDBO IN ZELO UGODNIMI CENAMI! POLEG ZELO PESTRE PONUDBE IN UGODNIH CEN IN TEDENSKIH AKCIJ POSKRBMO TUDI ZA: DOSTAVO KUPLJENEGA BLAGA, MOŽNOST PLAČILA V OBROKIH ZA NAKUP STROJEV IN OPREME (PO PREDHODNEM DOGOVORU).

SAMOPOMOČ ZAGRADEC Z.B.O.,
VELIKO MLAČEVO 59
1290 GROSUPLJE

TEL.: (01) 786 36 67

S 1. 1. 2004 DALJE
VPISUJEMO NOVE ČLANE
V OBRTNO-KMETIJSKO
ZADRUGO SAMOPOMOČ.

VABIMO VAS, DA SE SAMI PREPRIČATE O NAŠI PONUDBI.

Novo Novo Novo Novo Novo
od 24.11.2003 dalje

MOBI CENTER
Grosuplje

04 1-890-500

070-787-047

- GSM aparati
- naročniška razmerja
- predplačniški paketi
- dodatna oprema za GSM
- servis GSM aparatov
- rezervni deli
- dodatna oprema Koracell®

Mi Trade d.o.o., Ambrus 36, 1303 Zagradec
www.mitrade.si, mitrade@volja.net; tel.: 01 786-98-18

PE Mobi Center Grosuplje, ob Železniški postaji
Taborska cesta 24 Z, 1290 Grosuplje

EPGO
1956
instalacije

d.o.o., CESTA NA KRKO 9, 1290 GROSUPLJE

Tel.: 01/786 26 22; 786 36 20
Fax: 01/786 46 21

INSTALACIJE • TRGOVINA • INŽENIRING • SERVIS

STORITVE

- Elektroinstalacije od projekta do izvedbe za vse vrste objektov, po konkurenčnih cenah, zahtevajte naše ponudbe;
- meritve instalacij in izdaja atestov za obratovalnice in proizvodne obrate;
- vzdrževanje instalacij in naprav na objektih, opravljamo redne in pogodbene servise;
- izvajamo računalniške mreže z dobavo in montažo opreme v sodelovanju z vodilnimi podjetji;
- naša ključavničarska delavnica vam izdelava vse vrste kovinskih delov, potrebnih pri montažah, razno kovinsko opremo, elektro omare in pulte po naročilu.

TRGOVINA

- Naša nova ponudba je urejena specializirana discontna trgovina za elektroinstalacije namenjena elektroinstala-terjem, vzdrževalcem, samograditeljem, gospodinjstvom;
- v trgovini izvajamo strokovno brezplačno svetovanje;
- izvajamo kataloško prodajo znanih proizvajalcev gospodinskih strojev in aparatov;
- na željo stranke izvršimo dostavo na dom, izvedemo priklop; brezplačno odpeljemo zamenjani izdelek.

MIKLAVŽEVA PONUDBA

v Blagovnici Vele Grosuplje in ostalih živilskih trgovinah Vele

DELOVNI ČAS: pon. - sob. 8.00 - 20.00
ned. 8.00 - 12.00
tel.: 01 / 78 10 400

2.990,-
FISHER PRICE
mini set

199,-
keksi
Speculas
250 g

125,-
bonboni
Haribo jagoda
100 g

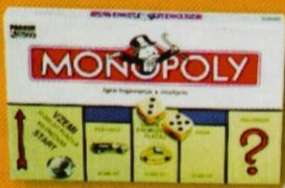
10.990,-
LEGO, veliko vedro
1300 kock

299,-
bonboni
mešana karamela
400 g

119,-
čokolada Mauxion
100 g
več vrst

4.490,-
MONOPOLI

798,-
šunka za pizzo
Meso Karnik
cena za kg v kosu

159,-
jabolčni nektar
Fructal
1 l

DOGODKI:
v Blagovnici Vele Grosuplje

- 29.11. Lego tombola ob 10.00 uri
- 1.5.12. Miklavžev sejem
- 3.12. obisk Miklavža s spremstvom ob 17.30 uri ognjemet ob 18.00 uri
- 6.12. otroška predstava Nerodna Avguština ob 10.00 uri

VELE
prijeten nakup

**CVETLIČARNA
REBECCA**

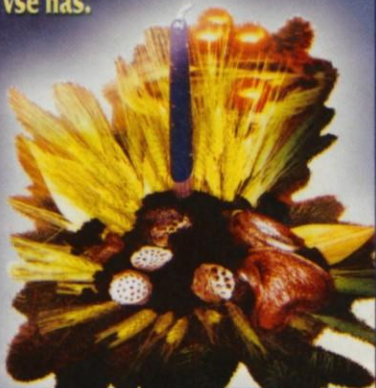
ADAMIČEVA 24B
GROSUPLJE
tel.: 786-10-45

Čarobni svet adventa,
ki nam prinaša mir in
dobre želje v srca, je že tu.

Polepšajte ga z adventnimi venčki, v katere
je speta ljubezen cvetja za vse nas.

Posebej vabljeni
v soboto, 13. 12. 2003,
na praznik sv. Lucije
od 8. do 19. ure,
ko bo vaš nakup nagrajen
s 25 % popustom na
vse izdelke in storitve.

delovni čas:
od ponedeljka do petka
od 8.00 do 19.00
v soboto od 8.00 do 12.00

Pariz
DROGERIJA

MODNI DODATKI

Colours
fashion

drogerije Pariz, trgovine za pozorne Tel.: 786 21 21

KOZMETIČNI SALON
THALGO CENTER - SPA

**MASAŽA Z
VROČIMI KAMNI**
HOT STONE MASSAGE

Sedaj tudi v Grosuplju -
zdravilna moč vročih
kamnov vulkanskega
izvora, ki vam z masažo
lajšajo bolečine v
predelu vratu, hrbtenice
in nudijo popolno
sprostitve. Trenutno je to
najpopularnejša tehnika
masaže na svetu, ki je
bila poznana že 2000 let
p.r.n.št.

Brinje c. I/47, 1290 Grosuplje, tel.: 01/7865-866

**DRUŠTVO GOJITELJEV MALIH PASEMSKIH ŽIVALI
GROSUPLJE**

prilaga veliko društveno razstavo, ki bo 13. in
14. decembra v športni dvorani ŠD MOKRC na
Igu - nasproti cerkve.

Razstavljali bomo kunce, golobe, okrasno in
vodno perutnino, ptice in koze. Razstava bo
odprta v soboto, od 8. do 19. ure, v nedeljo pa
od 8. do 17. ure.

Vijudno vabljeni! - DGPMŽ Grosuplje

ELTEHNIKA

ELEKTROMEHANIKA IN TEHNIČNA TRGOVINA
JOŽE AHLIN s.p., Kolodvorska cesta 1, 1290 Grosuplje
01/787 14 51, GSM: 031/ 640 100

pooblaščen zastopnik družbe

Sklepanje in podaljševanje
naročniških razmerij - AKCIJE

NOVO!

Sklenitev naročniških razmerij
in ponudbo mobilnih telefonov
vam nudimo tudi na domu oz.
sedežu vašega podjetja

NOVO!

ELtok ELEKTRO
TRGOVINA
d.o.o.

1290 GROSUPLJE, PREŠERNOVA 82
TEL: 01/78-65-730 FAX: 01/78-65-735 GSM 040/410-190

- ELEKTROINSTALACIJSKI MATERIAL
- NOVOLETNA RAZSVETLJAVA
- ŠOBE IN REZERVNI DELI ZA OLJNE GORILNIKE
- SOBNI TERMOSTATI IN
REGULACIJE

aticino

- NAROČNIŠKI
PAKETI

Start, Smart
Simbol, Senior
Orto

- Sl.mobilovi
halo PAKETI

Ujemi svet

STEINEN

Schneider
Electric

RIELLO

Pooblaščen prodajalec

simobil

vodafone

ODDAM V NAJEM

- POSLOVNI PROSTOR V CENTRU
GROSUPLJEGA
na Kolodvorski cesti 2, v pritličju. Površina
prostora meri 77 m².

in

- POSLOVNI PROSTOR V IVANČNI GORICI na
Ljubljanski cesti 2a, v pritličju. Površina
meri 295 m²

Vse informacije na tel. 041 610-644.

**Gramat
Gril** d.o.o.

Del. čas: pon.-pet. 7-18^h, sob. 7-12^h

**PRODAJNI
PROGRAM**

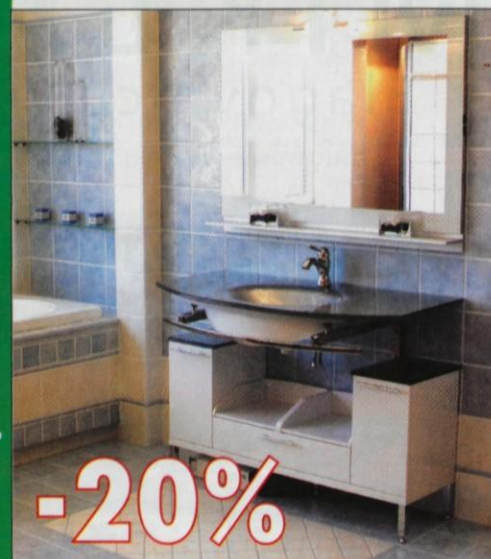
keramične ploščice
granitogres
masažne kadi, tuš kabine
sanitarna keramika
kopalniško pohištvo
laminati, talne obloge
gradbeni material in orodja
barve, laki, lepila
SVETOVANJE

NOVO V PONUDBI

- MAVČNE PLOŠČE
- POHIŠTVENO ŽELEZO Z
MOŽNOSTJO RAZREZA

BLAGOVNI CENTER

Grosuplje, Rožna dolina 9

-20%

01 786-33-66, 786-33-63

HRANILNICA

LONOVA ZLATA JESEN

ZA VAS SMO PRENOVILI POSLOVNO ENOTO V CENTRU GROSUPLJA

POTROŠNIŠKI KREDITI DO 72 MESECEV

OSEBNI RAČUN

ODLIČNA VARČEVALNA PONUDBA

TRANSAKCIJSKI RAČUNI ZA VSA PODJETJA

E LON ELEKTRONSKO BANČNIŠTVO
PLAČILA V TUJINO

PLONK - ŠTUDENSKI IN DIJAŠKI RAČUN

UGODNI MENJALNIŠKI TEČAJI IN PLAČILNI PROMET

ZA VSE INFORMACIJE SE OGLASITE NA KOLODVORSKI 3 OZIROMA NAS POKLIČITE PO TELEFONU 78-62-925

LON
d.d., Kranj

POSLOVNA

ENOTA

Grosuplje

Kolodvorska 3

Telefon:
01/78 62 925

Faks:
01/78 61 719

